

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ ҒЫЛЫМ ЖӘНЕ ЖОҒАРЫ БІЛІМ МИНИСТРЛІГІ
М.Х. ДУЛАТЫ АТЫНДАҒЫ ТАРАЗ Өңірлік Университеті

ҒЫЛЫМИ ЖОБА

AP19680242

**“БІЛІМ БЕРУДЕГІ ЦИФРЛЫҚ
КОЛЛАБОРАЦИЯ: ӨЗЕКТІ ПРОБЛЕМАЛАРЫ
ЖӘНЕ ПЕРСПЕКТИВАЛАРЫ”
АТТЫ ХАЛЫҚАРАЛЫҚ ПЕДАГОГИКАЛЫҚ ОҚУЛАРЫНЫҢ
ЖИНАҒЫ**

**СБОРНИК
МЕЖДУНАРОДНЫХ ПЕДАГОГИЧЕСКИХ ЧТЕНИЙ
“ЦИФРОВАЯ КОЛЛАБОРАЦИЯ В ОБРАЗОВАНИИ:
АКТУАЛЬНЫЕ ПРОБЛЕМЫ И ПЕРСПЕКТИВЫ”**

**COLLECTION OF
INTERNATIONAL PEDAGOGICAL READINGS
“DIGITAL COLLABORATION IN EDUCATION:
CURRENT ISSUES AND PROSPECTS”**

ТОМ 4

10-11 сәуір 2024 жыл
Тараз қаласы

**ҚР ҒЫЛЫМ ЖӘНЕ ЖОҒАРЫ БІЛІМ МИНИСТРЛІГІ
МИНИСТЕРСТВО НАУКИ И ВЫСШЕГО ОБРАЗОВАНИЯ РК
MINISTRY OF SCIENCE AND HIGHER EDUCATION
OF THE REPUBLIC OF KAZAKHSTAN**

**М. Х. ДУЛАТИ АТЫНДАҒЫ ТАРАЗ Өңірлік Университеті
ТАРАЗСКИЙ РЕГИОНАЛЬНЫЙ УНИВЕРСИТЕТ ИМ. М. Х. ДУЛАТИ
TARAZ REGIONAL UNIVERSITY NAMED AFTER M. KH. DULATY**

**AP19680242 «Қазақстан Республикасында педагогикалық білім беру жүйесін жаңғырту
аясында жоғары оқу орындарының коллаборативті цифрлы білім беру ортасын құру»**

**атты жоба аясындағы
«БІЛІМ БЕРУДЕГІ ЦИФРЛЫҚ КОЛЛАБОРАЦИЯ:
ӨЗЕКТІ ПРОБЛЕМАЛАРЫ ЖӘНЕ ПЕРСПЕКТИВАЛАРЫ»
Халықаралық педагогикалық оқуларының
ЖИНАҒЫ**

**СБОРНИК
Международных педагогических чтений
«ЦИФРОВАЯ КОЛЛАБОРАЦИЯ В ОБРАЗОВАНИИ:
АКТУАЛЬНЫЕ ПРОБЛЕМЫ И ПЕРСПЕКТИВЫ»
в рамках реализации научного проекта
AP19680242 «Создание в высших учебных заведениях коллаборативной цифровой
образовательной среды в условиях обновленной системы педагогического образования
Республики Казахстан»**

**COLLECTION OF
International Pedagogical Readings
«DIGITAL COLLABORATION IN EDUCATION:
CURRENT ISSUES AND PROSPECTS»
within the framework of the project AP19680242 «Creation of collaborative digital educational
resources of higher educational institutions within the framework of modernization of the
pedagogical education system in the Republic of Kazakhstan»**

ТОМ 4

**«Dulaty university»
баспасы
Тараз, 2024**

УДК 37:004
ББК 74:32.973
Б 94

Қазақстан Республикасы Ғылым және жоғары білім министрлігі Ғылым комитетінің 2023-2025 жылдарға арналған ғылыми және (немесе) ғылыми-техникалық гранттық қаржыландыру бойынша АР19680242 «Қазақстан Республикасында педагогикалық білім беру жүйесін жаңғырту аясында жоғары оқу орындарының коллаборативті цифрлы білім беру ортасын құру» атты жоба аясында ұйымдастырған «Білім берудегі цифрлық коллаборация: өзекті проблемалары және перспективалары» Халықаралық педагогикалық оқулары жинағы.- Тараз:Dulaty university, 2024. 4 том. -139 бет.

Сборник материалов Международных педагогических чтений «Цифровая коллаборация в образовании: актуальные проблемы и перспективы», проведенных в рамках реализации научного проекта АР19680242 «Создание в высших учебных заведениях коллаборативной цифровой образовательной среды в условиях обновленной системы педагогического образования РК» грантового финансирования научных и научно-технических проектов на 2023-2025 годы. -Тараз:Dulaty university, 2024. 4 том. -139 с.

Collection of materials from the International Pedagogical Readings «Digital collaboration in education: current issues and prospects», of the Committee of Science of the Ministry of Science and Higher Education of the Republic of Kazakhstan for scientific and (or) scientific and technical grant financing for 2023-2025 AP19680242 "Creation of collaborative digital educational resources of higher educational institutions within the framework of modernization of the pedagogical education system in the Republic of Kazakhstan. - Тараз: Dulaty university, 2024. Volume 4. -139 p.

ISBN 978-9965-37-481-4

Бұл жинақта «Білім берудегі цифрлық коллаборация: өзекті проблемалары және перспективалары» Халықаралық педагогикалық оқуларына қатысушылардың инновациялық идеяларға негізделген мақалалары енді.

В настоящем сборнике размещены статьи участников Международных педагогических чтений «Цифровая коллаборация в образовании: актуальные проблемы и перспективы » основанные на инновационных идеях.

This collection contains articles by participants of the International pedagogical readings «Digital collaboration in education: current issues and prospects» based on innovative ideas.

Жауапты редактор: К.Д.Бузаубакова
Редакция алқасы: Т.Е.Конакбаева, Р.Б. Ордабаева

УДК 37:004
ББК 74:32.973

ISBN 978-9965-37-481-4

©М.Х.Дулати атындағы Тараз өңірлік университеті, 2024

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ
ҒЫЛЫМ ЖӘНЕ ЖОҒАРЫ БІЛІМ
МИНИСТРЛІГІ

«М.Х.ДУЛАТИ АТЫНДАҒЫ
ТАРАЗ Өңірлік университеті»

коммерциялық емес
акционерлік қоғамы

080000, Қазақстан Республикасы
Тараз қаласы, Сүлейменов көшесі, 7
тел.: 8(7262)453664, факс: 432402
e-mail: info@dulaty.kz, www.dulaty.kz

DULATY
UNIVERSITY

MINISTRY
OF SCIENCE AND HIGHER EDUCATION
REPUBLIC OF KAZAKHSTAN

Non-profit limited company
“TARAZ REGIONAL UNIVERSITY
NAMED AFTER M.KH. DULATY”

7. Suleimenov Str., Taraz,
Republic Kazakhstan, 080000
tel: 8(7262) 453664, fax: 432402
e-mail: info@dulaty.kz, www.dulaty.kz

МИНИСТЕРСТВО
НАУКИ И ВЫСШЕГО ОБРАЗОВАНИЯ
РЕСПУБЛИКИ КАЗАХСТАН

Некоммерческое акционерное общество
«ТАРАЗСКИЙ

РЕГИОНАЛЬНЫЙ УНИВЕРСИТЕТ
ИМЕНИ М.Х.ДУЛАТИ»

080000, Республика Казахстан
город Тараз, улица Сулейменова, 7
тел.: 8(7262)453664, факс: 432402
e-mail: info@dulaty.kz, www.dulaty.kz

04.04.2024. № 15-37/8-1-11/1200

«Білім берудегі цифрлық коллаборация:
өзекті проблемалары және перспективалары»
атты Халықаралық педагогикалық оқулары
аясында өткізілетін «Үздік педагогикалық өнім-2024»
байқауына комиссия бекіту туралы

«М.Х. Дулати атындағы Тараз өңірлік университеті» коммерциялық емес
акционерлік қоғамы Жарғысының 113 тармағының 15 тармақшасына сәйкес
БҰЙЫРАМЫН:

1. «М.Х. Дулати атындағы Тараз өңірлік университеті» КЕАҚ
«Педагогика және әлеуметтік ғылымдар» факультетінің «Педагогика»
кафедрасының ұйымдастыруымен 2024 жылдың 10-11 сәуірінде «БІЛІМ
БЕРУДЕГІ ЦИФРЛЫҚ КОЛЛАБОРАЦИЯ: ӨЗЕКТІ ПРОБЛЕМАЛАРЫ ЖӘНЕ
ПЕРСПЕКТИВАЛАРЫ» атты Халықаралық педагогикалық оқулары аясында
өткізілетін «ҮЗДІК ПЕДАГОГИКАЛЫҚ ӨНІМ-2024» байқауына келесі
комиссия құрамы бекітілсін.

Комиссия алқасы	Аты-жөні, ғылыми дәрежесі, ғылыми атағы	Жұмыс орны, қызметі
Комиссия төрағасы	ТУРАРОВА Айсулу Нурдуновна ф.ғ.к., доцент, қауым.профессор	М.Х.Дулати атындағы Тараз өңірлік университеті, «Педагогика және әлеуметтік ғылымдар» факультетінің деканы, Тараз қ., Қазақстан
Комиссия мүшелері	БУЗАУБАКОВА Клара Джайдарбековна п.ғ.д., профессор	М.Х.Дулати атындағы Тараз өңірлік университетінің «Педагогика» кафедрасының меңгерушісі, Тараз қ., Қазақстан

Балық сериалық нөмірісі: ЖАРАМСТЫЗ БОЛЫП ТАБЫЛАДЫ. Қызмет бабына жаңағы қажетті көшірмелерді растау үшін амалға жасалған. Белгіленген тәртіпінсіз БЕКІТІЛДІ ЖӘНЕ ЕСЕКПЕ АЛЫНАДЫ.
Балық без сериалық нөмірісі НЕДІЙСТІВІТЕЛЕН. Қолы при служебной необходимости делаются в установленном порядке.

000603

ЖАМПЕИСОВА Корлан Кабыкеевна п.ғ.д., профессор	Абай атындағы Қазақ Ұлттық педагогикалық университеті, Алматы қ., Қазақстан
СКОРОБОГАТОВА Наталья Владимировна психол.ғ.к., профессор	Ғылыми және инновациялық жұмыстар жөніндегі проректор, Шадринск мемлекеттік педагогикалық университеті, Шадринск қ., Ресей Федерациясы
СУЛЕЙМАНОВА Рахат Токтогуловна п.ғ.д., профессор	«Педагогика» факультетінің деканы, Ж.Баласағұн атындағы Қырғыз ұлттық университеті, Бішкек қ., Қырғызстан
ХУЖАНАЗАРОВА Наргиза Мирзамахмудовна	«Мектепке дейінгі білім беру педагогикасы және психология» кафедрасының меңгерушісі, Қокан мемлекеттік педагогикалық институты, Қокан қ., Өзбекстан
ҚИЯҚБАЕВА Ұлбосын Қозыбаевна п.ғ.к., қауым.профессор	Абай атындағы Қазақ Ұлттық педагогикалық университеті, «Мектепке дейінгі білім беру және әлеуметтік педагогика» кафедрасының меңгерушісі, Алматы қ., Қазақстан
АБИЛЬДИНА Салтанат Қуатқызы п.ғ.д., профессор	«Бастауыш оқыту педагогикасы және әдістемесі» кафедрасының меңгерушісі, Е.А.Бөкетов атындағы Қарағанды мемлекеттік университеті, Қарағанды қ., Қазақстан
КАЛИМЖАНОВА Роза Лаиковна PhD доктор, қауым. профессор м.а.	«Педагогика, психология және әлеуметтік білім» кафедрасының меңгерушісі, А.Байтұрсынов атындағы Қостанай өңірлік университеті, Қостанай қ., Қазақстан
БАЙНАЗАРОВА Турсынай Бейсембековна п.ғ.к., профессор	Қазақ Ұлттық Қыздар Педагогикалық университеті, «Мектепке дейінгі және бастауыш оқыту» кафедрасы, Алматы қ., Қазақстан
ИСМАГУЛОВА Айнагуль Ерболатовна фил.ғ.к.	«Серпіліс» жобалау офисінің жетекшісі, Ш.Уәлиханов атындағы Көкшетау университеті, Көкшетау қ., Қазақстан
АБИШЕВА Гульнара Абдрахмановна	Білім Сарапшыларының Қазақ Лигасы Президенті, «KPI BILIM» білім беру орталығының Бас директоры, Алматы қ., Қазақстан
ДРЕЙТ Наталья Александровна	№68 гимназия мұғалімі, Алматы қ., Қазақстан

ОМАРБЕКОВА Ғазиза Шайдулинқызы	Жамбыл облысы әкімдігі білім басқармасының оқу-әдістемелік кабинетінің «Білім сапасын басқару және тұлғаны әлеуметтендіру» бөлімінің жетекшісі, Тараз қ., Қазақстан
ДЖАНГАРАШЕВА Ардак Төлепбаевна	Төле би орта мектебі коммуналдық мемлекеттік мекемесі директоры, Шу қ., Қазақстан

Негіздеме: «Педагогика және әлеуметтік ғылымдар» факультеті, «Педагогика» кафедрасының меңгерушісі К.Д.Бузаубакованың қызметтік хаты.

Басқарма мүшесі –
Ғылым және цифрландыру
жөніндегі проректор

С. Орынбаев

«ҮЗДІК ИННОВАЦИЯЛЫҚ САБАҚ»

«МАХАМБЕТТІҢ БАЙМАҒАМБЕТКЕ АЙТҚАНЫ» ПОЭМАСЫНЫҢ СТИЛІ

Абдилдаева Гүлдархан Аманқызы

№33 орта мектебі, Жалағаш ауданы, Қызылорда облысы

Бөлім:	«Тарихи шындық пен көркемдік шешім» бөлімі
Педагогтің аты-жөні:	Абдилдаева Гүлдархан Аманқызы
Күні:	
Сыныбы:9	Қатысушылар саны: Қатыспағандар саны:
Сабақтың тақырыбы:	"Махамбеттің Баймағамбетке айтқаны" поэмасының стилі
Оқу бағдарлама-сына сәйкес оқу мақсаты	9.2.3.1 шығармадағы әдеби тілді құбылту мен айшықтаудың (троп пен фигура) түрлерін талдай отырып, автор стиліне баға беру;
Сабақтың мақсаты:	шығармадағы әдеби тілді құбылту мен айшықтаудың (троп пен фигура) түрлерін талдай отырып, автор стиліне баға беруді үйренеді

Сабақтың барысы:

Сабақ кезеңі/ Уақыты	Педагогтің іс-әрекеті	Оқушының іс-әрекеті	Бағалау	Ресурстар
Сабақтың басы Қызығушылықты ояту. 8 мин.	(Ұ). Ұйымдастыру кезеңі: 1. Оқушылармен аман-дасу, түгендеу. 2. Ынтымақтастық атмосферасын қалыптастыру	Мақсаты: Оқушылар бір-біріне тілек білдіреді, тыңдау дағдыларын дамытуға бағытталады, сондай-ақ барлық оқушылардың қатыстырылуы арқылы сабаққа белсенділігі артады.	Тиімділігі: Оқушылар бір-біріне тілек айту арқылы жақындасады, көңіл-күйін көтереді және бауырмалдығын оятады. Саралау: Бұл жерде саралаудың «Жіктеу» тәсілі көрінеді. Оқушылардың оқуға деген қызығушылығын арттыру мақсатында мүмкіндігінше оларға таңдау еркіндігі беріледі.	Оқулық жұмыс дәптерлері ДК экраны
Жаңа сабаққа кіріспе 	(Ұ) «Миға шабуыл» әдісі арқылы өткен тақырыппен жаңа сабақты байланыстыру мақсатында ой қозғау сұрақтарын ұжымдық талқылау. Бір-біріне сұрақ-тар қояды. Сыныптас-тырының пікірін толық-тырады.	Толғаудан жаттаған үзінділерін айту; Концептуалды кестені толтыру және қосымша сұрақтарға жауап беру;	Мақсаты: Жылдам әрі функционалды түрде сыни ойлануды дамыту. Тиімділігі: оқушының танымдық дағдысы артады. Сонымен қатар	ҚБ: Өз ойын дұрыс мағынада білдіріп, талқылауға белсенділік пен қатысқан оқушыға

	Өз ойымен бөліседі. <i>Оқушылар сұрақтарға жауап беріп, өзара ұжымдық талқылау жасағаннан кейін мұғалім оқушыларға сабақтың тақырыбы, мақсатымен таныстырады.</i>	1) Тарихта Баймағамбет қандай адам болған? 2) Махамбеттің оған қарсы жазған неше өлеңі бар? /106 өлеңі бар/. 3) Ақын Баймағамбет адамдарынан қалай қаза табады? /1000 сом беріп, арнайы адам жіберіп, өлтіреді/. ҚБ	оқушыға сабақтың өмірмен байланысын көрсетеді және сабақтың тақырыбы мен мақсатын анықтауға мүмкіндік береді. Саралау: Бұл жерде саралаудың «Диалог және қолдау көрсету» тәсілі көрінеді. Дұрыс мағынада жауап беруге бағыттау мақсатында кейбір оқушыларға ашық сұрақтар, ал кейбір көмек қажет ететін оқушыларға жетелеуші сұрақтар қойылады.	«Жарайсың!» деген мадақтау сөзімен ынталандыру.
--	--	---	---	---

Концептуалдық кестені толтыру

Ақынның дүниеге келген жері, жылы	Ақын бойына тән қасиеттері	Ақын төңірегіндегі жағымды-жағымсыз кейіпкерлер, досы, бауырлары	Шығармалары

Сабақтың ортасы Мағынаны ашу. 30 мин.	Ж №1-тапсырма: «Сәйкестендіру кестесі» бойынша жұмыс	Дескриптор: Жалпы – 2 балл. -сызбаны толтырады	Оқулық, жұмыс дәптерлері, ДК, т.б..
---	--	--	-------------------------------------

«Сәйкестендіру кестесі»

1803 жыл	Исатай-Махамбет бастаған ұлт азаттық шаруалар	кісі
1836-1838 жылдары	42 жасында ақын дүниеге салады	
1836 жыл 4 сәуір	Исатай-Махамбет бастаған көтеріліс жеңіліске ұшырайды. Исатай қаза табады.	Исатай
1838 жылы 12 шілде	«Қиялымола көтерілісі», Тастөбедегі шайқас	
1846 жылы 20 қазан	Қазіргі Батыс Қазақстан облысы Жәнібек ауданы деген жерінде туған	Нарын құмын
Махамбеттің Исатай атынан жазылған толғауы	«Біртіндеп садақ асынбай», «Арғымақ, сені сақтадым», «Қара нар керек біздің бұл іске», «Еменнің түбі- сағат», «Еріскендей ер болса»	«Арғымақтың бал», «Жалғал»
Гекке отрядынан жеңілгендегі күйзелісті күйі шертілген өлеңдері	«Әй, Махамбет, жолдасым» «Хан баласы жылады-ай»	
Ұлт-азаттық қозғалыс рухы, ел тағдыры мен арман мүддесі суреттелген жырлары	«Исатай деген ағам бар», «Исатай сөзі», «Арғымаққа оқ тиді», «Соғыс»	«Соғыс»
Исатай батырдың көркем тұлғасы сипатталған туындылары	«Соғыс», «Жабығу», «Ереуіл атқа ер салмай»	

ЖЖ № 2 -тапсырма: Поэманың стилін анықтау және көріктеуіш құралдарды табу;		Дескриптор: Жалпы – 5 балл. -Поэманың стилін анықтайлы; -көріктеуіш құралдарды табады	Оқулық, жұмыс дәптерлер ДК, т.б..
Поэманың стилін анықтау және көріктеуіш құралдарды табу;			
Ақынның осы сөзін талдап, түсіндіріңдер «Мен бір шарға ұстаған Қара балта едім»	Осы жолдарды қалай түсіндірер едіңдер? «Мен кескекті ердің сойымын, Кескілеспей бір басылман»	Осы жерде ақынның қандай қасиеттері көрінеді? «Шамдансам жығар асауым, Шамдансам сынар болатпын»	Ақын ненің биіктігін айтып отыр? «Бойың жетпес биікпін, Бұлтқа жетпей шарт сынбан!»
ТЖ № 3-тапсырма: «5тапсырма» әдісі Автор стиліне сүйене отырып толғауды талдау, көркемдегіш құралдарды тауып, тарихи маңызы жайлы өмірмен байланыстыра жазу; 1.Топ лидері- толғаудағы Махамбет бейнесін ашыңдар. 2. Талқы себепшісі - Исатай қаза таппаса, Махамбет тағдыры қалай болар еді. 3.Белгілеуші - өлеңнің ең маңызды эпизодтық бөлігін тауып оқиды. 4.Байланыстырушы - өлеңді өмірмен байланыстырады, дәлелдейді. 5.Қорытындылаушы - өлеңдегі автор стилін анықтайды, көркемдегіш құралдарды табады. Дескриптор: -Махамбеттің бейнесін ашады. -Сұраққа сыни көзқараспен жауап береді. -Ең маңызды эпизодтың бөлігін тауып оқиды. --Өлеңді өмірмен байланыстырады, дәлелдейді. -Автор стилін анықтайды, көркемдегіш құралды табады.		Дескриптор: Жалпы - 5 балл. -Өз ойларын жазады.	Оқулық, жұмыс дәптерлер, ДК, т.б..
Сабақ-тың соңы Ой толғаныс. Рефлексия 7 мин.	«Еркін микрофон» әдісі. Мұғалім сабақты қорытындылау мақсатында оқушылардың сабаққа деген көзқарасын, рефлексиясын тыңдайды. Мақсаты: Оқушы алған білімін саралай білуге дағдыланады. Тиімділігі: Тақырып бойынша оқушылардың пікірін анықтайды. Жинақталған деректердің құнды болуын қадағалайды. Саралау: Бұл кезеңде саралаудың «Қорытынды» тәсілі көрінеді.	Оқушылар бүгінгі сабақтың мақсаты, тақырыбы бойынша өз ойын айту арқылы сабаққа қорытынды жасайды.	Мұғалім оқушыларды «Жапондық бағалау» әдісі арқылы бағалайды. Яғни «Дұрыс келісемін», «Толықтырамын, басқа көзқарасым бар», «Менің сұрағым бар». Сонымен қатар 1-10 баллдық жүйе бойынша оқушылардың сабаққа қатысу белсенділігі бойынша бағаланады.

ҚАНЫШ СӘТБАЕВ –ӘЛЕМ ТАНЫҒАН ТҰЛҒА

Бекқожаева Назгүл Сапарқызы
№62 орта мектеп, Тараз қаласы

Педагогтің аты-жөні:		Бекқожаева Назгүл Сапарқызы		
Күні:10.03.2024				
Сынып: 9		Қатысушылар саны: 20		Қатыспағандар саны: 20
Іс-шара тақырыбы:		Қ.И.Сәтбаев әлем таныған тұлға		
Мақсаты		Қаныш Сәтбаевтың Қазақстан өнеркәсібі мен ғылымын дамытудағы рөліне баға беру;		
Кезеңі// уақыты	Педагогтің әрекеті	Оқушының әрекеті	Бағалау	Ресурстар
Ұйымдастыру Өткен білімді еске түсіру	Оқушылармен амандасу «Сөйлемді жалғастыр» әдісі Ғалым .. Ғылым .. Қазақ жерінен шыққан алғашқы ғалымдар: Оқушылар жауаптары арқылы жаңа тақырыпқа көшу Болжау әдісі арқылы сурет топтама Ұлттық құндылығымызды дәріптеу мақсатында, асық арқылы топқа бөлемін. 1-топ Зерттеуші тобы 2-топ Ғалым тобы Оқушыларды іс-шара тақырыбымен және мақсатымен таныстырамын	Оқушылар өз ойларын ортаға салады. Оқушылар жауаптары арқылы жаңа тақырыпқа көшу	ҚБ Мұғалім оқушылар жауабын мұқият тыңдап кері байланыс беріп отырады	https://www.youtube.com/watch?v=jy5rnPTev8 Қызықты дерек: Қаныш Сәтбаев туралы сіз білмеген оқиғалар
	Бейне көрініс Сыныпқа бейне материал көрсетіліп, келесі сұрақтарға жауап беру ұсынылады: https://www.youtube.com/watch?v=jy5rnPTev8o Қызықты дерек: Қаныш Сәтбаев туралы сіз білмеген оқиғалар 1. Қаныш Сәтбаевтың балалық шағы туралы не білдіңіз? 2. Қ. Сәтбаев халқы үшін қандай еңбек сіңірді? 3. Ұлыбританияның премьер-министрі У.Черчилльге берген	Оқушылар бейне көрініс бойынша өз пікірлерін ортаға салады Дескриптор: тақырыпқа мәліметтер береді; Қаныш Сәтбаевтың тұлғалық қасиеттерін	ҚБ Мұғалім оқушылар жауабын мұқият тыңдап кері байланыс беріп отырады ҚБ Мұғалім оқушылар жауабын мұқият	https://www.youtube.com/watch?v=jy5rnPTev8 Қызықты дерек: Қаныш Сәтбаев туралы сіз білмеген оқиғалар

	жауабынан Қ. Сатпаев тұлғасына қандай баға берер едіңіз? Берілген сұрақтарға жауап алынғаннан кейін тапсырмалар орындалады. 1-тапсырма Қаныш Сәтбаевтың балалық және жастық шағы туралы «Қаныш Сәтбаев -ұлы ғалым» 2-тапсырма Академик Қаныш Сәтбаевтың сара жолы туралы Қаныш Сәтбаевтың барлық қырлары мен қасиеттерін таныстыру. Рөлдік әдісі арқылы Мен болшақта ғалым болсам.. Төлқұжат әдісі Тегі, аты, жөні: Туған күні: Туған жері: Ұлты: Оқыған жері: Қызметі: Достары: Ұнатқан билері: Шығармалары: Марапаты: Қайтыс болған күні: «Қаныш Сәтбаев еңбектері» тақырыбына, ПТМС формуласын қолданып, эссе жазыңыз.	анықтайды; Қ.Сатпаевтың туған өңірін (облыс, аудан) көрсете алады; Зерттеулер жүргізілген аймақтарды белгілей алады. Ашқан кен орындарын белгілейді Дескриптор: Қаныш Сәтбаевтың еңбектерінің тарихы маңыздылығына талдау жасайды,	тыңдап кері байланыс беріп отырады	
	Қортынды Бүгінгі жастар Қаныш атамның қандай қасиеттерін үлгі тұтуы тиіс?	Тақырыты қорытындылау		
Рефлексия	Мына сұрақтар бойынша жауап береді. - Не білдім? - Не білемін? - Не білгім келеді?	Тақырып бойынша не білетінін, не білгісі келетінін, не білгенін жазады	Оқушылар бағалай критерийлерімен өз деңгейлерін бағалайды	А4, конспект

ROBOTICS. PEPPER THE EMOTIONAL ROBOT

Байгулиева Жазира Нуреловна
№53 мектеп – гимназиясы, Тараз қаласы

LESSON: Module 7 Lesson Breakthrough technologies		School -gymnasium #53 named after Karatay Turyssov		
Teacher name:		Baiguliyeva Zhazira		
Date:		17.03.2023		
CLASS: 10		Number present:		absent:
Theme: Robotics. Pepper the Emotional Robot.				
Learning objectives(s) that this lesson is contributing to		10.1.9 - use imagination to express thoughts, ideas, experiences and feelings; 10.2.2 - understand specific information in unsupported extended talk on a wide range of general and curricular topics, including talk on a limited range of unfamiliar topics; 10.3.5 - interact with peers to make hypotheses about a wide range of general and curricular topics; 10.5.1- plan, write, edit and proofread work at text level independently on a range of general and curricular topics;		
Lesson objectives		- Listen and understand specific information in unsupported extended talk on robotics; -write, edit and proofread work at text level independently about robotics;		
Planned timings	Teacher’s planned activities (replace the notes below with your planned activities)	Students’ activities	Evaluating	Resources
BEGINNING THE LESSON 2 min Brainstorming 2 min	Organization moment./ Ұйымдастыру кезеңі T greets Ss, wishes good luck for today, and divides the class into groups, appoints the leaders’ of the groups 1 group – Wall-E 2 group – Asimo 3 group – Wakamaru T asks Ss questions about robot/robotics -Do you know when and by whom was the first robot invented? -Would you like a robot to help out around the home? -Which is your favourite movie about robots? -Will robots ever like identical to humans?	Students are divided into groups by choosing the part of pictures and making the puzzle. Choose the leader of a group. Ss answer the questions Individual work.	Descriptor A learner -answer the questions, - expresses his/her opinion;	PPT 1 PPT 2

Individual work 2 min	attentively and choose the correct answer. Answer Key <i>The robot in the picture can: move around, sing and dance, analyze body language, tell jokes, and understand different languages and human emotions.</i>	Ss answer the questions.	Descriptor A learner: -reads correctly; - understands the text;	
Individual work 5 min	Reading. Read for specific information. <i>T asks Ss to read the text 2 times</i>		Self assessment Descriptor A learner: -reads the questions, -chooses the correct answer; Each right answer 1 point Total: 7 points	Create kahoot - Kahoot!
Individual/ pair work Think-pair-share 5 min	Check your knowledge. <i>Explain the task and ask Ss to read the questions and choose the correct answer.</i>	Students work in small groups to design their own robot In this task students need to show their eloquent, competent speech	Descriptor A learner: -expresses his/her opinion, - provides evidence for his/her opinion; Total – 5 points	Ex. 4 p.87
Group work 10 min	Speaking & Writing <i>To express an opinion T gives Ss time to consider their answers and then various Ss around the class to share their answer with the rest of the class.</i> <i>Suggested Answer Key</i> <i>I think Pepper is popular in Japan because country uses lots of technology in everyday life, robots are just one part of that. Robots are becoming popular in my country as technology becomes a larger and larger part of our day-to-day lives. I think Pepper could be a part of my fam, because we like to talk to each other.</i> Design your own robot! T gives time Ss to present their robot to the class, then vote for the best design.		Descriptor: A learner - shows eloquence; - provides evidence for his opinion; - evaluates other people's works and gives a critical opinion. Total -10 points	

		Think about: name -what it looks like- special features – abilities – any future improvements.			
ENDING LESSON 3 min	THE	“The world of the future will be an even more demanding struggle against the limitations of our intelligence, not a comfortable hammock in which we can lie down to be waited upon by our robot slaves.” — Norbert Wiener, Reflection: ‘Ladder of Success’		Total: 22-25 = 9-10 points 17-21 = 8-7 points 9-16 = 5-6 points 1-8 = 1-4 points	Ex.8.p.87

ЫДЫРАУ ҮДЕРІСТЕРІ. АС ҚОРЫТУ ФЕРМЕНТТЕРІНІҢ ӘСЕРІ

Байгелова Каламкас Есбергеновна

№1 Дінмұхамед Қонаев атындағы мектеп – гимназиясы, Жамбыл облысы Қордай ауданы

Мектеп:	№1 Дінмұхамед Қонаев атындағы мектеп-гимназиясы»КММ
Бөлім	9.1Е Қоректену
Педагогтың аты- жөні	Байгелова Каламкас Есбергеновна
Күні:	09.10.23 ж
Сыныбы:9 А	Қатысушылар саны: 24 Қатыспағандар саны: 0
Сабақтың тақырыбы:	Ыдырау үдерістері. Ас қорыту ферменттерінің әсері.
Оқу бағдарламасына сәйкес оқу мақсаты:	9.1.2.1 - адамның ас қорыту жолдарындағы үдерістерді сипаттау. 9.1.2.2 -ас қорыту үдерісіндегі органикалық заттар мен сәйкесі ферменттердің арасындағы байланысты орнату
Сабақтың мақсаты:	Білім алушылар ас қорыту мүшелері мен қызметін біледі. Ас қорыту үдерісі және ферменттердің рөлін сипаттай алады. 3D платформаны,муляжді,бейнежазбаны,ермексазды пайдалана отырып, асқорыту мүшелерін, ферменттердің қызметін талдайды.

Сабақтың барысы:

Сабақ кезеңі /уақыты	Педагогтың іс - әрекеті	Оқушының іс - әрекеті	Бағалау	Ресурстар
Сабақтың басы 1-3 мин	I.Ұйымдастыру кезеңі: а) Оқушылармен сәлемдесу, түгендеу. ә) Психологиялық жағымды ахуал туғызу: Абайдың 31- ші қара сөзінен үзінді			бейнежазба
Жаңа сабаққа кіріспе 5-7 мин	Сабақтың тақырыбы мен таныстыра отырып,сабақ мақсатын айқындап аламын.	Сабақтың мақсаты бойынша өз ой - пікірлерімен бөліседі.	Сабақ бойына өз ойын дұрыс мағынада	Интерактивті экран

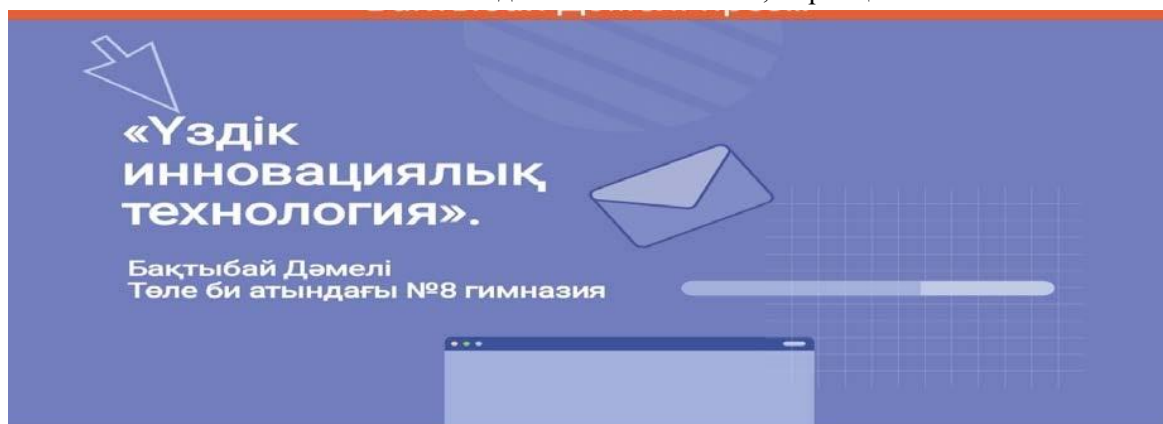
	«Миға шабуыл» әдісі арқылы ой қозғау сұрақтарын ұжымдық талқылаймыз. Асқорыту үдерісін презентациядан сызба - нұсқа түрінде нақты әрі жалпы ақпаратпен таныстырамын. Бейнежазба көрсетемін	Асқорыту үдерісі дегеніміз не ? Ферменттер дегеніміз не? деген сұраққа жауап береді. Оқушылар қажетті тұстарын дәптерлеріне түртіп алып,яғни жазып алады. Бейне жазбадан бүгінгі тақырыптың маңыздылығын түсінеді.	білдіріп, талқылауға белсенділікпен қатысқан оқушыға <u>«Жарайсың!»</u> деген <u>мадақтау сөзімен</u> ынталандырып отырамын әрі түзу отыруларын қадағалаймын .	Слайд	
Сабақтың ортасы мағынаны ашу 26-28 мин.	Оқулықтағы жаңа сабақтың § 10 мәтінін оқуға тапсырма беремін	Мәтінді түсініп оқып шығады, қажетті тірек сөздерді жазып алады.	Дескрип-тор: 1. Мәтінді түсініп оқиды, тірек сөздерді жазып алады.	Оқулық жұмыс дәптерлері, қалам	
	Топпен жұмыс орындауды ұсынамын: I топ: Асқорыту үдерісінің ауыз қуысында және жұтқыншақ пен өңеште жүру үдерісі («Merge - Cube-sjabloon»платформасын және муляжді пайдалану) II топ: Асқазан,ащыішек пен токішекте жүретін үдерістер. («ARLOOPA» платформасын және муляжді пайдалану) III топ: Асқорыту үдерістерінің ферменттері. («Merge - Cube-sjabloon»платформасын және муляжді пайдалану)	Топпен жұмыс жасауда «Merge - Cube-sjabloon»және «ARLOOPA» платформалары арқылы пайдаланып асқорыту мүшелерінің 3D моделін көріп әрі муляжді пайдалана отырып құрған постерлерін қорғайды.	Дескриптор: Жалпы - 3 балл 1. «Merge - Cube-sjabloon» және «ARLOOPA» платформалары арқылы асқорыту мүшелерінің 3D моделін көреді. 2.Асқорыту жүйесінің муляждарын мұқият қарап, 3D моделімен салыстыра қарап көреді. 3.Тапсырман ы орындайды.	А-3, маркер, асқорыту жүйесінің муляждары «Merge - Cube-sjabloon» кубигі, «ARLOOPA» платформасы смартфон	
	Қалыптастырушыбағалаута псырмаларынорындатамын	№1 Сәйкестендіру тапсырмасы:			ДК экраны слайд жұмыс дәптерлері.
		1	Ауыз қуысы	А. Қанға су, дәрумендер, қорытылмаған мине-ралды тұздар сіңіріледі.	
		2	Жұтқыншақ	Ө.қабырғасы тегіссалалы бұлшықеттің үш қабатынан тұрады.	

		3	Өңеш	Б. астың дәмі мен t ⁰ анықталады	
		4	Асқазан	В.бауыр мен ұйқы безінің өзектері ашылады	
		5	Ащыіш ек	Г.тынысалу және асқорыту жүйесінің ортақ бөлімі	
		6	Ұлтабар	Ғ.құрамында ферменттері жоқ,бірақ астың жылжуын жеңілдетеді.	
		7	тоқішек	Д.аминқышқылдары мен глюкоза қанға сіңіріледі және глицирин мен май қышқылдары лимфаға түсіп, өзгереді.	
		№2 Шындық немесе жалған екенін анықтайды: 1.Химиялық реакцияларды жүздеген,мыңдаған есе жылдамдататын үдеріс абсорбция Ш / Ж 2.Мальтаза ферменті мальтозаның ыдырауын катализдейді. Ш / Ж 3.Лизоцим әсерінен кейбір бактериялар жойылады Ш / Ж 4.Панкреатин сөлінің басты ферменті амилаза Ш / Ж 5.Өт болмаса липаза жұмыс істемейді. Ш / Ж 6.Пепсин ферментін белсендіретін тұз қышқылы Ш / Ж 7.Амилаза асқазан сөлі Ш / Ж Дескриптор: 1.«Асқорыту мүшелерімен олардың қызметін сәйкестендіреді. 2.Ферменттер қызметінің шындық немесе жалған екенін анықтайды. Дескриптор: Қабілетті оқушылар үнсіз бейнежазбадан асқорыту мүшелері мен асқорыту ферменттерінің қызметін айтып,түсіндіріп береді. Дескриптор: «Қарлы кесек» ойынында оқушылар бір -біріне сұрақ қойып әрі сұраққа жауап бере отырып, жіңішке сұрақтан жуан сұраққа өтеді Асқорыту жүйесінің бір мүшесін ермексаздан жасап қызметі мен бөлінетін ферментін айтады.			
	Үнсізбейнежазба көрсетемі насқорыту мүшелері мен асқорыту ферменттері бойынша .				
	«Қарлы кесек» ойынын жеңіл сұрақтан бастап беремін,өздері жауап беріп әрі күрделендіріп келесі сыныптасына сұрақ қояды.				
	Бүгінгі сабақ өз мақсатына жетті ме ? Оқушылар ҰСМҚ әдісі бойынша жауап береді.				

		ҰСМҚ әдісі бойынша жауап береді		
Сабақтың соңы Рефлексия 3-5 мин.	«ВАК» әдісі. Мұғалім сабақты қорытындылау мақсатында оқушылардың сабаққа деген көзқарасын, рефлексиясын тыңдайды.	«ВАК» әдісі бойынша өз көзқарастарын білдіреді: Мен бүгін сабақта көзбен көрдім: Құлақ пен естідім: Қолмен жасадым:	1-10 баллдық жүйе бойынша оқушылардың сабаққа қатысу белсенділігі бойынша бағаланады. Өзін, өзара бағалайды, қорытынды бағасын мұғалім қояды.	слайд
Үйге тапсырма: § 10 оқу. 49 - беттегі бағалау бөлімінің №1-2 тапсырмасын қосымша әдебиеттер мен ғаламторды пайдаланып, орындау.				

БІЛІМ АЛУШЫЛАРДЫҢ ГЕЙМИФИКАЦИЯ ТЕХНОЛОГИЯЛАРЫ МЕН WEB-КЕҢІСТІК РЕСУРСТАРЫН ҚОЛДАНА ОТЫРЫП ПӘНГЕ ДЕГЕН ІШКІ УӘЖІН АРТТЫРУ

Бақтыбай Дәмелі Мұратқызы
Төле би атындағы №8 гимназиясы, Тараз қаласы

ИННОВАЦИ Я

ЖАҢА ИДЕЯ
ІЗДЕУ

ҰЙЫМДАСТЫРУ

ЕНГІЗУ, БЕКІТУ

БІЛІМ АЛУШЫЛАРДЫҢ ГЕЙМИФИКАЦИЯ ТЕХНОЛОГИЯЛАРЫ МЕН WEB-КЕҢІСТІК

Б.З.Т.Т.Т.

7

8

БАСТАУЫШ СЫНЫП БІЛІМ АЛУШЫЛАРЫ
АРНАЛҒАН WEB-КЕҢІСТІК РЕСУРСТАРЫ

8

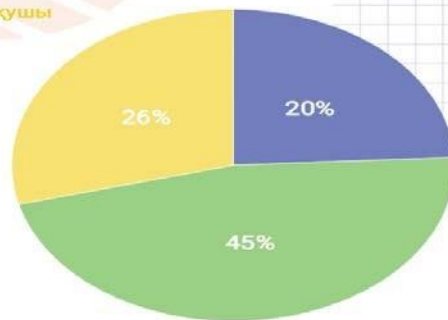

9

Күніне қанша уақыт телефонмен өткізесіз?

Сауалнамаға қатысқандар саны: 80 оқушы

- **20%**
3 сағаттан 5 сағатқа дейін
- **25%**
1 сағаттан 2 сағатқа дейін
- **45%**
2 сағаттан 4 сағатқа дейін

10% оқушы 1 сағаттан артық қолданбайды

ANYLANG

Негізгі ерекшелігі - мәтіндегі сөздерді лезде аудару, бұл уақытты айтарлықтай үнемдейді. Сөздік жазбалары мен контекстік аударманың үйлесімі сөздің мағынасын толық түсінуге жылдам мүмкіндік береді. Мұнда кез келген мәтінді енгізуге мүмкіндік бар, бұл бізге оқушылардың өз бетімен мәтінмен жұмыс жасауына дағдыландыруына себепті.

«Маленький принц» на английском с параллельным переводом

Оригинальное название: Le Petit Prince
 Автор: Антуан де Сент-Экзюпери
 Жанр: Художественная литература, Детская литература
 Язык: Английский
 Сложность: B1
 Год: 1943
 Количество страниц: 47

«Маленький принц» — повесть, которую написал в Нью-Йорке. Впервые книга была опубликована только в 1946 году. Здесь затронуты были высказаны многие мысли, актуальные и крылатой.

Әрі кез келген сөздің үстін басу арқылы оның аудармасын және тыңдалымын білу мүмкіндігі бар.

13 Читать

QUIZLET

Quizlet - кез келген қажетті материалды үйренудің, жаттықтырудың және меңгерудің ең оңай жолы. Мұғалімдер мен студенттер жасаған 500 миллионнан астам модульдерден флешкарталарды жасауға немесе дайын карталарды табуға болады.

15

QuizletPlus Главная Наша библиотека Решения от экспертов Выполнить поиск по карточкам

Последние действия

- Culture Термины 3 термины
- The sky of my childhood Термины
- Kozy Korpesh and Bayan Sulu Термины

1 неделя

Познавайтесь на следующей неделе, чтобы продолжить свою работу

Популярные модули с карточками

- English colours
- School items

Мұнда мұғалім арнайы өтілген сөздерден карточкалар жасай алады. Ол карточкаларды кез келген оқушы өолдана

16

Сөздік жаттауға арналған 3 тәсіл

Сөздерді меңгеруге 3 түрлі әдіс ұсынылады.

- 01 Қайталау
- 02 Тест
- 03 Сәйкестендіру

Карточки

- Заучивание
- Тест
- Подбор

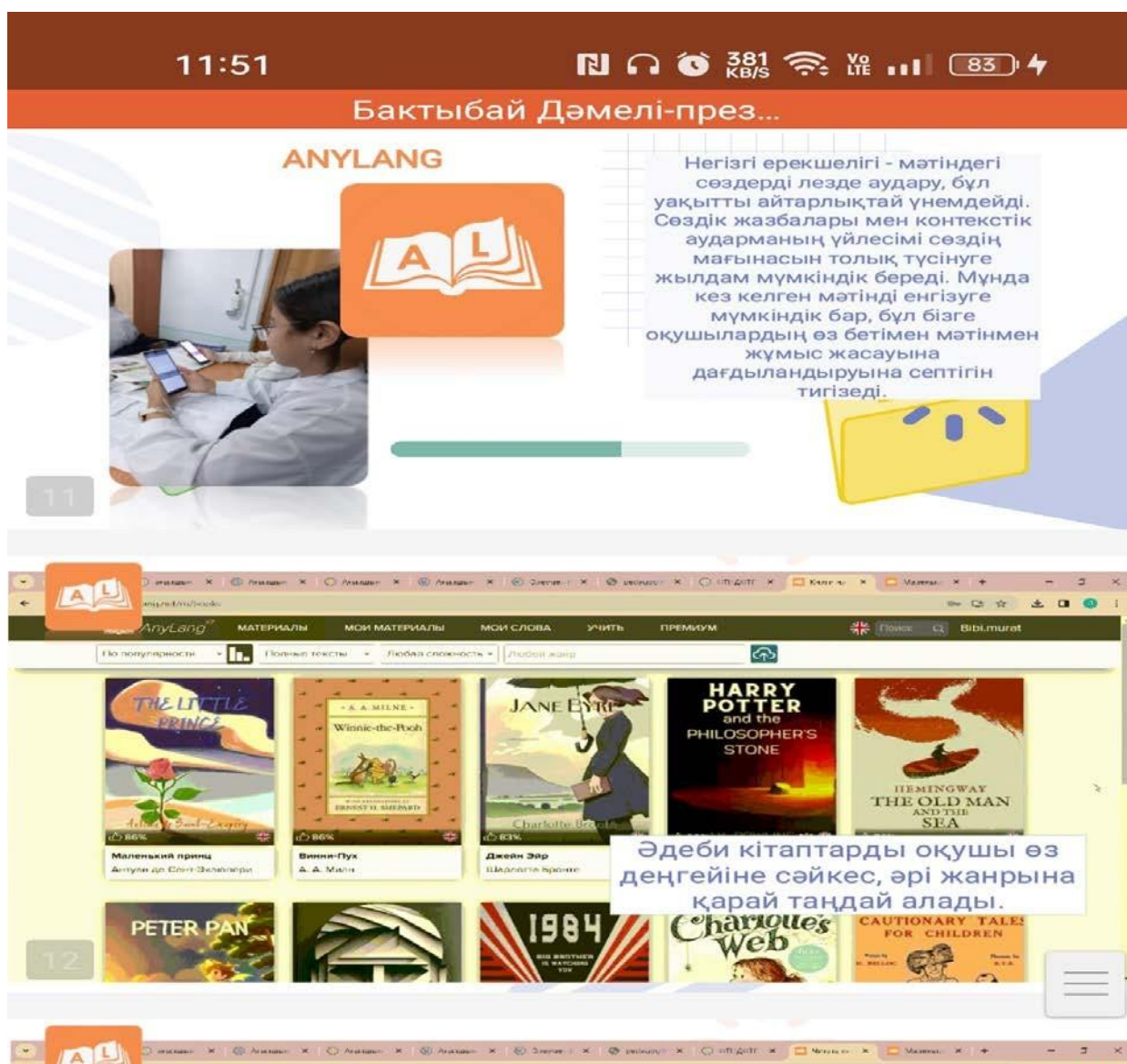
17

newsagent's

Нажмите карточку, чтобы перевернуть

Карточкалар әдісінде оқушы аудару арқылы сөздерді қайталайды және тыңдалыммен қатар жүреді.

18

ГЕРОИ ПОВЕСТИ «ПИКОВАЯ ДАМА» И ИХ ДУШЕВНЫЕ ТАЙНЫ

Григорьева Диана Сергеевна
КГУ «Средняя школа № 34

Раздел:	РАЗДЕЛ 4: Тайна человеческой души	
ФИО учителя:	Григорьева Д.С.	
Дата:		
Класс: 9	Количество присутствующих: Всего 16 человек. В классе присутствует 1 ученик с ООП 1 группы (с нарушением зрения)	Количество отсутствующих:
Тема урока	Герои повести «Пиковая дама» и их душевные тайны. Урок 1.	
Цели обучения в соответствии с учебной программой	9.2.7.1 определять способы выражения авторского отношения к героям и изображаемым событиям; 9.2.5.1 характеризовать героев произведения, их поступки, мотивы поведения, значение имен и фамилий; 9.1.6.1 давать аргументированный ответ на проблемный вопрос, используя цитаты.	

15 мин	получения знаний и по степени самостоятельности мышления учащихся - метод практический, проблемный) Критерии оценивания: -определяет способы выражения авторского отношения к героям. Дескриптор: - выписывает ключевые слова и словосочетания (не менее 3-х) – 3 балла; - отвечает на вопрос, выбрав одну позицию – 1 балла; - в ответе приводит аргументы (не менее 2-х) – 2 балла; - в своём ответе использует выписанные слова и словосочетания (не менее 3-х) – 3 балла Всего баллов – 9.	Обучающийся с особыми образовательными потребностями получает помощь со стороны участников группы, карточка с вопросами группы распечатана крупным шрифтом.	Оценивание ответов учащихся использованием дескрипторов.	
10 мин	Выпишите ключевые слова и словосочетания о герое из цитаты. Заполните дискуссионную карту, ответив на вопрос: Осуждает или оправдывает автор данного героя? <i>Да, потому что...</i> <i>Нет, потому что...</i> В своём ответе используйте выписанные вами ключевые фразы. Г,П: Учащиеся разделены на 3 ряда по выбору карточки с именем героя повести «Пиковая дама». Критерии оценивания: - характеризует героев произведения, их поступки, мотивы поведения, значение имен и фамилий. Дескриптор:	Группы отвечают на предложенные вопросы. При этом каждому участнику группы предоставляется возможность ответить на вопрос. Каждый ответ услышан и оценивается.	Критериальное оценивание письменных ответов обучающихся по дескрипторам	Листы с вопросами, ручки, учебник литературы дескрипторы для оценивания ответов. Тетради, ручки, дескрипторы

	- кратко рассказывает историю жизни героя – 1 балл; - даёт ответ на каждый из вопросов – 5 баллов; - приводит убедительные примеры (не менее 2-х) – 2 балла; - использует в своём ответе цитаты и ссылки на текст произведения (не менее 2-х) – 2 балла; - выражает собственное мнение о герое и его поступках – 1 балла Всего баллов -10. Стратегия «Умные совы»(по степени самостоятельности мышления учащихся -метод репродуктивный, проблемный, исследовательский). Каждая группа получает карточку с вопросами, касающимися определенного героя повести «Пиковая дама». Группа готовит ответы по вопросам, затем выступают перед другими группами. 1 ряд • -Кратко расскажите историю жизни Германна. • -Каковы его жизненные устремления Германна? • -Найдите в повести примеры двойной жизни Германа. Какие изменения происходят в его натуре? • -Какими чертами характера был наделён Германн? • -Выскажите своё отношение к Германну. • 2 ряд • -Кратко расскажите историю жизни Лизаветы Ивановны. • -Почему Лиза не раскрывает тайну Германна? • -Что символизируют «потайная лестница» и ключ, который Лиза вручает Герману? • -Расскажите о своём отношении к Лизе.	обучающемуся с особыми образовательными потребностями предоставляется помощь в виде распечатанных вопросов крупным шрифтом. Учащиеся дают письменный аргументированный ответ на один из предложенных вопросов, приводят в пример цитаты.		
--	---	--	--	--

	3 ряд • -Расскажите историю жизни бабушки Томского. Какую тайну она хранит? • -В чем трагизм жизни графини? Каково ее отношение к окружающим? • -Что означают три карты? -Можно ли утверждать, что старая графиня – тоже жертва? И: Приём «Письменное высказывание» (метод стимулирования познавательной деятельности - анализ жизненных ситуаций). <i>Критерии оценивания:</i> -даёт аргументированный ответ на проблемный вопрос, используя цитаты. Дескрипторы: - даёт письменный ответ на вопрос – 1 балл; - в ответе выражена собственная позиция – 1 балл; - приводит убедительные аргументы в пользу своего мнения (не менее 3-х) – 3 балла; - приводит в пример не менее 2 цитат из текста произведения – 2 балла; - соблюдает нормы языка – 1 балл Всего баллов – 8. - Дайте письменный аргументированный ответ на один из предложенных вопросов. Приведите в пример цитаты из повести для подтверждения своей позиции: 1. Кем считает автор Германа: злодеем или жертвой? 2. Оправдываете ли вы Лизу? 3. Актуальна ли проблема, поднятая А.С.Пушкиным в повести?			
--	--	--	--	--

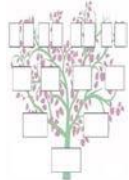
Рефлексия (2 минуты)	Контролировать результаты учебной деятельности, осуществляемые учащимися. Систематизировать и обобщать совместное достижение. - Понравился ли вам урок? - Что было для вас интересным и познавательным? - Что вам больше понравилось?	Принимает участие в устно рефлексии урока по инструкции учителя		Стикеры, ручки
Обратная связь	Проверка и оценивание учителем работ учащихся по 10 бальной шкале и заполнение электронного журнала "Кунделик".	Прикрепляет выполненную работу в электронный журнал "Кунделик".	Комментарий учителя и оценка ФО в электронном журнале "Кунделик"	электронный журнал "Кунделик"

АНТУАН ДЕ СЕНТ-ЭКЗЮПЕРИ. СКАЗКА-ПРИТЧА «МАЛЕНЬКИЙ ПРИНЦ

Джанпейсова Кундыз Мейрхановна

КГУ «Средняя школа имени Толе би» г. Шу Жамбылской области

Раздел: Планета Земля. Океаны				
Тема: Антуана де Сент-Экзюпери . Сказка-притча «Маленький принц»				
Дата: 12.12.23.		Школа: Толе би	ФИО учителя: Джанпейсова К.М.	
Класс: 10 Б		Количество присутствующих: 14	Количество отсутствующих: 0	
Цели обучения:				
10.2.4 создавать высказывание (побуждение, убеждение, информационную речь), используя приемы привлечения внимания и учитывая целевую аудиторию; 10.2.6 создавать высказывание на основе рисунков, графиков, таблиц, схем, диаграмм; 10.3.1 понимать детально содержание текстов, соотнося детали с основной мыслью текста; 10.4.4 писать творческие работы , используя знания из других предметных областей.				
Цели урока:		- анализировать художественное произведение - творчески интерпретировать знания и делать выводы, кратко формулировать свои мысли; - осмыслить идейное содержание сказки, постигнуть нравственную сторону произведения; - развивать читательский интерес		
Этапы урока (и время)	Действия учителя	Действия учащихся	Оценивание	Ресурсы
Начало урока 1 мин.	1.Организационны момент Приветствие. Эмоциональный настрой Давайте улыбнемся друг другу. Улыбайтесь! Тот, кто улыбается и кому улыбаются, живут на 4 года дольше. Пусть сегодняшний урок принесет нам всем радость общения, новые открытия.	Учащиеся улыбаются, читают пожелания на карандашах-мотивациях	Лидеры групп оценивают учащихся на листе оценивания учитель	Компьютер, интерактивн ая доска, учебный материал Карандаши для мотивации

1 мин.	Перед вами лежат «карандаши мотивации». Прочтите их и зарядитесь позитивом и уверенностью в себе. 2.Актуализация знаний «Согласен-Не согласен» - Антуана де Сент-Экзюпери-французский поэт. (Нет. Писатель, профессиональный летчик) - Он родился 25 июня 1901 года? (Нет. 29 июня 1900 года) - Больше всего он любил кино и самолеты? (Нет. Писательство и самолеты) - Его первое произведение называлось «Космонавт»? (Нет. «Летчик») - Во время Второй мировой войны был военным корреспондентом? (Нет. Был военным летчиком) - Он погиб в воздушном бою с фашистами в 1944 году? (Да) - Самое известное произведение Сент-Экзюпери сказка-притча «Маленький принц»? (Да) - Экзюпери ценил позитив, веру в жизнь? (Да) Кластер со словом «Ценности»: Учитель: Ребята, какие у вас возникают ассоциации со словом «ценности»? Напишите на стикерах ценности, которые очень важны для вас, и приклейте на ассоциативный куст	Отвечают на вопросы Составляют ассоциативный куст Учащиеся отвечают на вопросы	корректирует их оценивание ФО Дескриптор: -отвечают Да, если Нет-дают правильный ответ Дескрипторы: подбирают ассоциативные слова к слову «ценности»	Лист оценивания Слайд 1 Слайд 2 Слайд
Середина урока	Прогнозирование темы, цели урока - Как вы думаете, о чем мы сегодня будем размышлять на уроке? - Какова цель нашего урока? Слово учителя. Запись числа, темы урока Предтекстовая работа. Словарная работа Сказка- жанр фольклора и литературы. Это произведение о вымышленных людях и событиях с участием волшебных, фантастических сил Притча - это короткий поучительный рассказ в иносказательной форме	Учащиеся формулируют тему, цель урока Объясняют основные понятия урока	Дескриптор: - формулируют тему, цель урока; - раскрывают основные понятия урока	Слайд 4 Слайд 5,6

20 мин	Афоризм - это краткое выразительное изречение, выражающее глубокую мысль. Ирония - тонкая, скрытая насмешка. Альтруист - бескорыстный человек, который совершает поступки из желания помочь Проблемный вопрос: Как вы думаете, почему жанр произведения называется сказка-притча? Это произведение называют и философской сказкой. Как вы понимаете этот термин? Учитель: Философской называют произведение, потому что за простым на первый взгляд сюжетом скрываются глубокие мысли. Через аллегории и символы Экзюпери говорит со своими читателями о вечных вопросах человеческого бытия: любви, дружбе, одиночестве, истине, мире и красоте Текстовая работа О том, где и как жил Маленький принц, почему он покинул свою планету? Что искал на других планетах? Какие открытия для себя сделал? Какие афоризмы стали жизненными принципами многих людей? На эти вопросы мы сможем ответить, поработав самостоятельно в группах. Работа в группах: Задания. 1 группа: Составить постер о Маленьком принце. 2 группа: Заполнить схему «Фишбоун» по теме «Жители астероидов».	Объясняют жанровые особенности произведения	Дескриптор: - объясняют жанр произведения	Слайд 7
5 мин		В сказке-притче раскрываются такие вечные темы как <i>любовь, дружба, добро, смысл жизни</i>		Слайд 8
10 мин.		Хрестоматия. Часть 2.		Слайд 9
	Презентация учащихся ИР Пирамида приоритетов Расположите уроки, извлеченные из произведения, в «Пирамиде приоритетов» Послетекстовая работа Рефлексия « 6 шляп». Вы сделали выводы, усвоили уроки Маленького принца. А как вы думаете, актуальны ли сегодня мысли героя? Ответьте на этот вопрос с позиции 6 шляп. Индивидуальная работа Работа с учебной платформой Wordwall	Работают в группах над постерами Презентация учащихся Спикеры групп защищают постеры Записывают в тетрадь выводы (афоризмы) после презентации Располагают уроки принца в пирамиде	Дескриптор: - правильно составляют постер, соблюдая краткость, содержательность, эстетичность -логично выстраивают защиту Дескриптор: - располагают выводы по степени значимости	Слайд 10

		миде, делают вывод Учащиеся выбирают шляпы: каждая группа по 3 шляпы. Обсуждают, затем презентуют ответы. Крутят колесо на экране, кратко отвечают на вопросы	Дескриптор: -высказывают мысли соответственно своей роли (цвету шляпы) -правильно отвечают на вопросы	
Конец урока 5 мин	Итог урока. Слово учителя. Наш урок начался с улыбки, которую мы подарили друг другу. Завершить урок я хочу смехом Маленького принца, который он подарил на память автору-рассказчику. Пусть этот смех напоминает вам на пороге взрослой жизни о том, чтобы всегда нужно сохранять в душе чистоту, доброту, стремление к мечте. Домашнее задание. Написать эссе «Над чем заставила меня задуматься книга «Маленький принц»	Слушают смех Маленького принца Записывают в дневник домашнее задание Лидеры групп сдают лист оценивания		Фонограмма детского смеха Слайд 11
Рефлексия	Рефлексия «Сигналы рукой»	Показывают большой палец вверх- понравился урок, в сторону- не совсем, вниз-не понравился.		

Открытый урок русского языка и литературы в 10Б классе на тему: «Антуан де Сент-Экзюпери. Сказка-притча «Маленький принц».
Учитель Жанпейсова Кундыз Мейрхановна.

ҚАЗАҚСТАННЫҢ ЭКОНОМИКАЛЫҚ АУДАНДАРЫН МАМАНДАНДЫРУ

Джангарашева Ардақ Төлепбаевна

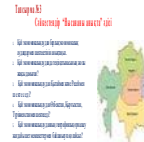
Төле би атындағы орта мектеп, Жамбыл облысы Шу қаласы

Бөлімі:	5.3 Дүниежүзілік шаруашылықтың салалық және аумақтық құрылымы
Педагогтің аты-жөні:	Джангарашева Ардақ Төлепбаевна
Күні:	
Сыныбы:	9
Сабақтың тақырыбы:	§ 59-60 Қазақстанның экономикалық аудандарын мамандандыру
Оқу бағдарламасына сәйкес оқу мақсаты	9.5.3.2 Қазақстанның экономикалық аудандарының шаруашылық салаларын анықтап, мамандануын түсіндіреді
Сабақтың мақсаты:	<u>Барлық оқушылар үшін:</u> Білім алушылар.Қазақстанның экономикалық аудандарының шаруашылық салаларын анықтап, мамандануын түсіндіреді

Сабақтың барысы:

Сабақ кезеңі/ Уақыты	Педагогтің іс-әрекеті	Оқушының іс-әрекеті	Баға-лау	Ресурс-тар
Сабақтың басы	Ұйымдастыру кезеңі. 1.Оқушылармен амандасу, түгендеу			Интер-активті тақта

	2.Ынтымақтастық атмосферасын қалыптастыру. Кемеге билеттер алу арқылы 3-топқа бөлу. Үй тапсырмасы. «Сұрақтар кемесі» әдісі арқылы үй тапсырмасын сұрау 1.Қазақстан шаруашылықтарының салаларын ата? 2.Жамбыл облысындағы газ кен орнын ата? 3. Қазақстан темір кенінің қоры бойынша дүниежүзінде нешінші орынға ие? 4.Химия өнеркәсібінің салаларының түрлері?	Оқушылар топтарына жайғасады Берілген сұрақтарға жауап береді 1-ұпай	Қ.Б: мадақтау	 Интер-активті тақта
Сабақтың ортасы	 Жетелеуші сұрақтар арқылы сабақтың тақырыбы мен мақсатын сұраймын. Кіріспе сөз: Аудандастыру-аумақты бір -бірінен өзгеше белгілері бойынша ерекшеленетін аудандарға бөлу. Табиғи аумақтарды ресурстық және шаруашылық деңгейлері бойынша жекелеген аудандарға бөлу - экономикалық-географиялық аудандастыру. Мамандандыру-Тарихи-географиялық аймақтардан өзгешелендіріп тұратын экономикалық ауданның ең басты белгісі - бұл оның мамандандырылуы. Мәтінмен жұмыс жасайды. 1 -топ Солтүстік Қазақстан Батыс Қазақстан 2-топ Шығыс Қазақстан Орталық Қазақстан 3-топ Оңтүстік Қазақстан 1-тапсырма: (тж) «Пазл әдісі» арқылы жекелеген экономикалық аудандарды дескриптор арқылы түсіндіріп, Қазақстанның экономикалық ауданын құрастырады. 2-тапсырма: “Менен сұрақ, сізден жауап” әдісі 1.Өзің тұратын аудан қандай салаға мамандандырылған? 3. Шу темір жол бойында орналасқан Шу тепловоз жөндеу зауытын виртуалды глобустан анықта?	Оқушылар сабақтың тақырыбын айқындап мақсатын қояды. Дәптерге бүгінгі күн мен тақырыпты жазады Термин сөздерді дәптерге жазады Оқулықтан әр топ өздеріне бөлінген мәтінді оқып шығады 1-тапсырма Дескриптор: Экономикалық ауданның көлемін, құрамын, халық санын анықтай алады.	Қ.Б: мадақтау Топты баға-лау: Тама-ша! Барлы-ғы түсінік-ті! Жаман емес! Айтуы орташа! Нашар! Тақы-рыпты аша алмады!	 Оқулық, Қазақстанның экономикалық картасы «Мәтінмен жұмыс» 1-топ Солтүстік Қазақстан Батыс Қазақстан 2-топ Шығыс Қазақстан Орталық Қазақстан 3-топ Оңтүстік Қазақстан

	2.Өзің тұратын аудан орналасқан облысты және орталығын контур картада белгіле; 3-тапсырма (жж) Сәйкестендір “Нысананы анықта” әдісі 1Қай экономикалық аудан барлық экономикалық аудандармен шектесетінін анықтаңыз. 2.Қай экономикалық ауданда теңіз қатынасының жолы жақсы дамыған? 3.Қай экономикалық аудан Қытаймен және Ресеймен шектеседі? 4. Қай экономикалық аудан Өзбекстан, Қырғызстан, Түрік-менстан мен шектеседі? 5. Қай экономикалық ауданның географиялық орналасу жағдайы шет мемлекеттермен байланысуға қолайсыз? 6. Қай экономикалық аудан тек Ресеймен шектеседі?	-Табиғат ресурстарын анықтай алады. Экономикалық ауданның шаруашылыққа қолайлы салаларын анықтап, мамандану себебі мен ерекшелігін талдай алады. 2-тапсырма Дескриптор: -1.Өзі тұратын аудан мамандандырылған салаларды атай алады; 2.Виртуалді глобустан “Шу тепловоз жөндеу зауытын көрсете алады; 3. Контур картадан өзі тұратын аудан орналасқан облысты және орталығын белгілей алады 3-тапсырма Дескриптор: -Берілген сұрақтар арқылы картадан экономикалық ауданды сәйкестендіреді	
Сабақ-тың соңы	Тест Рефлексия -өте жақсы түсіндім;	Ұялы телефондары арқылы тест орындайды Берілген стикерлерді толтырып картаға іледі	8-7 сұрақ«өте жақсы» 6-5 сұрақ«жақсы» 4-3сұрақ «қанағат » Интерактивті тақта, телефондары http://www.classtime.com/share/c9828a2b-4830-4179-a12f-258b65355b0

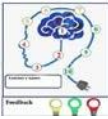
-тақырып бойынша әлі де ізденуім керек; -мен үшін қызықты болды; --Сабақ маған ұнады; -сабақта ештеңе түсінбедім; Үй тапсырмасы: 59-60 тақырып, 149 бет Қазақстанның экономикалық аудандарын мамандандыру оқу экономикалық аудандарды кескін картаға түсіру	Күнделікке жазып алады	2?token=bc37d65bfd6f220a35575ae0c2ea48e1485790605dbd53b3a18fae9bbf7ced8d
--	------------------------	--

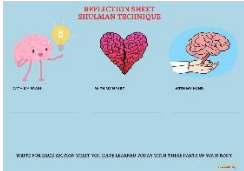
WHO SAYS STRESS IS BAD FOR YOU

Джаманкулова Молдир Адилхановна

Гимназия имени Гани Муратбаева, Жамбылская область, Байзакский район

School:	GaniMuratbaev			
Subject:	English			
Unit:	Unit 6: Stress is bad for you?			
Teacher’s name:	DzhamankulovaMoldir			
Date:	14.02.2024			
Grade: 10“Ә”	Number present:		absent:	
Lesson title:	Who says Stress is bad for you?			
Learning objectives:	10.2.2 understand specific information in unsupported extended talk on a wide range of general and curricular topics, including talk on a limited range of unfamiliar topics 10.3.7 use appropriate subject-specific vocabulary and syntax to talk about a range of general and curricular topics			
Lesson objectives	Learners will be able to: •differentiate the types of stress • use appropriate subject specific information to talk about stressful situations			
Plan				
Stages / Time	Teachers actions	Students actions	Assessment criteria	Resources
Beginning of the lesson Warming-up 5 min.	Organization moment : 1.Greeting. The teacher asks questions about the Ss mood How do you feel today? What makes you happy? When do you get angry? T divides the class into 2 groups Teacher gives pictures to guess the topic of the lesson.	The aim: To develop Ss speaking skills and create friendly atmosphere <i>Ss take emotion card and sit into 2 groups.</i> Ss look at the pictures and give	The teacher to assess learners for their ability. “Good job! Well done!” <i>Formative Assessment</i> <i>Good job!</i>	<i>Whiteboard</i> <i>Cards</i>

	 What makes you be stressed? T- as you have guessed, today we are going to speak about stress. The teacher sets the lesson objectives, letting students know what to anticipate from the lesson. T reads the new words for Ss to listen and repeat chorally after the teacher cure - kjuə - емдеу circumstances - 'sɜ:kəmst(ə)ns - жағдай chronic - 'krɒnɪk - созылмалы disheartened - dɪs'hɑ:t(ə)n - мазасыз, жабырқау loud and clear - laʊdəndklɪə - айдананық mild - maɪld - жеңіл, болмашы neurological disease - ,njʊərə'lɒdʒɪklɪ'zi:z - неврологиялық ауру workout - 'wɜ:kəʊt - жаттығу T asks get smartphones and do the test at the platform. I W Quizlett	possible answers. Then guess the theme of the lesson. Ss read and repeat the new words. Ss take the smartphones with the help of link do test.	Descriptor: 1-5 correct answers – 1 point. 6-8 correct answers – 2 points. Total: 2 points.	Picture Worksheet https://quizlet.com/880550563/10-grade-flash-cards/?i=5lynzr&x=1jqt
Introduction to the lesson Middle of the lesson Presentation part. 35 min	Ask SS to take their assessment sheets and write their names. Pre-listening Listening for gist Play a video associated with the today's theme and ask SS to watch and listen carefully. T asks Ss find and underline new words, then match the new words with their definitions. P W While-listening Extensive listening Ask Ss to scan a text for relevant information quickly. T gives pictures according to the text.	Ss get the assessment sheets and assess themselves. Ss watch and listen carefully. Ss listen and find new words and underline the words, match the new words with their definitions Ss talk it or give possible answers. What did they feel?	Descriptor: find 1-5 new words – 1 point 6-8 new words – 2 points Total: 2 points Match 1-5 words – 1 point. Match 6-8 words – 2 points. Total: 2 points	 https://youtu.be/9ZOE84nqUFI?si=Vtc_tqSBla3Vg3ba Worksheets

	Post-listeningG W T gives situation cards for each group. Tell SS they work in a group T should monitor, walk around the class and provide scaffolding for less able learners. Tconcludes the lesson and assess students. Extra task The teacher directs the Ss to do <u>Quiz show</u> task with “Word Wall”.	Ss according to the situations give roles for each student. Ss work in a groups.	Descriptor: -for every full answer - 1 point Descriptor: - clear idea – 1point - use specific vocabulary – 1point Total: 2 points Descriptor: -for every correct answer 1 point Total: 1point.	Whiteboard https://wordwall.net/ru/resource/68078642
End of the lesson 5 min	FEEDBACK Learners provide feedback on what they have learned at the lesson. Homework: Ex 4 p 75	 Lerners reflect on the subject according to the Shulman reflection		

ҮШБҰРЫШТАРДЫ ШЕШУ

Жакипова Ақмарал Мырзажанқызы

Ш.Мұртаза атындағы мектеп-гимназиясы, Тараз қаласы

Бөлім:	9.3А Үшбұрыштарды шешу	
Педагогтіңаты-жөні	Жакипова А.М.	
Күні:		
Сынып: 9	Қатысушыларсаны:	Қатыспағандарсаны
Сабақтыңтақырыбы	Үшбұрыштарды шешу	
Оқу бағдарламасына сәйкес оқыту мақсаттары	9.1.3.6косинустар теоремасын білу және қолдану;	
Сабақтыңмақсаты	- Косинустар теоремасын қолданып үшбұрыштың белгісіз шамаларын табады; - Параллелограмның диагональдарының, үшбұрыштың медианасының, биссектрисаларының қасиеттерін есептер шығаруда дұрыс пайдаланады.	
Бағалау критерийлері	- Косинустартеоремасынпайдаланып, есептершығарады;	

	- Параллелограмның диагональдарының қасиеттерін қолданады; - Үшбұрыштың медианасының қасиеттерін қолданады; - Үшбұрыштың бұрышының биссектрисасының қасиетін қолданады;	
--	---	--

Сабақтың барысы

Сабақтың кезеңі/ уақыт	Педагогтің әрекеті	Оқушының әрекеті	Бағалау	Ресурстар
Ұйымдастыру кезеңі 0-3 мин	Сәлемдесу. Үй жұмысын тексеру Сабақтың тақырыбы, және оқушылармен бірлесе отырып оқу мақсаттары анықталады. Сабақтың бағалау критерийлерін таныстырып өтеді	Үй тапсырмасын салыстырып шығады. Сабақтың мақсатын анықтайды. Бағалау критерийлерімен танысады		АКТ
Басы 3-7 мин	Өткен білімді актуалдау: 1) Үшбұрышта 150° бұрышқа қарсы үлкен қабырға жатады. (А) 2) Тең қабырғалы үшбұрышта ішкі бұрыштары өзара тең және әрқайсысы 60°-тан. (А) 3) Қабырғалары 2 см, 7 см, 3 см болатын үшбұрыш бар. (Ж) 4) Тікбұрышты теңбүйірлі үшбұрыштың катеттері өзара тең. (А) 5) Егер теңбүйірлі үшбұрыштың табанындағы бір бұрышы 50° болса, онда табанына қарама-қарсы жатқан бұрыш 90° тең. (Ж) 6) Егер тікбұрышты үшбұрыштың сүйір бұрышы 60° тең болса, онда оған іргелес жатқан катет гипотенузаның жартысына тең. (А) 7) Тең қабырғалы үшбұрышта барлық биіктіктері өзара тең. (А) 8) Кез-келген үшбұрыштың екі қабырғасының ұзындықтарының қосындысы үшінші қабырғасының ұзындығынан кіші. (Ж) 9) Екі доғал бұрышты үшбұрыш бар. (Ж)	“Үшбұрыштар” тақырыбы бойынша теориялық материалдарды қайталау. Анықтамалар мен тұжырымдардың ақиқат/жалғандығын анықтауға арналған тест орындайды	Дайын жауаптар арқылы өзін-өзі бағалау. Оқушылар жауаптарын тексеріп қорытынды жасайды, нәтижесін жазбаша кері байланыс беру арқылы көрсетеді	Стикерлер Маркерлер

	10) Тікбұрышты үшбұрыштың сүйір бұрыштарының қосындысы 90^0-қа тең. (А) 11) Егер үшбұрыштың екі бұрышының қосындысы 90^0-тан кіші болса, онда үшбұрыш доғал болады. (А) 12) Косинустар теоремасы арқылы үшбұрыштың түрін анықтауға болады. (А) 13) KLN үшбұрышында KL=8,4 см, LN=13,2 см, KN=7,5 см. L бұрышы ең үлкен. (Ж) 14) Үшбұрыштың қабырғалары 10см, 12см, 7см. 7см-ге тең қабырғаға қарама-қарсы жатқан бұрыш доғал (Ж)									
7-10 мин	«Миға шабуыл» 1. Косинустар теоремасын тұжырымдаңыз. 2. Параллелограмның диагональдарының қасиеттерін тұжырымдаңыз 3. Үшбұрыштың медианаларының қасиеттерін 4. Үшбұрыштың биссектрисаларының қасиетін тұжырымда 5.	Оқушылар аталған сұрақтардың жауабын кез келген түрде анықтама, формула, түсіндірме түрінде береді.	Сындарлы кері байланыс арқылы бағалау	https://wordwall.net/ru/resource/69895077						
Негізгі бөлім 11-31 мин	Жалпы сыныптық жұмыс «Косинустар теоремасын дәлелдейді және қолданады» максатына берілген есеп: №9. Үшбұрыштың AC=BC=1 см, AB= $\sqrt{3}$ см 7 Үшбұрыштың бұрыштарын табыңыздар. <table><tr><td>Бағалау критерийлері</td><td>Дескриптор</td></tr><tr><td></td><td>Оқушы</td></tr><tr><td>Косинустар теоремасын пайдаланып,</td><td>косинустар теоремасын қолданып, өрнек құрады</td></tr></table>	Бағалау критерийлері	Дескриптор		Оқушы	Косинустар теоремасын пайдаланып,	косинустар теоремасын қолданып, өрнек құрады	Оқушылар косинустар теоремасынан бұрыштардың косинусын табу формуласын қорытып шығарып, үшбұрыш бұрыштарының қосындысының қасиетін қолдана біледі	Дескриптор арқылы бағалау Комментарий әдісі	Презентация Таратпа ө
Бағалау критерийлері	Дескриптор									
	Оқушы									
Косинустар теоремасын пайдаланып,	косинустар теоремасын қолданып, өрнек құрады									

	есептер шығарады.	Үшбұрыштың бұрыштарын табады			
	«Параллелограмның диагональдарының қасиеттерін қолданады» мақсатына берілген есеп: №12. Параллелограмның қабырғалары 3 см және 4 см және бір бұрышы 60°. Параллелограмның диагональдарынтабыңыздар.		Оқушылар косинустар теоремасы арқылы белгісіз бір диагональды табады. параллелограмның диагональдарының формуласын пайдаланып өрнек құрып екінші диагональды табады.	Дескриптор арқылы бағалау Кері байланыс	Презентация
	Бағалау критерийлері	Дескриптор			
		Оқушы			
	Параллелограмның диагональдарының қасиеттерін қолданып, есептер шығарады.	косинустар теоремасы арқылы белгісіз бір диагональды табады			
		Параллелограмның диагональдарының қасиеттерін қолданып, өрнек құрастырып, екінші диагональды табады			
	«Үшбұрыштың медианаларының қасиетін қолданады» мақсатына берілген есеп: №15. Үшбұрыштың қабырғалары 2 см, 3 см және 4 см. Оның үлкен қабырғасына жүргізілген медианасын табыңыздар.		Оқушылар үшбұрыштың медианаларының қасиеттерін формуласын қолданып өрнек құрастырады. Үшбұрыштың үлкен қабырғасына түсірілген медианасын табады.	Дескриптор арқылы бағалау Комментарий әдісі	Презентация
	Бағалау критерий-лері	Дескриптор			
		Оқушы			
	Үшбұрыштың медианаларының қасиетін қолданады есептер шығарады.	Үшбұрыштың медианаларының қасиеттерін формуласын қолданып өрнек құрастырады			
		Үшбұрыштың үлкен қабырғасына түсірілген медианасын табады			
	«Үшбұрыштың бұрышының биссектрисасының қасиетін қолданады» мақсатына берілген есеп:		Оқушылар үшбұрыштың бұрышының биссектрисасы	Дескриптор арқылы бағалау	Презентация

	№18. ABC үшбұрышында $AB=10$ см, $AC=8$ см, $BC=6$ см. ВД биссектрисасын табыңыздар.		осы бұрышқа қарсы жатқан қабырғаны оған іргелес жатқан қабырғаларына пропорционал бөліктерге бөлетін қасиетін қолданып өрнек құрастырады. Үшбұрыштың биссектрисасын формуласын қолданып, ВС биссектрисаны табады.	Комментарий әдісі	
	Бағалау критерийлері	Дескриптор			
	Үшбұрыштың бұрышының биссектрисасының қасиетін қолданып, есептер шығарады.	Оқушы Үшбұрыштың бұрышының биссектрисасының маңызды қасиетін қолданып өрнек құрастырады Үшбұрыштың биссектрисасының формуласы арқылы биссектрисаны табады			
Қорытынды 32-33мин 34-37 мин	Сонымен: біз синустар және косинустар теоремаларын қолдана отырып үшбұрыштың қандай элементтерін нықтай аламыз? PISA Есеп. Мұңарадан 50 м қашықтықта орналасқан бақылаушыға мұңараның биіктігін анықтау керек. Егер мұңара табаны көкжиекпен 10°, ал төбесі көкжиекпен 45° жасап тұрса, мұңараның биіктігін табыңдар 		Коснустар және синустар теоремалары арқылы үшбұрыштардың белгісіз элементтерін шешуге болатынын анықтайды	жұмысты жақсарту бойынша нақты ұсынымдар	Презентация
38-40мин	Зияткерлік рефлексия: танымдық ұғым тұрғысынан (“білдім-білмедім”, “түсіндім-түсінбедім”, “оңай болды-қиындық туғызды Рефлексия: Оқу мақсаттарын қайталау; • Сабақтың мақсатына жеттім деп ойлайсыңдар ма? • Қандай қиындықтар туындады? • Қай мәселені шешу үшін көмек керек? Үйге тапсырма №13,16,19		Оқушылар есеп шығару кезінде қай теоремалар мен қасиеттерге көбірек қиналғандығын ойлап, ары қарай қалай жұмыс жасау керектігін тұжырымдайды.		Презентация

БІЛІМДІ ҰРПАҚ – ІРГЕЛІ ЕЛДІҢ КЕПІЛІ

Инкарбаева Жанар Ержанқызы

А.Пушкин атындағы №41 көпсалалы гимназия Тараз қаласы 9 мөлтекаудан

Білім беру ұйымының атауы	«А.Пушкин атындағы №41 көпсалалы гимназия»	
Пәні:	қазақ тілі мен әдебиеті	
Бөлім:	Тәуелсіз еліміздің өткені мен келешегі	
Педагогтің аты-жөні	Инкарбаева Жанар Ержановна	
Күні:	07.12. 2023 жыл	
Сынып: 11 «СГ»	Қатысушылар саны:	Қатыспағандар саны:
Сабақтың тақырыбы	Білімді ұрпақ – іргелі елдің кепілі	
Оқу бағдарламасына сәйкес оқыту мақсаттары	11.1.5.1 мәтін бойынша автор позициясын және көтерілген мәселеге қарым-қатынасын, тыңдаушыға ықпал ету тәсілін талдай отырып, негізгі ойды анықтау; 11.4.1.1 ғылыми және публицистикалық стильдің жанрлық және стильдік ерекшеліктеріне сай тілдік құралдарды орынды қолданып, үндеу жазу;	
Сабақтың мақсаты	Мәтінге қатысты негізгі ойды анықтайды, көтерілген мәселеге қатысты өз позициясын білдіреді, стильдік ерекшеліктерді сақтап, үндеу хат жазады.	

Сабақтың барысы

Сабақтың кезеңі/ уақыт	Педагогтің әрекеті	Оқушының әрекеті	Бағалау	Ресурстар
Ұйымдастыру	1. Сәлемдесу, кезекшімен сұхбат Психологиялық ахуал туғызу « Мен саған сенемін, себебі ... » тіркесін жалғастыру. Бағалау парағымен таныстырып, бағалау критерийін айтып өтеді.	Сәлемдеседі Қатарға тұрып, берілген ұранды жалғастырады		Бағалау парағы, асықтар
Үй тапсырмасын тексеру	« Тәуелсіздік жетістіктері » тақырыбына дайындалып келу. Эссе, өлең, қосымша ақпарат, т.б. 11 «СГ» сыныбының флешмобын қойып, тәуелсіздікке қатысты ойларын сұрайды, идеясы қандай?	Дескриптор: Тәуелсіздік туралы айтады - 1 Сұрақтарға жауап береді -1	2 балл	
Жаңа білім	Жаңа сабаққа шолу. Жаңа сабақты Елбасы Н.Ә.Назарбаевтың сөзімен бастасaq: «Бұл заман білекке сенетін емес, білімге сенетін заман». Жаңа сабақтың тақырыбын анықтау үшін «Диафильм» көрейік.	«Диафильм» ішінен қызылмен жазылған сөздерді дұрыс тапса, сабақтың тақырыбын анықтайды.		Видео көрсету
Тыңдалым алды тапсырмалары	1.Сөздікпен жұмыс. «Филворд» кестесін таратып береді. 2.Есімдіктерді теріп жазу 3.Мақал-мәтелдерді табады	Дескриптор: Сөздерді табады 1	3 балл 1 балл	«Филворд» кестесі

Дәптермен жұмыс	Мәтінде кездескен есімдіктерді тауып, сөйлем құрастыру, мағынасына қарай ажырату.	Есімдікті табады, сөйлем құрастырады	3 балл	А3 форматты қағаз
Топпен жұмыс	«Айналымы бекеттер» 1 бекет: Жинақы мәтін - компрессия 2 бекет: Үндеу хат 3 бекет: Ант береміз	1 Мақал-мәтелді табады 1 Тақтаға және дәптерге жазады.		
Сергіту сәті	«Эмоциялы фраза» ойыны	Дескриптор: -негізгі ойды анықтайды 1 -мәтін мазмұнын қысқартып жазады 1 -өз ұсыныстарын білдіреді 1 -стильдік ерекшелікті сақтап, үндеу хат жазады 1 -өз ойларын жазады 1 -сенімді ақтайды 1	1 балл	слайд
Білімнің шыңда	«Білімнен еңбекке» ойынын жүргізеді, бейне, тест сұрақтары қойылады. 1. Қазақты дүние жүзіне танытқан шығарма қалай аталады және авторы кім? Жауабы: М.Әуезов «Абай жолы» романы 2. «Байлық мұрат емес, жоқтық ұят емес» сөздерінің авторы кім? Жауабы: Қазыбек би 3. Өз еркімен соғысқа сұранып, ерлікпен қаза тапқан пулеметші қызды білесіз бе? Жауабы: М.Мәметова 4. Балалар! Оқуға бар! Жатпа қарап! Жуынып, киіңдер шапшаңырақ! өлең жолдарының авторын атаңыз. Жауабы: А.Байтұрсынов 6. Қамажай, Тимур, Омар, Назила, Ермек атты кейіпкерлері бар шығарма атауы мен авторы кім? Жауабы: Дулат Исабеков «Әпке» 7. Сіздер бұл материкте оқымысты ғалым қызметкерлерімен басқа адамды кездестірмейсіздер. Бірақ ешқайсысы зәулім ғылыми институттарға жұмысқа бармайды және қарапайым вагон үйлерде тұрады. Бұл қай материк және қай халық. Жауабы: Антарктида материгі және зерттеушілер 8. Ортағасырлық қала. Шымкент қаласынан солтүстік-батыста 225 км жерде, Сырдарияның оң жақ аңғарында орналасқан. ІҮ-Х ғ бұл қаланың орнында Шауғар мекені болған. ХІІ-ХІҮ ғасырда қала «Яссы» деп аталды. Бұл қалада үлкен кесене тұрғызылғаннан кейін түріктердің діни орталығына айналған. (Түркістан)	«Мен грантқа түсемін» деген фразаны әр түрлі эмоцияда айтады. Дескриптор: -сұрақтарға жауап береді 1		

	9. Facebook компаниясының негізін салушы Марк Цукерберг қай ұлт өкілі? (еврей) 10. Менделеев кестесінде қай элемент Ag әріптерімен белгіленеді? (күміс)			
Сабақты бекіту	«Қахут» онлайн ойыны 1. Президентіміз Қазақстан жастары үшін қандай қасиеттерді маңызды деді? 2. Қазір білімнің заманы.... 3. Екінші қасиетке қатысты мақалды айтыңыз. 4. Президенттің айтуынша, ең асыл қасиет – ол 5. Қазақстанның болашағы кімге байланысты? 6. Ел үмітін ақтайсыздар ма? 7. Бүгінгі сабақтың мақсатына жеттіңдер ме? Кері байланыс. «15 секунд»	оқушылар 15 секунд ішінде сабақ бойынша ҚБ асық не істеді, қандай тапсырма орындағаны туралы айтып шығады Ойларын қорытып, кері байланыс береді Оқушылар сабақ бойы жасаған тапсырма, ұнады, ұнамағанын 15 секундта айтып шығады.		
Үй тапсырмасы	Грантқа түсудің 5 жолын жазу			
Бағалау кезеңі	Мұғалім ауызша бағалайды, оқушыларға төсбелгі береді.	Оқушылар балдық жүйе бойынша өз өздерін бағалайды.		Қима қағаздар

«Білімнен еңбекке» ойыны

«Ант береміз» тапсырмасы

Айналымалы бекетте тапсырма орындау

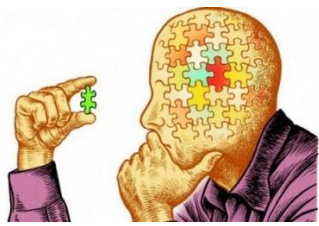
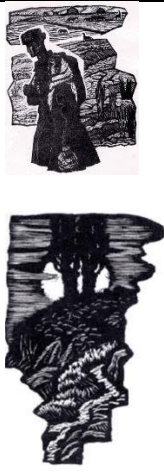
Бағалау сәті

Ш.АЙТМАТОВ «АЛҒАШҚЫ ҰСТАЗ» ПОВЕСІ. «МЕН ҰСТАЗЫМА ӘКЕМНЕН КЕМ ҚАРЫЗДАР ЕМЕСПІН»

Косакбаева Жанаягуль Раимхановна
Көктал орта мектебі, Жамбыл облысы, Байзақ ауданы

Бөлім:	Аңызбен өрілген көркемсөз. 10-сынып. ҚГБ
Педагогтің аты-жөні:	Ж.Р.Косакбаева
Күні:	
Сыныбы: 10	Қатысушылар саны: Қатыспағандар саны:
Сабақтың тақырыбы:	Ш.Айтматов «Алғашқы ұстаз» повесі. «Мен ұстазыма әкемнен кем қарыздар емеспін»
Оқу бағдарламасына сәйкес оқу мақсаты	10.2.2.1 көркем шығармадағы авторлық идеяны өмір шындығымен байланыстыру 10.3.1.1 шығарманы мазмұндас туындылардың үлгілерімен салыстырып, тарихи және көркемдік құндылығын бағалау
Сабақтың мақсаты:	Шығармадағы жазушының өз тұлғасын анықтап, авторлық идеяны өмір шындығымен байланыстырады, жазушы нақты сол идеяға келу себебін анықтайды. Шығарманы мазмұндас туынды үлгілерімен салыстырып, тарихи және көркемдік құндылықтарын талдап, шығармадан нақты мысалдар келтіреді, баға береді.

Саб.кезеңі/ Уақыты	Педагогтің іс-әрекеті	Оқушының іс-әрекеті	Бағалау	Ресурстар
Сабақтың басы 3 минут 2 минут 4 минут	(Ұ). Ұйымдастыру кезеңі: 1. Оқушылармен амандасу, түгендеу Зейіндерін шоғырландыру (баяу музыка ойнап тұр) Мұғалім: - Балалар, әлемнің бірінші ұстазы кім? Сол Аристотель өзінің метафизикасында танымды бірінші кезекке қояды екен. Өйткені ұстаз бірнәрсені түсіну, тану сезінумен жүзеге асады деген тұжырымға келеді. Ақыл білім бар жерде болмайды екен. Ақыл адам баласы сол білімді іс жүзіне асырған кезде ғана келеді дейді. Ендеше осы ойлар не үшін айтылды деп ойлайсындар? <i>Себебі ой салу- ұстаздан, ойлану – шәкірттен. Ойланту – ұстаздан, шешім шығарып, баға беру –шәкірттен.</i>	Оқушылар амандасады Мұғалім кіріспесін тыңдап, бұл кіріспенің сабаққа қатысы қандай, болжамдарын айтады Платформада орналастырылған сұрақтарды айналдыра отырып,		Оқулық, жұмыс дәптерлері ДК экраны Қырғыз теңгесі. Артқы жағына тілек сөздер жазылған. (Саған сенімім мол, намысты бол, үміт артамын, дара бол...) Word wall платформа сын-да орналасқан

	Үй тапсырмасы. 1. Детальдар мен штрихтарға мән бере отырып, повесті қайта қарап шығу. 2. Ш.Айтматовтың «Алғашқы ұстаз» повесі негізінде буктрейлер дайындау 1-тапсырма. Word wall платформасында орналастырылған. «Кездейсоқ 3 сұрақ» әдісі. Повестің оқиға желісіне сүйене отырып, төмендегі сұрақтарға жауап беріңіз. 1. Повестің әсері неде? Тілінде ме, оқиғада ма? 2. Сен үшін не тосын жағдай болды? 3. Повестің шешіміне көзқарасың қандай?	оқушылар өздері таңдайды. Жеке жұмыс болғандықтан, оқушылар повестің оқиға желісін сақтай отырып, платформада орналастырылған сұрақтарға жауап береді. Дұрыс жауаптарға дескриптор бойынша сонша Қырғыз монетасынан алып отырады. 2. Оқушылар буктрейлерінің таныстырылым ымен бөліседі.	Дескриптор: - повестің әсерімен бөліседі-1; - шығарманың тосын тұстары жайлы ой қозғайды-1; - повестің шешіміне пікір білдіреді-1. ҚБ. Екі жұлдыз, бір ұсыныс	<i>тапсырмалар</i> https://www.youtube.com/watch?v=WLWJp8IUziw Таныстырылым
Жаңа сабақ 3 Минут	- Балалар, бүгінгі сабақтың тақырыбын «Мен ұстазыма әкемнен кем қарыздар емеспін» деп алдым. Бұл кімнің сөзі еді? - Балалар, бүгінгі оқу мақсаты қандай болуы мүмкін? (Мұғалім оқу мақсаттары мен сабақ мақсаттарын оқушылармен бірге талқылайды.) Мұғалім жаңа сабақтың тақырыбымен, оқу мақсаттарымен таныстырады. 	Оқушылар Ескендір Зұлқарнайынның ұлы ұстазы Аристотельге арнап айтылған сөзін табады. Жаңа сабақтың оқу мақсаттарын болжайды, сабақ мақсаттарын ойласады, пікір білдіреді.		
Сабақтың ортасы. Мағынаны ашу. 15 минут	2-тапсырма. Жұптық тапсырма. Жеке таратылады. Көркем шығармадағы авторлық	Оқушылар жұптаса отырып, повестегі авторлық идеяны айқындап,	Дескриптор - авторлық идеяны анықтайды-1;	Тапсырмаға арналған көрнекі құралдар.

	идеяны өмір шындығымен байланыстырыңыз 	өмір шындығымен байланысырып, өз ойларын ортаға салады.	-өмірмен байланыстырады-1; -тұжырым жасайды-1. ҚБ	Жұмыс парағы
10 минут	3-тапсырма. Құндылықтар кестесі. Топтық тапсырма. 1. Ш.Айтматовтың «Алғашқы ұстаз» повесін мазмұндас туындымен салыстырыңыз. Тарихи және көркемдік құндылығын ажыратыңыз, баға беріңіз. 2. «Ұстаздар» тобы «Құндылықтар кестесін» толтырады. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 2. «Шәкірттер» тобы Попс формуласымен жұмыс атқарады.	Келесі тапсырма үшін оқушылар жаңа топ құрады. «Ұстаздар» мен «Шәкірттер» тобы. Оқушыларға таңдау еркі беріледі. Екі топқа бөлінеді. 13. Екі топта повеске мазмұн жағынан ұқсас туындыны тауып, біреуі тарихи құндылығын, екіншісі көркемдік құндылығын анықтап талдайды, бағалайды	Дескриптор: -ұқсас шығарманы табады-1; -екі шығарманың мазмұнын салыстырады; - шығармалардың тарихи, көркемдік құндылығын ажыратады-1; -құндылықтар тұрғысынан баға береді-1	Жұмыс парақтары

Бекіту 3 минут	«Бүгінгі ұстаз үні не дейді?» Мына сөздер повесте кімге арналады? Кім айтты? Сізге бүгінгі ұстазыңыз қандай талап қояды? Сабақты бекіту мақсатында бүгінгі ұстаздың оқушыларға қояр талаптары жайлы ойларын жинақтау.	Бүгінгі сабақты қорытындылау мақсатында слайдта берілген сөздің иесін табады. Үш түйінді сөйлеммен шығармашылық ойларын қорытындылайды.	ҚБ	Үлгі Презентация
Сабақтың соңы Ой толғаныс. Рефлексия 5 мин.	Оқу мақсатына қайта келу Кері байланыс. PADLET тақтасына орналастырылған. Бүгінгі сабақтан алған даналығым (инсайт) 1. «Алғашқы ұстаз» повесін достарыммен бөлісемін, себебі.... 2. Шығармадағы тарихи оқиғаларды әлеуметтік желіде жариялаймын, себебі.... 3. Шығармада көтерілген мәселе ұлттық мүдде тұрғысынан ойланып таразылау керек, себебі.... Дескриптор бойынша бағалау. Бағалаудың мәнін ашу. Үйге: «Мен ұстазыма әкемнен кем қарыздар емеспін» эссе жазу	Оқу мақсаттарына жетуде не кедергілер, қандай жетістіктер болды талдайды. PADLET тақтасына ұялы телефондары арқылы кері байланыс жібереді Өздерінің дескриптор бойынша алған балдарын саралайды, монетадағы тілек сөздің мәнін ашады.	«От шашу»	

ЦИФРЛЫ ОҚЫТУ ТЕХНОЛОГИЯСЫ

Кожагулова Жанна Калкатаевна

Көктал орта мектебі, Жамбыл облысы, Байзақ ауданы

Білім беру ұйымының атауы	Көктал орта мектебі
Пәні:	Қазақ әдебиеті
Бөлім:	«Әдебиеттегі сыни сарын»
Педагогтің Т.А.Ә. (болған жағдайда)	Кожагулова Жанна Калкатаевна
Күні:	28.07.2023ж.
Сынып:11	Қатысушылар саны:23 Оның ішінде 1 тірек- қимыл қозғалысы бұзылған білім алушы-1, дарынды білім алушы-1
Сабақтың тақырыбы	Т.Әсемқұлов «Бекторының қазынасы» әңгімесінің кейіпкерлер жүйесі
Оқу бағдарламасына сәйкес оқыту мақсаттары	11.1.3.1 - көркем шығармадағы кейіпкерлер жүйесін жинақтау мен даралау арқылы өмір шындығын көрсету. 11.2.3.1-шығармадағы көркемдегіш құралдар мен айшықтау амалдарының қызметін талдай отырып, автор стилін анықтау.
Сабақтың мақсаты	-көркем шығармадағы кейіпкерлер жүйесін жинақтау мен даралау арқылы өмір шындығын көрсетеді. -шығармадағы көркемдегіш құралдар мен айшықтау амалдарының қызметін талдай отырып, автор стилін анықтайды.

Сабақтың барысы

Сабақтың кезеңі/ уақыт	Педагогтің әрекеті	Оқушының әрекеті	Бағалау	Ресурстар
Сабақтың басы 2 минут	КҮНДЕЛІКТІ ШАРАЛАР: Білім алушылармен сәлем-десемін, оларды түгелдеймін. Топқа бөлемін. Топтар: «Жүзік», «Қазына», «Байлық», «Қанағат» .	Білім алушылар сәлемдеседі. 4 топқа бөлінеді.		Қима қағаздар
	Сабақ тақырыбы, оқу мақсаты мен бағалау критерийлерімен таныстыру Оқу мақсаты: 11.1.3.1 - көркем шығармадағы кейіпкерлер жүйесін жинақтау мен даралау арқылы өмір шындығын көрсету. 11.2.3.1-шығармадағы көркемдегіш құралдар мен айшықтау амалдарының қызметін талдай отырып, автор стилін анықтау. Бағалау критерийлері: - көркем шығармадағы кейіпкерлердің жүйесін	Білім алушылар сабақ тақырыбымен танысады. Оқу мақсатын оқып, бағалау критерийлерін құрсатырады. Критерийлер мұғалім нұсқасымен салыстырылады.		Таныстырылымның 1-слайд

	жинақтау арқылы өмір шындығын көрсетеді. - көркем шығармадағы кейіпкерлер жүйесін даралау арқылы өмір шындығын көрсетеді. - көркемдегіш құралдар (метафора, метонимия, ирония, сарказм) мен айшықтау (антитеза, градация, эллипсис, параллелизм) амалдарының қызметін талдайды. - шығармадағы автор стилін анықтайды.																																																
Сабақтың ортасы 13 минут	ШИРАТУ ЖАТТЫҒУЛАРЫ: 1-тапсырма. «Оқы, талда, бөліс» әдісі. Топтық жұмыс. Тапсырма қадамдары: 1-топ: 1.«Сиқырлы жүзік» бөлімін түсініп оқыңыздар. 2.Үзіндідегі кейіпкердерді анықтап, іс-әрекеттеріне талдау жасаңыздар. 3.Топтық жұмыс 10 минут, ой бөлісу 3 минут. 1-кесте <table border="1"> <thead> <tr> <th>Бөлім</th><th>Үзінді</th><th>Кейіпкер</th><th>Кейіпкерлердің іс-әрекеттеріне талдау</th><th>Өмір шындығын көрсету</th></tr> </thead> <tbody> <tr><td> </td><td> </td><td> </td><td> </td><td> </td></tr> <tr><td> </td><td> </td><td> </td><td> </td><td> </td></tr> <tr><td> </td><td> </td><td> </td><td> </td><td> </td></tr> </tbody> </table> 2- топ: 1.«Бекторы мен Қайырболды» бөлімін түсініп оқыңыздар. 2.Үзіндідегі кейіпкердерді анықтап, іс-әрекеттерін жазып, талдау жасаңдар. 3.Топтық жұмыс 10 минут, ой бөлісу 3 минут. 3-топ: 1.«Тасжүрек Қайырболды» бөлімін түсініп оқыңыздар. 2.Үзіндідегі кейіпкердерді анықтап, іс-әрекеттерін жазып, талдау жасаңдар. 3.Топтық жұмыс 10 минут, ой бөлісу 3 минут. 4- топ: 1.«Қайырболды мен бала» бөлімін түсініп оқыңыздар.	Бөлім	Үзінді	Кейіпкер	Кейіпкерлердің іс-әрекеттеріне талдау	Өмір шындығын көрсету																Әр топ өздеріне бөлінген бөлім бойынша кейіпкерлерді анықтайды. Кейіпкерлердің іс-әрекеттерін тізбектейді, талдайды. Барлық білім алушы: Бөлім бойынша кейіпкерлерді анықтайды. Кейіпкерлердің іс-әрекеттерін тізбектеп, өмір шындығын көрсетеді. 1-кесте (ықтимал жауап) <table border="1"> <thead> <tr> <th>Бөлім</th><th>Үзінді</th><th>Кейіпкер</th><th>Кейіпкерлердің іс-әрекеттеріне талдау</th><th>Өмір шындығын көрсету</th></tr> </thead> <tbody> <tr><td> </td><td> </td><td> </td><td> </td><td> </td></tr> <tr><td> </td><td> </td><td> </td><td> </td><td> </td></tr> <tr><td> </td><td> </td><td> </td><td> </td><td> </td></tr> <tr><td> </td><td> </td><td> </td><td> </td><td> </td></tr> </tbody> </table> Тірек- қимыл қабілеті(диспр аксия)) төмен білім алушы: Бөлім бойынша кейіпкерлерді іс-әрекеттері	Бөлім	Үзінді	Кейіпкер	Кейіпкерлердің іс-әрекеттеріне талдау	Өмір шындығын көрсету																					1-тапсыр-ма. Дескрип-торы: - кейіпкерлері н анық-тайды. - Кейіпкердің іс-әрекеттерін талдайды. - Өмір шындығын көрсетеді. Өзара бағалау: топтар бірін-бірі дескриптор бойынша бағалайды.	Қазақ әдебиеті. Жалпы білім беретін мектептің қоғамдық-гуманит. бағытындағы 11-сыныбына арналған оқулық. /Г. Орда. С.Дәрібаев .А.Сатыло ва-Алма-ты: Мек-теп, 2020. - 312б.,сур.
Бөлім	Үзінді	Кейіпкер	Кейіпкерлердің іс-әрекеттеріне талдау	Өмір шындығын көрсету																																													
Бөлім	Үзінді	Кейіпкер	Кейіпкерлердің іс-әрекеттеріне талдау	Өмір шындығын көрсету																																													

	2. Үзіндідегі кейіпкердерді анықтап, іс-әрекеттерін жазып, талдау жасаңдар. 3. Топтық жұмыс 10 минут, ой бөлісу 3 минут. Функционалдық сауаттылық: 4 кейіпкердің әрекетін анықтайды, талдайды, салыстырады. Білім алушылар қарапайым жағдаятты немесе оның аспектілерін түсіндіре алады. Тапсырма құзыреттіліктің базалық 3-деңгейіне сай келеді.	бойынша сәйкестендіріп анықтайды. Өмір шындығын талдап көрсетеді. 2-кесте Ықтимал жауаптар Топ мүшелерінің қолдауы: Топ мүшелері берілген кейіпкерлердің іс-әрекеттерін оқулықтағы 250-258 беттерде берілгенін көрсетіп, кейіпкерді сәйкестендіріп, талдауға көмек береді. Мұғалімнің қолдауы: Сөйлемдерді дұрыс, асықпай оқуын күтеді. Кейіпкерлерді нақты мысалға қарап, табуына үлгіні көмек ретінде береді. Дарынды білім алушы: Кейіпкерлердің іс-әрекеттерін тізбектей талдау жасап, өмір шындығын көрсетеді. А.Құнанбайұлының «Масғұт» поэмасымен салыстырады. Мұғалімнің қолдауы: Білім алушыға кейіпкерлердің іс-әрекеттеріне мысал келтіре отырып, талдау		
--	---	---	--	--

		жасауына кесте-үлгі арқылы көмек береді. «Масғұт» поэмасымен салыстыру үшін поэманы үлгі етіп береді.															
Сабақтың ортасы 10 минут	2-тапсырма. «Маған көрсет!» әдісі. Жеке жұмыс. 1-тапсырма. Тапсырма қадамдары: 1. Кейіпкердің образына сипаттама беріңіздер. 2. Кейіпкердің типтік бейнесін анықтаңыздар. 3. Кейіпкердің дүниетанымын талдап, өмір шындығымен байланыстырыңдар. Жеке жұмыс 7 минут, 3 минут ой бөлісу.	<table><tr><td>Кейіпкерге сипаттама</td><td>Типтік бейнесі (мінез, портреті)</td><td>Дүниетанымы</td><td>Өмір шындығы мен байланысы</td></tr><tr><td></td><td></td><td></td><td></td></tr><tr><td></td><td></td><td></td><td></td></tr></table>	Кейіпкерге сипаттама	Типтік бейнесі (мінез, портреті)	Дүниетанымы	Өмір шындығы мен байланысы									Барлық білім алушы: Кейіпкердің образына сипаттама беріп, типтік бейнесін анықтайды. Кейіпкердің дүниетанымын талдап, өмір шындығын көрсетеді.	2-тапсырма. Дескрипторы: - Кейіпкердің образына сипаттама береді.. - кейіпкердің типтік бейнесін анықтайды. - Кейіпкердің дүниетанымын талдайды. - өмір шындығымен байланыстырады. Өзара бағалау: «Бес сөз, бір ой».	Қазақ әдебиеті. Жалпы білім беретін мектептің қоғамдық-гуманит. бағытындағы 11-сыныбына арналған оқулық. /Г. Орда. С.Дәрібаев А.Сатылов а Алматы: Мектеп, 2020. -312., сур. Қима қағаздар.
Кейіпкерге сипаттама	Типтік бейнесі (мінез, портреті)	Дүниетанымы	Өмір шындығы мен байланысы														
	Функционалдық сауаттылық: Шығармадағы кейіпкердің образына сипаттама беріп, кейіпкердің типтік бейнесін анықтайды. Кейіпкердің дүниетанымын талдап, өмір шындығымен байланыстырады. Оқушылар өздеріне жақсы таныс емес жағдаяттарды себеп-салдарлық байланыстар арқылы сипаттай алады. Тапсырма құзыреттіліктің базалық 3-деңгейіне сай келеді.		Тірек-қимыл қабілеті (диспраксия) төмен білім алушы: Кейіпкердің типтік бейнесі мен дүниетанымын оқып, кейіпкерге сипаттама береді. Берілген тірек сөздер арқылы кейіпкердің өмір шындығын көрсетеді. Топ мүшелерінің қолдауы:														

		Кейіпкерге сипаттама беру кезінде кейіпкердің типтік бейнесін, дүниетанымын оқып, түсіндіруге қолдау ретінде кесте үлігі көрсетеді. Мұғалімнің қолдауы: Шығармадан алынған мысалдарды асықпай оқуына, үлгі ретінде берілген кестені түсінуіне қолдау көрсетеді. <u>Дарынды білім алушы:</u> Кейіпкердің образына сипаттама беріп, типтік бейнесін анықтайды. Кейіпкердің Дүниетанымын талдап, өмір шындығымен Байланыстырады. Автор бейнесінің шығарма идеясымен байланысын анықтайды. Мұғалімнің қолдауы: Білім алушыға кейіпкердің типтік бейнесін, дүниетанымын талдау арқылы қоғамдағы өмір шындығымен байланысын анықтауға көмек көрсетеді.		
--	--	---	--	--

Сабақтың ортасы 10 минут	3-тапсырма. «Серіктеспен сөйлес» әдісі. Жұптық жұмыс. Тапсырма қадамдары: 1.Шығармадан көркемдегіш құралдар мен айшықтаудың түрлерін тауып жазыңдар. 2.Көркемдегіш құралдар мен айшықтау амалдарының қызметін талдаңдар. 3.Шығармадағы автор стилін анықтаңдар.	<table><tr><td>Көркемдегіш құрал (мысал)</td><td>Қызметі</td><td>Айшықтау (мысал)</td><td>Қызметі</td></tr><tr><td></td><td></td><td></td><td></td></tr><tr><td></td><td></td><td></td><td></td></tr><tr><td></td><td></td><td></td><td></td></tr><tr><td></td><td></td><td></td><td></td></tr><tr><td colspan="4">Автор стилі</td></tr><tr><td colspan="4">Фонетикалық</td></tr><tr><td colspan="4">Лексикалық</td></tr><tr><td colspan="4">Морфологиялық</td></tr><tr><td colspan="4">Синтаксистік</td></tr><tr><td colspan="4">Стильдік ерекшелігі</td></tr></table>	Көркемдегіш құрал (мысал)	Қызметі	Айшықтау (мысал)	Қызметі																	Автор стилі				Фонетикалық				Лексикалық				Морфологиялық				Синтаксистік				Стильдік ерекшелігі				Барлық білім алушы: Шығармадан көркемдегіш құралдар мен айшықтауды тауып, қызметін талдайды. Автор стилін анықтайды. Тірек- қимыл қабілеті(диспраксия) төмен білім алушы: Шығармадағы көркемдегіш құралдар мен айшықтауға берілген мысалдарды оқып, түрлерін анықтайды. Берілген қажетті сөздерді фонетикалық, лексикалық, морфологиялық, синтаксистік, стильдік ерекшеліктеріне сай тауып, ажыратады. Қажетті сөздер: Қайырболды, қыздың, банкетты, түршігіп, жүрегі, хайуан, кәззәп, әдейі, қара, жас, пері, жүз, тамшы, жүзік, әке-шешеден, жазғы, Жүзікті бұған әдейі берген. –Айналайын, қарындас, айтыңызшы, сіз кімсіз? Мен қазір милиция шақырам. Топ мүшелерінің қолдауы:	Дескрипторы: -шығармадан көркемдегіш құралдарды табады. -шығармадан айшықтаудың түрлерін табады. -көркемдегіш құралдардың қызметін талдайды. -айшықтау амалдарының қызметін талдайды. -автор стилін анықтайды. Өзара бағалау: «Екі жұлдыз, бір тілек» әдісі.	Қазақ әдебиеті. Жалпы білім беретін мектептің қоғамдық-гуманит. Бағытындағы 11-сыныбына арналған оқулық. /Г. Орда. С.Дәрібаев .А.Сатылова- Алматы: Мектеп, 2020. - 312б.,сур. Қима қағаздар.
	Көркемдегіш құрал (мысал)	Қызметі	Айшықтау (мысал)	Қызметі																																													
	Автор стилі																																																
	Фонетикалық																																																
	Лексикалық																																																
	Морфологиялық																																																
Синтаксистік																																																	
Стильдік ерекшелігі																																																	

		Топ мүшелері шығарма үзіндісінен алынған мысалды бірге оқып, көркемдегіш құралдар мен айшықтаудың түрлерін анықтауға көмектеседі. Берілген қажетті сөздерді фонетикалық, лексикалық, морфологиялық, синтаксистік, стильдік ерекшеліктеріне сай тауып, ажыратады. Мұғалімнің қолдауы: Шығармадан алынған мысалдарды асықпай оқуына, түсінуіне бірлесіп қолдау көрсетеді. Көркемдегіш құралдар мен айшықтау түрлерінің ережесін оқып, танысып алуға көмек ретінде үлгі береді. Берілген мысалдарды сұрақ қою арқылы анықтауына қолдау көрсетеді. <u>Дарынды білім алушы:</u> Шығармадан көркемдегіш құралдар мен айшықтауды тауып, қызметін анықтып, автор стиліне талдау жасайды. Автордың сөз қолда-		
--	--	---	--	--

		болды?»деген сұрақтарға жауап жазады.		
Бөлім	Үзінді	Кейіпкер	Кейіпкерлердің іс-әрекеттеріне талдау	Өмір шындығын көрсету
«Сиқырлы жүзік»	Қайырболды есейіп ержетті. Әскерден кейін Алматының орталығындағы ресторанның біріне жұмысқа тұрды. Ет пен көкөніс турап, қамыр илейтін ас үйдің қызметшісі болып бастаған талапты жігіт бес жыл дегенде түнгі ресторанның даяшысы дәрежесіне көтерілген. Бұл егемендік алған кез еді. Ағыны қатты осы азғантай жылдың ішінде қоғам танымастай болып өзгерді. Көп адам өрге шықты, көп адам заманның тұңғығына құлды-рады. Құдайға шүкір дейтін. Тамақ тоқ, көшеге киіп шығатын бірсыдырғы киім бар. Тапқан-таянғаны қаладан тәп-тәуір пәтер жалдауға да, атасы мен әжесіне жәрдемдесуге де жететін. Бірақ көңілдің терең түкпірінде әлдебір мазасыз ой күнінде неше оянып жегідей жеуші еді. Бұл кезде адамдар жаппай өмірдің қызығын кешуге кіріскен. Алматының орталық көшелері қызыл-жасыл шамдармен сәулеленіп түнгі өмір басталады. Қымбат мейрамханаларға қымбат автомобиль мініп келіп түсіп жатқан, ақылға сымас қымбат киім киіп, әшекей тағынған адамдар... Қайырболдының басы айналып қалатын. Әсіресе түнгі кафе-барларға келіп таң атқанша отырып шығарда ақшаны дестесімен төлей салатын бай баласы — көркем қыздар мен көрікті жігіттердің қылықтарын көргенде «апырау, бесіктен белі шықпай жатып қона салған бұл қандай бақ» деп меңірейіп, бір жағы күйзеліп тұрып қалатын. Кедейшілікте, әрбір жапырақ нан санаулы жоқшылықта өткен балалық шақ есіне түседі. Пәтеріне қайтып келіп, осындай көңілсіз оймен күнін өткізген Қайырболды демалмаған күйі қайтадан кешкі жұмысқа кететін.	Қайыр болды		

Тірек қимыл- қозғалысы бұзылған білім алушы

Бөлім	Кейіпкер	Іс-әрекеті(шығармадан мысал)	Кейіпкерлердің іс-әрекеттеріне талдау	Өмір шындығы
		Әскерден кейін Алматының орталығындағы ресторанның біріне жұмысқа тұрды.		
		Жұқа көк жібек көйлек киген сұлу қыз барменнің алдына өзінің куәлігін қойып жатқанда, шыдай алмай кетті.		
		- Сенсең, мен жүзінкі әлемдік каталогтен тексеріп берейін. Егер де коллекциялық нәрсе болмаса, егер де бір байдың үйінен немесе мұражайдан ұрланып іздеуде жүрген нәрсе болмаса, онда шаш етекпен байыдың, бала		
		Сен өзіңмен бірге даяшылықта жүрген қызды сүйесің. Есің кете сүйесің. Әрбір жүрген жүрісін,әр сөйлеген сөзін тамашалауға елжіреп тұрасың. Бірақ сөз айтуға батпайсың. Себеп? Себеп кеудеңдегі жүрек деп аталатын зиянды мүше айтқызбайды асықтық сөзінді, яғни жүрегің бар,бірақ жоқ.		

Дарынды білім алушы

Ықтимал жауаптар

Бөлім	Кейіпкер	Іс-әрекеті (шығармадан мысал)	Кейіпкерлердің іс-әрекеттеріне талдау	Өмір шындығы	«Мақсұт» поэмасымен салыстыру

2-кесте

2-тапсырма.

Барлық білім алушылар

Ықтимал жауаптар

Кейіпкерге сипаттама	Типтік бейнесі (мінезі, портреті)	Дүниетанымы	Өмір шындығы

Тірек қимыл- қозғалысы бұзылған білім алушы

Кейіпкерге сипаттама	Типтік бейнесі (мінезі, портреті)	Дүниетанымы	Өмір шындығы
	Талапты, әскерге барған, даяшы, рыцарь, әлсіз	Қанағатсыз, аңқау, сенімсіз, қайырымды, тасжүрек, жетім	
	Әдемі, көрікті, ақылды,	Бейтаныс, талапшыл, сиқыршы, жұмбақ	

Дарынды білім алушы

Кейіпкерге сипаттама	Типтік бейнесі (мінезі, портреті)	Дүниетанымы	Өмір шындығы	Автор бейнесінің шығарма идеясымен байланысы

3-кесте

3-тапсырма.

Барлық білім алушылар

Ықтимал жауаптар

Көркемдегіш құрал (мысал)	Қызметі	Айшықтау (мысал)	Қызметі
Автор стилі			
Фонетикалық			
Лексикалық			
Морфологиялық			
Синтаксистік			

Тірек қимыл- қозғалысы бұзылған білім алушы

Көркемдегіш құрал	Шығармадан мысал	Айшықтау	Шығармадан мысал
	Бармен ақшаның сомасын айтты. Даяшының бір айда табатын шайлығы. Қайырболдының іші удай ашыған. Бірақ айтылған сөз-атылған оқ.		Қайырболды есейіп ержетті. Әскерден кейін Алматының орталығын-дағы ресторанның біріне жұмысқа тұрды.
	Екі аптадан кейін аэровокзалдың жанындағы ескілеу үйден үш бөлмелі сатып алды. Нотариуске апарып, құжаттарын заңдастырды. «Әзірге ешкімге ештеңе айтпайын» деп ұйғарды. Себебі көңілі алаң болатын. Я бақ, сор екені белгісіз, әйтеуір, түсініксіз бір нәрсенің тақап келе жатқанын сезген.		-Менәке-шешеден ерте жетім қалып, ата-әжемнің қолында өстім. Кедей болдық. Ит басына іркіт төгілген заманда қара нан, қарасумен отырушы едік.
	-Сондай-ақ әлемдегі ең асыл, ең қымбат әшекейлерді есепке алатын каталогтердің бірде-біреуінде ол жүзіктің жоқ екенін де білемін. Қайырболдының жүрегі әлдебір жамандықты сезіп, сыздай ауырған.		Слушай, хайуан! Жоғал әрі! Мен қазір милиция шақырам!

	Алыстан талықсып бір қорқынышты әуен естілгендей болды.		
	-Молодой человек,-деді ол, жүзікті қардай аппақ шынының үстіне қойып,-біз каталогтен тексердік.		-Олай болса осындай қымбат мүлік иесінің бір фужер коктейльге ақшасы жетпей қалғанын қалай түсінуге болады?Сіз кімсіз? Қыз үндемеген күйі төмен қарады.
Автор стилі			
Фонетикалық			
Лексикалық			
Морфологиялық			
Синтаксистік			

Қажетті сөздер:

Қайырболды, қыздың, банкнотты, түршігіп, жүрегі, хайуан, кәззап, әдейі, қара, жас, пері, жүз, тамшы, жүзік, әке-шешеден, жазғы, Жүзікті бұған әдейі берген. – Айналайын,қарындас, айтыңызшы,сіз кімсіз?Мен қазір милиция шақырам!

Дарынды білім алушы

Көркемдегіш құрал (мысал)	Қызметі	Айшықтау (мысал)	Қызметі	Автордың сөз қолданысына дәлел келтір
Автор стилі				
Фонетикалық				
Лексикалық				
Морфлогиялық				
Синтаксистік				

CLIL. LANGUAGE AND LITERATURE. WORD BUILDING: ADJECTIVES. GULLIVER'S TRAVEL

Нурбекова Анара Сейтхановна
№26 орта мектебі, Лукманов к-сі 2-өткелі 2а

Unit of a long term plan: Unit 6 Tradition and language		Lesson 68		
Teacher name:		Nurbekova A.S.		
Date:		22.02.2024		
Grade: 9Ә		Number of present:		Number of absent:
Lesson title		CLIL. Language and literature. Word building: adjectives. Gulliver’s travel		
Learning objectives		9.1.8.1 develop intercultural understanding through reading and discussion; 9.3.6.1 comment with a certain degree of flexibility on what others have said at the level of suggestion or reasoning during pair, group and class work; 9.6.3.1 use various compound adjectives and ordinary adjectives as participles, comparative structures with which to indicate the level, and reinforcing adjectives on familiar general and educational topics		
Lesson objectives		Learners will be able to: - develop intercultural understanding through reading and discussion; - comment with a certain degree of flexibility on what others have said at the level of suggestion or reasoning during pair, group and class work; - use various compound adjectives and ordinary adjectives as participles, comparative structures with which to indicate the level, and reinforcing adjectives on familiar general and educational topics		
Plan				
Stages / Time	Teachers’ actions	Students’ actions	Assessment criteria	Resources
Beginning of the lesson 5 min	Organization moment 1. Greeting. Checking up home task. Method “Egg” Today I will evaluate you with the help of kaspi bonus. 1 bonus for every correct answer. At the end of the lesson we will count your bonuses and give you marks. Connect 2 halves of one egg according to	Ss read short stories about Kazakh wedding traditions Ss read the words and find their meaning Ss choose lamps and watch them in the light of the torch. They see one of the two		 “Lamps”

Middle of the lesson 35min	the meaning of the word. The teacher sets the lesson objectives, letting students know what to anticipate from the lesson. Our lesson is CLIL so we will talk about literature and language. Method: “Torch” T divides students into two groups: Jonathan Swift and Gulliver’s travels <i>T shows the video about biography of Jonathan Swift and asks some questions after that.</i> 1. Who was Jonathan Swift? 2. When and where was he born? 3. Which of his books is the most popular? 4. How many copies was it sold? New words: proudly – мақта-нышпен army - әскер dishonesty - - әділетсіздік neighbours - - көршілер custom - салт murder - кісі өлтіру judges - соттар One of his most popular books is Gulliver’s travels. Let’s watch a video about it. Pre-listening: Don’t you want to know what happened to him next? If so, let’s complete the text with our new words. Listening: track	inscriptions Ss watch the video Ss write new words in their vocabularies. Ss watch a video about Gulliver Ss complete the text with words from ex.1 ANSWERS: 1 customs 2 proudly 3 laws 4 judges 5 army 6 neighbours 7 murder 8 dishonesty Ss listen to the text ANSWERS: 1 True. 2 True. 3 False. In Gulliver’s country, they grow much of their own food. 4 True. 5 False. Gulliver’s country is often at war. 6 False. The King thinks that the recent history of Gulliver’s country displays cruelty, jealousy, dishonesty and madness	Бонус Бонус	 Ex.3.p.77 (learningapps.org) Ex.4.p.77 (learningapps.org) Ex.5.p.77 (learningapps.org) posters
---	--	--	---	--

	2.29. Now let's check your answers. Post-listening: Ex.3.p.77. <i>Identify if these sentences true or false</i> 1. <i>The King of Brobdingnag is interested in Gulliver's country.</i> 2 <i>The head of state in Gulliver's country is a king.</i> 3 <i>Gulliver's country has no agriculture.</i> 4 <i>Gulliver describes the political and legal systems in his country.</i> 5 <i>Gulliver's country is rarely at war.</i> 6 <i>The King of Brobdingnag admires Gulliver's country.</i> <i>As our lesson is CLIL we talked about literature, now it's time to learn hoe adjectives are formed.</i> T shows Ss a video with explanation of how the adjectives in English are formed. Ex: 4 P:77 • Read the instructions and check that students understand what a suffix is. If necessary, explain that it is a letter or group of letters added to a word to make another word. Ex: 5 P:77 <u>Complete the sentences with an adjective. Use suffixes from ex.4.</u> 1 Gulliver's Travels is	Ss watch a video Students complete the table with adjectives from the text. Then write the adjective suffixes <u>ANSWERS:</u> 1 intelligent 2 -t 3 understanding 4 -ing 5 political 6 -al 7 delightful 8 -ful 9 enjoyable 10 -able 11 peaceful 12 -ful Ss complete the sentences with adjectives from ex.4. 1. Interesting 2. Powerful 3. Manageable 4. Interested 5. traditional <i>"Gulliver's travels" group 'makes a poster about Gulliver</i> <i>"Jonathan Swift" group makes a poster about a writer</i>	
--	---	--	--

	an ____ work of fiction. (interest) 2 The country was ruled by a ____ king. (power) 3 The King ruled three countries, but they weresmall and ____ (manage) 4 The King is very ____ in the customs of Gulliver's country. (interest) 5 He explained the ____ customs of his country to the King. (tradition) Poster: each group makes a poster according to the names of the groups.			
End of the lesson 5 min	T reminds lesson objectives and asks if Ss achieved them FEEDBACK This is a way for students to self-reflect on their progress in the lesson. Evaluating: T counts kaspi bonuses and assesses ss Home task: retell the text Gulluver's travels	Ss recall lesson objectives Learners provide feedback on what they have learned at the lesson.		

ЗНАКИ ПРЕПИНАНИЯ В БСП

Найзагерова Анасган Айтикешовна

школа гимназия № 49 им Ы.Алтынсарина, г. Тараз

11:33

40.0 KB/S 4G 83

«Бисенова_презентаци...

Тема урока:

- Знаки препинания в бессоюзных сложных предложениях.

Учитель Найзагерова Анасган
айтикешовна

Цели урока:

- 9.3.7.1 извлекать и синтезировать информацию, делать выводы на основе полученных сведений, выражая собственное мнение
- 9.4.7.1 применять знаки препинания в сложных предложениях

Деление на группы.

Выбирают карточку с записью (сочинительная связь, подчинительная связь,).

1 группа «Сложносочиненное предложение»

1 группа «Сложносочиненное предложение»

2 группа «Сложноподчиненное предложение»

Проверка домашнего задания.

- 1 группа – обобщите изученный материал об ССП, составьте кластер.
- 2 группа – используя фишбоун, вспомните изученный материал о СПП.
- **Дескриптор**
 - 1.Правило
 - 2.Союзы
 - 3.примеры
 - творчески подходит к решению проблем, активно предлагает свои идеи.
 - умеет анализировать, давать собственную оценку.
 - умеет слушать других учащихся, учиться работать в команде.

Приём «Кроссворд»

(при решении которого ученики прочтут название вида сложного предложения, который и будет темой урока)

- **Приставка в слове *беспокойный***
- **Корень - часть речи, при помощи которой соединяются однородные члены и простые предложения в составе сложного.**
- **Суффикс как в слове *сонный***
- **Окончание прилагательного в ср.роде ед.числа**

Отгадайте слово в кроссворде и подумайте, как оно может быть связано с темой урока.

Работа в паре.

Преобразуйте сложные союзные предложения в бессоюзные, объясните постановку знаков препинания.

- 1. Пришло письмо, когда его уже никто не ждал.
- 2. Я не смогла тебе позвонить потому, что у меня испортился телефон.
- 3. Если птицы выют гнёзда на солнечной стороне, ожидается холодное лето.
- 4. Все крыльями машут, но не все летают.
- 5. Пароход не мог идти дальше, так как за туманом не видно ни бакенов, ни перевальных огней. (К. Паустовский).
- 6. Мы очень зябли, поскольку ночи уже были холодные, ветреные. (К. Чуковский).
- 7. Прильну к сосне корявой и чувствую, что мне только десять лет. (И. Бунин).

- **Дескриптор**

- творчески подходит к решению проблем, активно предлагает свои идеи.
- умеет анализировать, давать собственную оценку.

Работа в группе Диктант «Услышь меня»

- Из разрезанных листков чтецы выбирают предложения, одновременно диктуют группам. Задача каждой группы правильно записать предложение и сделать синтаксический разбор. Затем меняются ролями.
- *Пришел март. По дорогам побежали весенние ручьи.*
- *Любите книгу. Она поможет вам разобраться в путанице мыслей*
- *Реки весной становятся полноводными. Тают снега.*
- *Мать перестала петь. Ребенок уснул.*

- **Дескриптор**

- умеют делать синтаксический разбор;
- объясняют постановку знаков препинания при БСП

Подведение итогов.

Через программу КАХУТ проведем подведение итогов сегодняшней темы. Проверим насколько хорошо вы усвоили материал.

Ваша задача как можно быстрее и правильно ответить на заданный вопрос.

- **https:**

[//quizizz.com/admin/quiz/65df616ccdb35c45021220b4?source=quiz_share](https://quizizz.com/admin/quiz/65df616ccdb35c45021220b4?source=quiz_share)

- **Дескриптор**

:ЭЛЕКТРОМАГНИТТІК ТОЛҚЫНДАР. ЭЛЕКТРОМАГНИТТІК ТОЛҚЫНДАР ШКАЛАСЫ

Септемирова Акмолдир Жомартовна

Аль-Фараби атындағы КазУУ, Бейіндік мектебі, Алматы қаласы

Бөлімі:	9.3 В Тербелістер мен толқындар
Педагогтің аты-жөні:	Септемирова А.Ж.
Күні:	29.02.2024
Сыныбы: 9 а ФМ	Қатысушылар саны: Қатыспағандар саны:
Сабақтың тақырыбы:	Электромагниттік толқындар. Электромагниттік толқындар шкаласы
Оқу бағдарламасына сәйкес оқу мақсаты	9.4.4.2 механикалық толқындар мен электромагниттік толқындардың ұқсастығы мен айырмашылығын салыстыру; 9.4.4.3 электромагниттік толқындар шкаласын сипаттау және әртүрлі диапазондағы толқындардың қолданылуына мысалдар келтіру; 9.4.4.4- шыны призма арқылы өткен жарықтың дисперсиясына сапалы сипаттама беру
Сабақтың мақсаты:	Барлық оқушылар істей алады: Электромагниттік толқындарды сипаттады Көптеген оқушылар істей алады: Әр түрлі диапазондағы электромагниттік толқындар қолданылуына мысалдар келтіреді Кейбір оқушылар істей алады: Электромагниттік сәулелердің адам өміріндегі ролін, сәулелердің әсерін біледі

Сабақтың барысы:

Сабақ кезеңі/ Уақыты	Педагогтің іс-әрекеті	Оқушының іс-әрекеті	Бағалау	Ресурс тар
Сабақтың басы 10 минут	Оқушылармен сәлемдесу, оқушыларды түгелдеу. Оқушылардың сабаққа дайындығын тексеру. Оқушылардың назарын сабаққа аудару. Үй тапсырмасын сұрау Дыбыс және акустикалық резонанс Жаңа тақырып «Электромагниттік толқындар» - презентация арқылы жаңа материалды меңгеру. Сабақты меңгеру жоспары: 1. Диапазонның аталуы 2. Жиілік 3. Шығу көзі 4. Қасиеттері 5. Қолданылуы 6. Адамға әсері Электромагниттік толқындар шкаласындағы әрбір сәуленің қасиеттері мен	Оқушылар өткен тақырып сұрақтарына жылдам жауап беріп, бүгінгі тақырып-пен танысады. Оқушы әр электромагниттік толқын шкала-сынның диап-зонын анықтап, дәптерлеріне жазып отырады	Бағалау критерийлері Көлденең және бойлық толқындар мысалдары арқылы толқындық қозғалысты сипаттайды. Электромагниттік толқындарды сипаттайды; Әр түрлі диапазондағы электро-магниттік толқындар қолданылуына мысалдар келтіреді. Электромагниттік сәулелердің адам өміріндегі ролін, сәулелердің әсерін көрсетеді. Оқушылар өзін-өзі бағалайды және мұғалім тарапынан кері байланыс беріледі	Оқулық Слайд презентация

	қолданылуын таныстыру. Электромагниттік сәулелердің толқын ұзындығы мен жиілігіне байланысты өтімділік қасиеттері туралы түсініктер беру.							
Сабақтың ортасы 25 минут	Жаңа тақырып Электромагниттік толқындар шкаласында сәулелердің сәуле шығаруына және жиілігіне байланысты диапазонға бөлінуін қарастыру: <i>Төменгі жиілікті толқындар</i>(от $3 \cdot 10^3$ до $3 \cdot 10^3$ Гц) электрлік генераторлар арқылы өндіріледі; <i>радиотолқындар</i> (от $3 \cdot 10^4$ до $3 \cdot 10^{12}$ Гц) Герц вибраторы арқылы өндіріледі, антенналарда. <i>Инфракрасыл сәулелер</i>(от $3 \cdot 10^{11}$ до $4 \cdot 10^{14}$ Гц) қызған денелер шығарады; <i>Жарық толқындары</i>(от $4 \cdot 10^{14}$ до $8 \cdot 10^{14}$ Гц) жеткілікті жоғары температураға дейін қызған денелер шығарады, қызған шамның қыл сымы. <i>Ультракүлгін сәулелер</i>(от $8 \cdot 10^{14}$ до $3 \cdot 10^{16}$ Гц)3000°C температураға дейін, не одан жоғары температураға дейін қызған денелер шығарады; бұл- Күн сәулесі, жерде- доғалық разряд. <i>Рентген сәулелер</i>(от $3,7 \cdot 10^{15}$ до $3 \cdot 10^{20}$ Гц) электр өрісінде тежелген электрондар шығарады. <i>гамма-сәулелену</i> (от $3 \cdot 10^{19}$ Гц одан жоғары) атомдар ыдырағанда шығарады. Электромагниттік толқындар шкаласында барлық сәулелердің ортақ қасиеттері мен айырмашылықтары болады: <table><tr><th>Ортақ қасиеттері</th><th>Айырмашылықтары</th></tr><tr><td> - физикалық табиғаты бірдей. - электр зарядтарының үдемелі қозғалысы кезінде туындайды - барлық ЭМТ қасиеттері: шағылуы, сынуы, жұтылуы.. т.б. - вакуумде $300\,000\text{ км/с}$ жылдамдықпен таралады. </td><td> Жиіліктің жоғарылауына байланысты: - толқын ұзындығы кемиді. - жұтылу қасиетінің азаюы. - өтімділік қасиетінің артуы. - тірі организмге зиянды әсерінің артуы. </td></tr></table>			Ортақ қасиеттері	Айырмашылықтары	- физикалық табиғаты бірдей. - электр зарядтарының үдемелі қозғалысы кезінде туындайды - барлық ЭМТ қасиеттері: шағылуы, сынуы, жұтылуы.. т.б. - вакуумде $300\,000\text{ км/с}$ жылдамдықпен таралады.	Жиіліктің жоғарылауына байланысты: - толқын ұзындығы кемиді. - жұтылу қасиетінің азаюы. - өтімділік қасиетінің артуы. - тірі организмге зиянды әсерінің артуы.	Презентация: Электромагниттік толқын Дисперсия және жарық спектрі https://www.youtube.com/watch?v=4E1AxUMUz-g
Ортақ қасиеттері	Айырмашылықтары							
- физикалық табиғаты бірдей. - электр зарядтарының үдемелі қозғалысы кезінде туындайды - барлық ЭМТ қасиеттері: шағылуы, сынуы, жұтылуы.. т.б. - вакуумде $300\,000\text{ км/с}$ жылдамдықпен таралады.	Жиіліктің жоғарылауына байланысты: - толқын ұзындығы кемиді. - жұтылу қасиетінің азаюы. - өтімділік қасиетінің артуы. - тірі организмге зиянды әсерінің артуы.							
Сапалық есептерді ауызша орындау: 1) Дәрігер рентгенологтар жұмыс істеу кезінде қорғасын тұзына батырылған қолғап, алжапқыш және көзілдіріктерді қолданады? (<i>Қорғасын және қорғасын тұзы рентген сәулесін жақсы жұтады</i>) 2) Адамның асқазан- ішек ауруына ретгенодиагностика жасау кезінде не үшін «барий ботқасын» береді? (<i>Барийдің сұр қышқыл тұзы рентген сулесін жақсы жұтады, адамның жұмсақ тіндерінің (асқазан, ішек) көрінуін жүзеге асырады</i>)								

	(I,II) Сөйлемдерді толықтырыңдар: а) Өтімдігі өте жоғары сәулелену _____. б) Ғарыш аппараттарымен байланысты жүзеге асыру үшін _____ қолданады. в) Адамның көзіне көрінетін сәуле _____. д) Жеміс- жидектерді кептіру кезінде _____ қолданады. Жауаптары: а) Гамма б) Радиотолқындар в) Көрінетін жарық д) Инфрақызыл сәулелер			
Сабақтың соңы. 5 мин Рефлексия Бағалау	Рефлексия пирамидасы: Қарастырылған мәселелерді қаншалықты ұққандығын өзін бағалап, пирамиданы толықтыр: Сабақ соңында әр тапсырманың бағалау критериілері бойынша жалпы баллдық жүйемен бағалау -Тақырып соңындағы сұрақтарға жауап жазу.	Сабақты қорытындылау барысында оқушылар өз ойларын үлестірме қағаздарға жазып, пирамиданы кім қай мәселені ұққандығына қарай толтырады.	Жалпы сабақты бағалау критерийлер бойынша ең жоғарғы 10 балл	Үлестірме стикерлер Дескриптор Оқулық

BIGDATA

Сейтжапарова Асем Батырбековна
Көктал орта мектебі, Байзақ ауданы

Бөлім	Ақпараттық жүйелер
Педагогтың аты-жөні	Сейтжапарова А.Б.
Күні: 15.03.2024 ж.	Қатысушылар саны: Қатыспағандар саны:
Сынып:	10 «а»
Сабақтың тақырыбы	BigData
Оқу бағдарламасына сәйкес оқыту мақсаттары:	BigDate (бигдейта) - ны пайдалануда оң және теріс әсерлерін бағалау

Сабақтың барысы:

Сабақтың кезеңі/ уақыт	Педагогтің әрекеті	Оқушының әректі	Бағалау	Ресурстар
------------------------	--------------------	-----------------	---------	-----------

1. Ұйымдастыру 2. Өткен тақырыпты еске түсіру\ қайталау\	Ұйымдастыру: Сәлемдесу, түгендеу 2. Оқушыларды сабаққа ынталандыру мақсатында жағымды ахуал туғызу үшін «Досыма тілек» әдісі (екі түсті стикерлерге оқушылар тілек жазып, қасындағы оқушыға тілегін жазып береді). Оқушыларды «Флиппити» әдісі арқылы екі топқа бөлу https://flippity.net/rp.php?c=%D0 Өткен тақырыптарды еске түсіру, үй тапсырмасын сұрау «Сұрақ – жауап» әдісі арқылы	1. Мұғаліммен амандасады. 2. Сабақтың тақырыбын дәптерге жазады. 3. Сабақтың мақсаттарымен танысады Мұғалімді тыңдайды		АКТ Интернет желісі Презентация
Жаңа сабақты меңгерту	1. Скрипт деген не? 2. Нысанды қалай түсінесіңдер? 3. JavaScript-тің қандай мүмкіндіктері бар? 1 тапсырма Топтық жұмыс «Жұпта талқылау» әдісі бойынша оқушыларға жұптық жұмыс ұйымдастырады. 1-Топ. BigData туралы түсінік 2-Топ. BigData туралы түсінік 2-тапсырма. «Жұптық жұмыс». «Ойлан, жұптас, бөліс» әдісі Оқулық бойынша жұмыс BigDate ұсынатын артықшылықтар: BigDate-ның қиыншылықтары: 3-тапсырма Жеке жұмыс. «Маған көрсет» әдісі Компьютерде орнатылған браузердің бірін қолданып: ДҚБЖ –ны табындар. -SQL; -dBase; -Access; -Fox Pro; Paradox. 2. Деректер қорын құрыңдар, онда мыналар көрсетіледі: ДҚБЖ атауы, ДҚБЖ пайдалану сипаты,	Дескриптор: BigData туралы түсінік береді Қолдану аясын айтады Қолдану саласын түсіндіреді Деректерге сипаттама береді Дескриптор: BigDate артықшылықтарын айтады Мысал келтіреді BigDate кемшіліктерін айтады Дескриптор: Браузерді ашады MySQL серверін орнатады	Оқушылардың жауаптарын ауызша мадақтау, қолдау көрсету 	A4 парағы, маркер Қима қағаздары

Компьютерде практикалық жұмыс Сабақты соңы Үй тапсырмасы	функциялар, модель түрі. 3. Ең үлкен функция ДҚБЖ-ның қай түрі бар? 4. Жұмысты сақтандар . Қорытынды Тест жұмысы платформасында қорытынды тест learningapps.org https://docs.google.com/spreadsheets/d/e/2PACX-1vS5DspDFq7-GCXJuxm9BpQs9GjI_6OcM3VZtGiQQnlTqKhC86Vw4NaIYc3K8n6SH8oLIOB4NJMXBq4B/pubhtml Кері байланыс «Ресторан» әдісі Интернеттен «Цифрлы Қазақстан және Smart City» бағдарламалары жайлы деректерді тауып, олардың болашағы туралы анықтама жазып келу			
---	--	--	---	--

ЕКІ ТІЛДІ БІЛГЕН - ЕКІ АДАМ

Сейткалиева Раджанна Зинатоллина

КГУ средняя школа Бурыл, Жамбылская область Байзакский район

Бөлім:Тіл. Өнер. Әдебиет І. Жансүгіров «Күй» поэмасы				Мектеп: Бұрыл орта мектебі										
Мұғалімнің аты-жөні:		Сейткалиева Р.З.												
Күні:		11.10.2023 жыл												
Сынып:11 Т2		Қатысушылар саны:		Қатыспағандар:										
Сабақтың тақырыбы:		Екі тілді білген - екі адам												
Оқу бағдарламасына сәйкес оқыту мақсаттары		11.1.2.1 мәтінді тыңдай отырып, негізгі идеяларды (ақпараттарды) қысқаша түртіп жазу (конспектілеу) және берілген ақпараттарды жүйелеу; 11.2.1.1 ғылыми және кәсіби мәтіндердегі күрделі сөздер мен терминдердің жасалу жолын анықтау, ауызша мәтін құрауда орынды қолдану												
Сабақтың мақсаты		Мәтінді тыңдай отырып, негізгі идеяларды (ақпараттарды) қысқаша түртіп жазады(конспектілейді) және берілген ақпараттарды жүйелейді; ғылыми және кәсіби мәтіндердегі күрделі сөздер мен терминдердің жасалу жолын анықтайды, ауызша мәтін құрауда орынды қолданады.												
Құндылық - тарға баулу		Бірлік пен келісім – елдігіміздің мызғымас тұғыры принципі бойынша халқымыздың бірлігі мен татулығын сақтауға, мемлекеттік тілді құрметтеуге тәрбиелеу.												
Сабақ барысы														
Сабақ кезеңі/уақыт	Педагогтің әрекеті		Оқушының әрекеті		Бағалау									
Сабақтың басы	Ұйымдастыру. «Мейірімді болса жүрек –орындар тілек» тренингі Оқушылар назарына сурет ұсыну. Суретке қарап, өз ойларын айтыңдар. Тақырыпты хабарлау. Сабақ мақсатын таныстыру. Тыңдалымалды тапсырмасы Сөздік жұмысы 1-тапсырма «Таныс емес сөздер кестесі» әдісі		Топқа бөлініп отырады. Кубиктің қырларына «Тілек», «Мақал-мәтел», «Билеу», «Мадақтау», «Кұшақтау», «Кеңес беру» деген жазулар жазылған. Бастаушы кубикті көршісіне лақтырады. Алған оқушы жазылған әрекетті орындайды. Оқушылар тіл білудің маңызы туралы айтады. Жеке жұмыс Жаңа сөздермен танысады. Ғажап, Ұғыстыратын, табыстыратын, мүдде, жұмылдырушы, ауыз-бірлік, тұрақтылық.		Ауызша кері байланыс									
	<table><tr><td>Сөз</td><td>Синоним</td><td>Сөйлем</td></tr><tr><td></td><td></td><td></td></tr><tr><td></td><td></td><td></td></tr></table>		Сөз	Синоним	Сөйлем							Осы сөздердің синонимін табады, жаңа сөздермен сөйлем құрайды.		Дескриптор: -жаңа сөздердің синонимін табады; -кем дегенде 2 сөйлем құрайды.
	Сөз	Синоним	Сөйлем											
				ҚБ: «+ - кызықты» әдісі	кеспе қағаздар									

Сабақтың ортасы	Тыңдалым «Түртіп алу» әдісі 2-тапсырма. Мәтінді мұқият тыңдап, негізгі ақпараттарды түртіп жазып отырыңыздар. Берілген графикалық органиайзердің ортасына мәтіннің негізгі идеясын, реттік санмен белгіленген жерге негізгі ақпаратты жүйелеп жазыңыздар. Тыңдалым соңы «Айналмалы бекеттер» әдісі 3-тапсырма. Тірек сөздерді қолданып, ұсынылған пікірлерді дәлелдеп айтыңыздар. Күрделі сөздерді тауып, жасалу жолын түсіндіріңіздер. 1-топ: Қазақ тілі -қазір тек қазақтың тілі емес. Тірек сөздер:қазақ тілі, мемлекеттік, сұраныс, қазақ халқы, артып отыр,патриот. 2-топ: Қазақ тілі – Қазақстан халқын жұмылдырушы тіл. Тірек сөздер: қарым-қатынас, дүниетаным, құрал, Ата Заң, жақындастыратын. 3-топ: Қазақстан – ғажап ел. Тірек сөздер: мәдениет, салт-дәстүр, Отан, мақтан тұту, қадірлеу.	Мәтінді 2 рет тыңдайды. Тапсырманы жұппен орындайды. Топтық жұмыс Шағын топтар бекетте отырады. Сұрақты талқылап, ойларын жазуға 5 минут беріледі. Уақыт аяқталғанда, сағат тілімен постерді келесі топқа жылжытады. Әр топ өз маркерімен жазады. Топ басқа топ-тың жазғанын мұқият оқып, толықтырады. Сұрақ тудыратындай болса, сұраулы сөйлем түрінде жазады. Уақыт аяқталғанда постер үй тобына келеді. Әр топ өз постерін талқылайды.	Дескриптор: -мәтіннің негізгі идеясын анықтайды; - мәтіндегі негізгі ақпаратты жүйелеп, қысқаша жазады. ҚБ: «+-қызықты» әдісі Дескриптор: - пікірлерін дәлелдейді; -тірек сөздерді қолданады; -күрделі сөздерді табады; -жасалу жолын түсіндіреді. ҚБ: «ҚҚҚ» әдісі	слайд аудио-жазба слайд постер маркер
Сабақтың соңы	Үй тапсырмасы: 4-тапсырма, 63-бет Кері байланыс: «3-2-1» әдісі Қорытынды: Тіл-адамға ғана берілген табиғаттың сыйы. Тіл арқылы бір-бірімізді ұғынамыз, пікірлесеміз. Көп тіл білу арқылы жетістікке жетуге болады. Бірақ,өз ана тілімізді ұмытпауымыз керек.	Сабақ тақырыбы, мақсаты бойынша алған әсерлерімен бөліседі.		

PODCAST TECHNOLOGY IN LANGUAGE LEARNING

Сатыбалдиева Тоғжан Сүйіндікқызы
Ш.Мұртаза атындағы мектеп-гимназиясы, Тараз қ.

The aim of the research is to theoretically identify and experimentally test the didactic possibilities of podcast technologies in English language teaching.

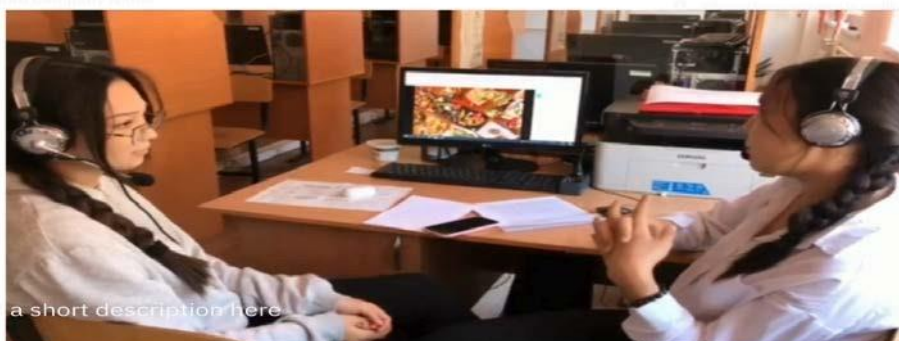
The objectives:

- to investigate the content analysis of the concept "podcast";
- to consider podcast technology as a method for language learning of students.

Scientific novelty of the study: the essence of the study was clarified and structural components of podcast technology; educational potential of podcast technologies was revealed.

VIDEO PODCASTING

SCREENCASTING

ТАБИҒИ РАДИОАКТИВТІЛІК. РАДИОАКТИВТІ ҮДЫРАУ ЗАҢЫ

Туленова Динара Джумабековна
Бурыл орта мектебі, Жамбыл облысы Байзақ ауданы

Білім беру ұйымының атауы	Жамбыл облысы Байзақ ауданы Бурыл орта мектебі																	
Пәні:	ФИЗИКА																	
Бөлім:	Атом ядросының физикасы																	
Педагогтің аты-жөні:	Туленова Динара Жумабекқызы																	
Күні:	30.01.2024																	
Сынып:	Қатысушылар саны:	Қатыспағандар саны:																
Сабақтың тақырыбы:	Табиғи радиоактивтілік. Радиоактивті ыдырау заңы																	
Оқу бағдарламасына сәйкес оқыту мақсаты:	11.7.2.1- табиғи радиоактивті ыдырау құбылысын (α , β және γ) және жартылай ыдырау периоды терминін түсіндіру																	
Сабақтың мақсаты	Барлық оқушылар істей алады: табиғи радиоактивтікті түсінеді; Көптеген оқушылар істей алады : α , β және γ сәулелерінің қолданылуын біледі; Кейбір оқушылар істей алады: радиоактивті ыдырау құбылысына және жартылай ыдырау периодының формулаларын есептер шығаруда қолданады;																	
Сабақтың барысы																		
Сабақтың кезеңі/уақыты	Педагогтің әрекеті	Оқушының әрекеті	Бағалау	Ресурстар														
Ұйымдастыру Өзін-өзі тексеру Сабақтың басы 3мин Өткен білімді еске түсіру 3мин	Ұйымдастыру Сәлемдесу Түгелдеу, Топтастыру. Жағымды ахуал қалыптастыру Ұй тапсырмасын сұрау, тексеру Сәйкестендіру тапсырмасын орындап, сұрақтарға жауап береді. Сәйкестендір <table><tr><th>формула</th><th>аталуы</th></tr><tr><td>$E = h\nu$</td><td>фотон массасы</td></tr><tr><td>$h\nu = A_{ш} + \frac{m v_{\max}^2}{2}$</td><td>Рентгендік сәулелену жиілігі</td></tr><tr><td>$m = \frac{h\nu}{\lambda} = \frac{h}{c\lambda}$</td><td>фотон импульсі</td></tr><tr><td>$p = mc$</td><td>Де Бройль толқын ұзындығы</td></tr><tr><td>$\lambda = \frac{h}{p} = \frac{h}{mv}$</td><td>фотозефект үшін Эйнштейн формуласы</td></tr><tr><td>$eU = \frac{m_e v_{\max}^2}{2} = h\nu_{\max}$</td><td>Квант энергиясы</td></tr></table> 1. Жарықтың толқындық-корпускулалық қасиетін ашқан ғалымдар? (Ньютон, Гюйгенс) 2. Сәуле шығарудың қандай түрлері бар?(жылулық, люминисценция) 3. Сәуле шығаруды зерттеуде қандай құралдар қолданылады? 4. Жарықтың бөлшегі қалай аталады? 5. Квант дегеніміз не?	формула	аталуы	$E = h\nu$	фотон массасы	$h\nu = A_{ш} + \frac{m v_{\max}^2}{2}$	Рентгендік сәулелену жиілігі	$m = \frac{h\nu}{\lambda} = \frac{h}{c\lambda}$	фотон импульсі	$p = mc$	Де Бройль толқын ұзындығы	$\lambda = \frac{h}{p} = \frac{h}{mv}$	фотозефект үшін Эйнштейн формуласы	$eU = \frac{m_e v_{\max}^2}{2} = h\nu_{\max}$	Квант энергиясы	Оқушылар үй тапсырмасы бойынша сұрақтарға тез-тез жауап беріп белсене қатысып отырады. Сәйкестендіруді орындайды	Дескриптор: Сәйкестендіруді слайдтан қарап тексереді 6-балл Сұрақтарға жауап береді Әр дұрыс жауап 1 балдан бағаланады	https://www.flippity.net/ бойынша топтастыру ФИЗИКА 11 сынып «Дидатикалық материалдар»
формула	аталуы																	
$E = h\nu$	фотон массасы																	
$h\nu = A_{ш} + \frac{m v_{\max}^2}{2}$	Рентгендік сәулелену жиілігі																	
$m = \frac{h\nu}{\lambda} = \frac{h}{c\lambda}$	фотон импульсі																	
$p = mc$	Де Бройль толқын ұзындығы																	
$\lambda = \frac{h}{p} = \frac{h}{mv}$	фотозефект үшін Эйнштейн формуласы																	
$eU = \frac{m_e v_{\max}^2}{2} = h\nu_{\max}$	Квант энергиясы																	

Жаңа білім 10 минут Бекіту 25 минут	6. Жарық немесе электромагниттік сәулелердің әсерінен электронның ұшып шығу құбылысы қалай аталады? 7. Қандай электромагниттік сәулелерді білеміз?(Инфрақызыл, ультракүлгін, ақ жарық, рентген, лазер) 8. Лазерді ашқан ғалымдар? (Американ ғалымы Таунс, кеңес ғалымдары А.Прохоров пен Н Басов) 9. Электромагниттік шкалада сәуле-лердің орналасу реті қандай? (инфрақызыл, ақ жарық, ультракүлгін, рентген, радиоактивті сәулелер) Жаңа сабақ Ойлан жұптас бөліс әдісі бойынша топқа бөліп жаңа сабақты меңгеру. Оқулықтағы мәтінді талдап, топта талқылап басқа топтармен постер арқылы бөліседі Альфа тобы-Альфа –ыдырауды қорғайды Бета тобы-Бета –ыдырауды қорғайды Гамма тобы-Гамма–ыдырауды қорғайды Бекіту тапсырмалары. Жұптық жұмыс. Альфа тобы 1 Уранның $^{238}_{92}\text{U}$ изотопының α– ыдырауы кезінде қандай ядро пайда болады? 2. $^{238}_{92}\text{U}$ уран изотопының радиоактивті ыдырау кезінде β бөлшек ұшып шығады. Уран изотопының ядросы қандай элементтің ядросына айналады? 3. $^{222}_{88}\text{Ac} \rightarrow ^{218}_{86}\text{Rn} + ^{4}_{2}\text{He}$ Бета тобы 1. Радийдің $^{226}_{88}\text{Ra}$ изотопының α– ыдырауы кезінде қандай ядро пайда болады? 2. ^1_0n нейтронның радиоактивті ыдырау кезінде β бөлшек ұшып шығады. Нейтронның ядросы қандай элементтің ядросына айналады? 33. $^{222}_{88}\text{X} \rightarrow ^{218}_{86}\text{Y} + ^{4}_{2}\text{He} + \nu$ Гамма тобы 1. Менделевийдің $^{258}_{101}\text{Md}$ изотопының α– ыдырауы кезінде қандай ядро пайда болады? 2. $^{79}_{34}\text{Se}$ селен изотопының радиоактивті ыдырау кезінде β бөлшек ұшып шығады. Селен изотопының ядросы қандай элементтің ядросына айналады?	Оқушылар жаңа тақырыпты меңгереді Оқушылар бекіту тапсырмаларын орындайды Оқушылар кері байланыс береді Есептердегі реакцияларды жазып, элементтерді анықтайды. Сағат тілі бойынша алмасып тақтадағы дұрыс жауабымен тексеріп, бағалайды.	Дескриптор: 1. Қорғау тәртібін сақтайды : Уақыт және әдептілік 2. Мазмұның толық ашады; 3. Өмірден мысалдар келтіреді. 5 балл Дескриптор: Есептің формулан ысын құрады. Есептің жауабын табады 3 есепке 6 балл Формативті бағалау	Видео, слайд
---	--	---	--	---------------------

Кері байланыс Сабақтың соңы 4 минут	3. ${}_{22}^{224}\text{Xx}e \rightarrow {}_{22}^{224}\text{Xx} + {}_{-22}^{22}e + \nu$ Сергіту: "Құпия хат" әдісі Пән аралық байланыс, функционалдық сауаттылық. Бекіту тесті *Кюзис* жеке жұмыс Гелий атомының ядросы..... бетта бөлшек гамма сауле рентген саулесі альфа бөлшек Химиялық элементтердің өздігінен сәуле шығару құбылысы..... Радиация радиоактивтілік сәулелену жылу шығару Радиоактивтілік құбылысын ашқан ғалым..... П.Кюри А.Беккерель Э.Резерфорд А.Эйнштейн Ең күшті өтімділікке ие сәуле..... бетта бөлшек гамма сауле рентген саулесі альфа бөлшек Радиоактивті сәуле..... Жылулық сәулелену люминисценция жарық сәулесі Th, Ra радиоактивті элементтерін ашқан ғалым..... П.Кюри А.Беккерель Э.Резерфорд М. Складовская-Кюри Менделеев таблицасының нешінші элементінен радиоактивті элементтер басталады. 88 84 92 86 Рефлексия. Кері байланыс. Рефлексия Маған қиын болды α Сұрағым бар β γ Сабақ тамаша болды Үй тапсырмасы §24 оқып келу. 24-жаттығу 1-2 есептері	Оқушылар құпия хатты жарық сәулесін пайдаланып оқуға болатынына көз жеткізеді.	Тестті орындайды	Пән аралық байланыс, функционалдық сауаттылық, ҰБТ-ға дайындық Бүгінгі сабақта болған көңіл – күйді алдымыздағы таяқшадағы сәулелер бойынша тақтада бағалау. https://quizizz.com/admin/quiz/65b75cf6263b71795c3732a8?source=quiz_share
--	---	---	-------------------------	---

Құпия хат материалы

Дүние жүзі тарихы

1896 жылы француз ғалымы Анри Беккерель атом ядросының күрделі құрлысын дәлелдейтін құбылыс – радиоактивтікті ашты.

1898 жылы Пьер және Мария Кюри полоний және радий элементтерін ашты.

1908 жылы Э. Резерфорд спектрлік анализ әдісімен радонды ашты.

1911 жылы Э. Резерфорд атомның планетарлық моделін ұсынды.

1945 ж. Бірінші атом бомбасын АҚШ Херасима-Нагасакиде Жапонияда жарған.

1949 жылдан бастап Семей полигонында 468 ядролық сынақ өткізілген.

1986 жылы КССРО-ның Чернобыль қаласында АЭС-ы жарылған.

2007 жылы Жапонияда Фукусимо АЭС-ы жарылған.

Биология

Альфа сәулеленудің өту қабілеті төмен, ал бөлшектерді иондау қабілеті өте жоғары. Сондықтан тірі ағзаны гендік мутацияға түсіреді. Адам ағзасына ауа мен тамақ арқылы енуі мүмкін.

Бетта және гамма сәулелерінің өтімділігі өте жоғары адам ағзасын сырттай күйдіреді және өте жоғары деңгейде сәулелендіреді.

Сәулелену деңгейін анықтайтын құрал дозиметр деп аталады.

Адам ағзасына қауіпті шектік деңгей доза 5-6 мкЗиверт.

Семейдегі жарылыс салдары, радиация әлі күнге дейін өз зардаптарын тартқызып келеді. Әрбір 20-сыншы бала жарымжан.

Фукусимодан шыққан Торий қалдықтарының Тынық мұхит арқылы Бүкіл әлемге жайылу қаупі бар.

Химия

Менделеев таблицасының 84 элементі полонийден бастап барлық элементтер радиоактивті.

Уран элементі таблицада 92 орында орналасқан. Қазақстан уранның Әлемдік қорының 25% -на ие.

Уран -235 атом электростанцияларында отын ретінде пайдаланылады.

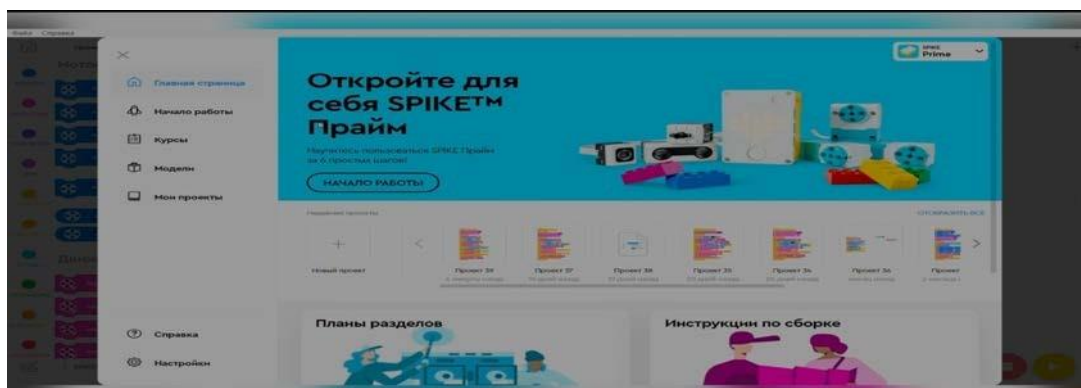
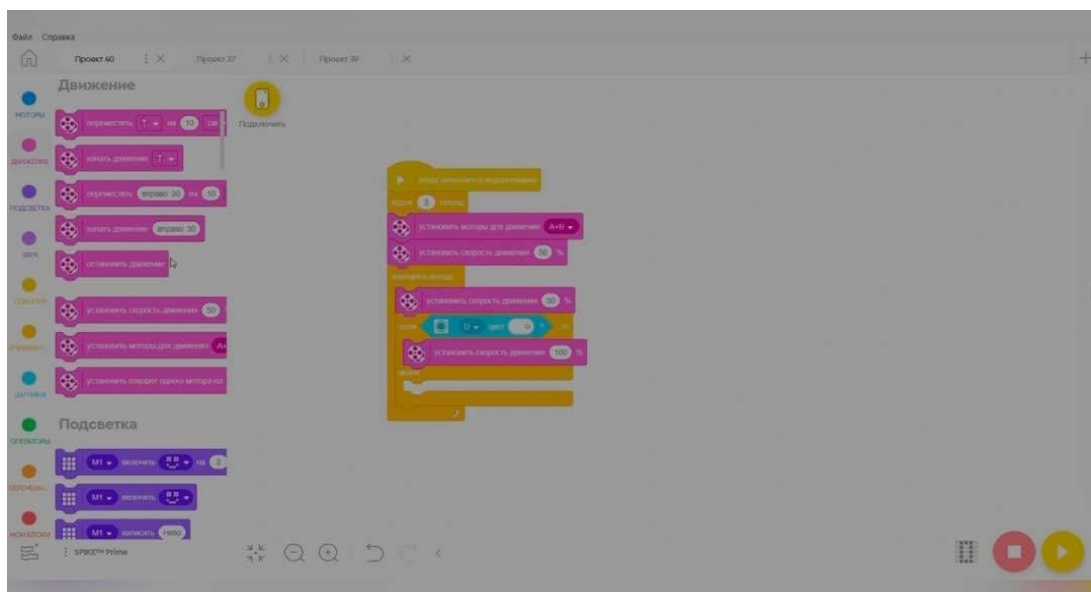
Радиоактивті элементтер орасан зор энергия бөледі.

Радиоактивті емес элементтердің де жасанды радиоактивті изотоптары бар. Оларды медицинада фармацевтикада, ауылшаруашылықта тыңайтқыштар жасауда және зиянкес

МИНИ РОБОСУМО

Кубеев Дарын Бейсенгалиевич

Юрий Гагарин мектеп-лицейі, Жамбыл облысы, Жамбыл ауданы, Аса ауылы

ҮШБҰРЫШТАРДЫ ШЕШУ

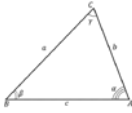
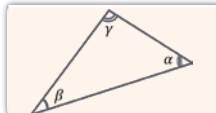
Иргебаева Гульназира Жалдиевна

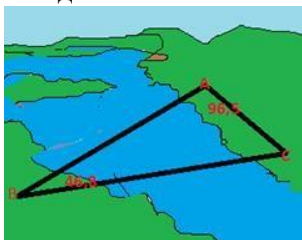
Н.Киикбаев атындағы мектеп-гимназиясы, Жамбыл облысы, Байзақ ауданы

Мектеп:	Н.Киикбаев атындағы мектеп-гимназиясы	
Ұзақ мерзімді жоспар бөлімі:	Үшбұрыштарды шешу	
Педагогтің аты-жөні:	Иргебаева Гульназира Жалдиевна	
Күні:	2.02.2024	
Сыныбы: 9 А	Қатысушылар саны:	Қатыспағандар саны:
Сабақтың тақырыбы:	Үшбұрыштарды шешу	
Оқу бағдарламасына сәйкес оқу мақсаты	9.1.3.6 косинустар теоремасын білу және қолдану; 9.1.3.7 синустар теоремасын білу және қолдану; 9.1.3.10 синустар және косинустар теоремаларын үшбұрыштарды шешуде және қолданбалы есептерді шығаруда қолдану;	
Сабақтың мақсаты:	- косинустар теоремасын білу және қолданады; - синустар теоремасын біледі және қолданады; - синустар және косинустар теоремаларын үшбұрыштарды шешуде және қолданбалы есептерді шығаруда қолданады;	

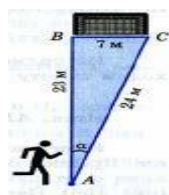
Сабақтың барысы:

Сабақ кезеңі/ Уақыты	Педагогтің іс-әрекеті	Оқушының іс-әрекеті	Бағалау	Ресурс та
Сабақтың басы 5 мин.	1. Ұйымдастыру кезеңі: Оқушылармен сәлемдесу, оқушыларды түгелдеу, сынып тазалығына көңіл бөлу, топқа бөлу (киіз үй тандау арқылы, clck.ru сайты бойынша жасалған qr кодты киіз үйге жапсырамыз, киіз үйді тандап, ондағы qr кодты сканерлеу ардылы), топ басшысын сайлау , бағалау парағын таныстыру 2. Кіріспе сөз <i>Біздер қандай бөлімді өтіп жатырмыз? Өткен сабақта қандай тақырыпты өттік? Қандай мақсаттарға қол жеткіздік? Сіздің ойыңызша өткен сабақтағы материалдарды өмірде қолдануға бола ма? Ендеше біздің бүгінгі мақсатымыз қандай болмақ? Оқушыларды сабақтың мақсатымен таныстыру</i> «Теорияны білетін, бірақ оны іс жүзінде қолдана алмайтын адамдар моторсыз машина сияқты» В.Карпинский	Амандасып, топқа бөлінеді. 	« Мадақтау сөз » әдісі	Дәптер Слайдтар 1-3
5 мин	«Сұрақ-жауап» әдісі арқылы өткен сабақты қайталау:(powerpoint бағдарламасы арқылы(түрлі түсті асықтарды тандап ,сұрақтарға жауап береді) 1.Синустар теоремасын айтыңыз.		Бағалау: өз ойын дұрыс мағынада білдіріп, талқылауға	Сұрақтар топтамасы Слайдтар 5-14

	2. Косинустар теоремасын айтыңыз. 3. Синустар теоремасын жазыңыз. 4. Косинустар теоремасын жазыңыз. 5. Үшбұрыштың түрлерін атаңыз. 6. Үшбұрыштың негізгі элементтерін атаңыз. 7. Тікбұрышты үшбұрыштың қабырғаларын атаңыз. 8. «Тікбұрышты үшбұрышты шешу» дегенді қалай түсінесіз? 9. Тікбұрышты үшбұрыштың негізгі элементтерін атаңыз Саралау: Бұл жерде саралаудың «Диалог және қолдау көрсету» тәсілі қолданылады. Тірек-сызбаларды еске түсіру <i>Косинустар теоремасы: Үшбұрыштың әрбір қабырғасының квадраты басқа екі қабырғасын квадраттарының қосындысы мен осы қабырғалармен олардың арасындағы бұрыштың косинусының екі еселенген көбейтіндісінің айырмасына тең.</i> $a^2 = b^2 + c^2 - 2 \cdot b \cdot c \cdot \cos \alpha$ $b^2 = a^2 + c^2 - 2 \cdot a \cdot c \cdot \cos \beta$ $c^2 = a^2 + b^2 - 2 \cdot a \cdot b \cdot \cos \gamma$ <i>Синустар теоремасы: үшбұрыштың қабырғалары қарсы жатқан бұрыштарының синустарына пропорционал болады.</i> $\frac{a}{\sin \alpha} = \frac{b}{\sin \beta} = \frac{c}{\sin \gamma}$ <i>Расширенная теорема синусов:</i> $\frac{AB}{\sin \angle C} = \frac{BC}{\sin \angle A} = \frac{AC}{\sin \angle B} = 2R$ $\frac{a}{\sin \alpha} = \frac{b}{\sin \beta} = \frac{c}{\sin \gamma}$ $a^2 = b^2 + c^2 - 2 \cdot b \cdot c \cdot \cos \alpha$ <i>Үшбұрыштарды есептеу бомайды.</i>	Оқушылар сұрақтарға жауап береді Тиімділігі: Оқушының танымдық дағдысы артады.	белсенділігімен қатысқан оқушыға «Жарайсың!» деген <u>мадақтау сөзімен</u> ынталандыру.	
Сабақтың ортасы 10 мин. Жұптық жұмыс.	«Ойлан, жұптас» әдісі (жалпы 12-жұпқа тапсырма беріледі) 5-жұп. Үшбұрыштың үшінші қабырғасын шешіңдер. $a=4\sqrt{3}$ м, $c=4$ м, $\alpha=120$ 6-жұп. Үшбұрыштың үшінші бұрышын табыңдар. $b=8$ см, $\beta=30$, $\gamma=45$ 7-жұп. Үшбұрыштың үшінші қабырғасын шешіңдер. $a=3\sqrt{2}$ м, $c=7$ м, $\alpha=450$ 4. 11-жұп МРК үшбұрышында $MP=5$ см, $PK=8$ см, $MK=7$ см. Үшбұрыштың бұрыштарын табыңыз.	Түсінбеген тапсырмаларды бір-біріне түсіндіреді. Берілген тапсырма бойынша өз ойларын ортаға салып, пікірлерін білдіріп, талдау жасайды.	Бағалау: Әрбір дұрыс жауапқа балл қойылады	Слайдтар 15-25.

	12-жүп 1. ABC үшбұрышында $AB = 7$ см, $BC = 5$ см, $\angle B = 45^\circ$. AC қабырғасын, А және С бұрыштарынтабыңыз			
Топтық жұмыс 10 мин.	№1 Топ Геодезияда қолданылуы Үшбұрыштарды шешуді жиі қолданытын мамандықтар бар. Кез-келген құрылысты бастар алдында, геодезистер бірінші болып сол жерге барып, ауданның жоспарын алып, рельефті сипаттайды. Жобалаушы ұйымдар жоба бекітер алдында геодезисттер бұрыштарды өлшеп, үшбұрыштарды шешеді, қазықтар қойып жобаны бекітеді. Тапсырмасы: Өзен арқылы А нүктесінен В нүктесіне дейін көпір салу керек. Инженер А нүктесінен С нүктесіне дейінгі қашықтық 100 м, ал ABC үшбұрышының А бұрышы $96,5^\circ$, ал В бұрышы $46,8^\circ$-ке тең екенін анықтады.. Көпірдің ұзындығы қандай болады? Дескриптор: Білімалушы -С бұрышының шамасын үшбұрыштың ішкі бұрыштарының қосындысын пайдаланып анықтайды - синустар теоремасын қолданып, теңдеу құрады; - пропорция құрады; - есептеулер жүргізеді; - белгісізді табады. №2 Топ Геодезияда қолданылуы Үшбұрыштарды шешуді қажетті қашықтықты тікелей өлшемей-ақ анықтау үшін қолданатын «маркшейдерлер» бар. Олар шахталардағы, туннельдердегі, метрополитендегі және басқа жер асты кеніштеріндегі осындай мәселелерді шешетін мамандар. Тапсырмасы: Қақпа табанының В және С төбелерінен 23 м және 24 м қашықтықта А нүктесінде футбол добы орналасқан. Футболшы допты қақпаға қарай тепті. Егер қақпаның ені	Бағалау критерийі: Үшбұрыштарды шешу теоремаларын анықтайды; Косинустар теоремасын, синустар теоремасын қолданбалы есептер шығаруда қолданады; Үшбұрыштарды шешу теоремаларын қолданып өмірмен байланысты күрделі есептерді шешеді.	Бағалау: Әрбір дұрыс жауапқа балл қойылады	Слайдтар 26-31

7 м болса, доптың қақпаға кіру бұрышын табыңыз

Дескриптор: Білім алушы

- синустар теоремасын қолданады;
- пропорция құрады;
- есептеулер жүргізеді;
- белгісізді табады.

№3 топ

Үшбұрышты шешудің навигацияда қолданылуы

Навигация теңіздегі бағытты және қашықтықты анықтау мәселелерін шешеді. Навигациялық аспаптарды, жағалаудағы және өзгермелі бағдарларды қолданып, кеменің теңіздегі орнын анықтау әдістері. Кемені басқару және ақаусыз жүргізу мәселелерін шешеді.

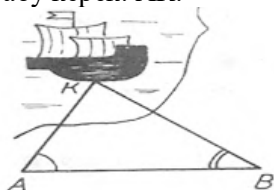
Кемежүргізуші мамандар картографиялық және нақты математикалық білімнің негізінде кемеде жүзушілердің өмір қауіпсіздігін сақтай алады.

Тапсырма:

Жағалаудағы А нүктесінен кемеге дейінгі арақашықтықты табыңыз.

Берілгені: $\angle A = 40^\circ$, $\angle B = 60^\circ$; $AB = 62$

Табу керек: АК.

Дескриптор: Білім алушы

- АКВ үшбұрышының бұрыштарын үшбұрыштың ішкі бұрыштарының қосындысын пайдаланып анықтайды
- синустар теоремасын қолданып, теңдеу құрады;
- есептеулер жүргізеді;
- КА-ның мәнін жазады;

№4 топ

Үшбұрышты шешудің астрономияда қолданылуы

Ежелгі уақытта адамдар тригонометрияны төбелері жұлдыздар болатын аспандағы қиялдағы үшбұрыштарды өлшеуді үйренді. Қазір тригонометрия тіпті ғарыш кемелері арасындағы

	қашықтықтарды өлшеу үшін қолданылады. Тапсырмасы: Астроном өзінің көзқарасы бойынша планетаның Күннен максималды қашықтықта болатын уақытты таңдады. Планета мен Күн арасындағы өлшеу бұрышы $38,5^\circ$ құрайды. Күннің Жерден 148 800 000 км қашықтықта орналасқандығы белгілі. Күннен планетаға дейінгі арақашықтық қанша? 																											
Жеке жұмыс. 10 мин	<table><tr><td>1</td><td>2</td><td>3</td><td>4</td><td>5</td><td>6</td><td>7</td></tr><tr><td>Ә</td><td>Р</td><td>Қ</td><td>А</td><td></td><td>А</td><td>Н</td></tr></table>	1	2	3	4	5	6	7	Ә	Р	Қ	А		А	Н							Слайдтар 32-33						
	1	2	3	4	5	6	7																					
	Ә	Р	Қ	А		А	Н																					
	<table><tr><td>1</td><td>2</td><td>3</td><td>4</td><td>5</td><td>6</td></tr><tr><td>А</td><td>С</td><td>Ы</td><td>Ғ</td><td>Ы</td><td>Ң</td></tr></table>	1	2	3	4	5	6	А	С	Ы	Ғ	Ы	Ң															
	1	2	3	4	5	6																						
	А	С	Ы	Ғ	Ы	Ң																						
	<table><tr><td>1</td><td>2</td><td>3</td><td>4</td><td>5</td><td>6</td><td>7</td><td>8</td><td>9</td></tr><tr><td>А</td><td>Л</td><td>Ш</td><td>Ы</td><td>С</td><td>Ы</td><td>Н</td><td>А</td><td>Н</td></tr></table>	1	2	3	4	5	6	7	8	9	А	Л	Ш	Ы	С	Ы	Н	А	Н									
	1	2	3	4	5	6	7	8	9																			
	А	Л	Ш	Ы	С	Ы	Н	А	Н																			
	<table><tr><td>1</td><td>2</td><td>3</td><td>4</td><td>5</td><td>6</td></tr><tr><td>Т</td><td>Ү</td><td>С</td><td>С</td><td>І</td><td>Н</td></tr></table>	1	2	3	4	5	6	Т	Ү	С	С	І	Н															
1	2	3	4	5	6																							
Т	Ү	С	С	І	Н																							
<table><tr><td>1. Егер ABC үшбұрыш берілген. $A=88^\circ$; $B=72^\circ$ болса онда ең кіші қабырғасы:</td><td>Л. 360</td></tr><tr><td>2. Үшбұрыштың СЫРТҚЫ бұрыштарының қосындысы?</td><td>Ы. $\frac{\sqrt{3}}{2}$</td></tr><tr><td>3. косинустар теоремасы қандай формуламен анықталады?</td><td>Н. $\frac{aa}{\sin \alpha} = \frac{bb}{\sin \beta} = \frac{cc}{\sin \gamma}$</td></tr><tr><td>4. $\sin 60$</td><td>Ш. $a^2 = b^2 + c^2 - 2bc \cdot \cos \alpha$</td></tr><tr><td>5. $\text{tg } 30^\circ$</td><td>Ы. $\cos^2 \alpha$</td></tr><tr><td>6. $1 - \cos^2 \alpha =$</td><td>А. АВ</td></tr><tr><td>7. Синустар теоремасы қандай формуламен анықталады?</td><td>С. $\frac{\sqrt{3}}{3}$</td></tr><tr><td>8. Егер ABC үшбұрыш берілген. $A=48^\circ$; $B=84^\circ$ болса онда ең үлкен қабырғасы:</td><td>Н. $\frac{1}{2}$</td></tr><tr><td>9. $\cos 60$</td><td>А. АС</td></tr></table>	1. Егер ABC үшбұрыш берілген. $A=88^\circ$; $B=72^\circ$ болса онда ең кіші қабырғасы:	Л. 360	2. Үшбұрыштың СЫРТҚЫ бұрыштарының қосындысы?	Ы. $\frac{\sqrt{3}}{2}$	3. косинустар теоремасы қандай формуламен анықталады?	Н. $\frac{aa}{\sin \alpha} = \frac{bb}{\sin \beta} = \frac{cc}{\sin \gamma}$	4. $\sin 60$	Ш. $a^2 = b^2 + c^2 - 2bc \cdot \cos \alpha$	5. $\text{tg } 30^\circ$	Ы. $\cos^2 \alpha$	6. $1 - \cos^2 \alpha =$	А. АВ	7. Синустар теоремасы қандай формуламен анықталады?	С. $\frac{\sqrt{3}}{3}$	8. Егер ABC үшбұрыш берілген. $A=48^\circ$; $B=84^\circ$ болса онда ең үлкен қабырғасы:	Н. $\frac{1}{2}$	9. $\cos 60$	А. АС										
1. Егер ABC үшбұрыш берілген. $A=88^\circ$; $B=72^\circ$ болса онда ең кіші қабырғасы:	Л. 360																											
2. Үшбұрыштың СЫРТҚЫ бұрыштарының қосындысы?	Ы. $\frac{\sqrt{3}}{2}$																											
3. косинустар теоремасы қандай формуламен анықталады?	Н. $\frac{aa}{\sin \alpha} = \frac{bb}{\sin \beta} = \frac{cc}{\sin \gamma}$																											
4. $\sin 60$	Ш. $a^2 = b^2 + c^2 - 2bc \cdot \cos \alpha$																											
5. $\text{tg } 30^\circ$	Ы. $\cos^2 \alpha$																											
6. $1 - \cos^2 \alpha =$	А. АВ																											
7. Синустар теоремасы қандай формуламен анықталады?	С. $\frac{\sqrt{3}}{3}$																											
8. Егер ABC үшбұрыш берілген. $A=48^\circ$; $B=84^\circ$ болса онда ең үлкен қабырғасы:	Н. $\frac{1}{2}$																											
9. $\cos 60$	А. АС																											

	<table><tr><td>1. Егер ABC үшбұрыш берілген. A=48°; B=72°болса онда ең үлкен қабырғасы:</td><td>Ғ. 1</td></tr><tr><td>2. Үшбұрыштың ішкі бұрыштарының қосындысы?</td><td>Ғ. $\frac{\sqrt{2}}{2}$</td></tr><tr><td>3. Синустар теоремасы қандай формуламен анықталады?</td><td>С. 180</td></tr><tr><td>4. $\sin 45^0$</td><td>Б. $\frac{a}{\sin \alpha} = \frac{b}{\sin \beta} = \frac{c}{\sin \gamma}$</td></tr><tr><td>5. $\tan 60^0$</td><td>Б. $\sqrt{3}$</td></tr><tr><td>6. $\sin^2 \alpha + \cos^2 \alpha =$</td><td>А. AC</td></tr></table> <table><tr><td>1. Егер ABC үшбұрыш берілген. A=72°; B=32°болса онда ең үлкен қабырғасы:</td><td>С. $\cos^2 \alpha$</td></tr><tr><td>2. Синустар теоремасы қандай формуламен анықталады?</td><td>І. $\frac{\sqrt{3}}{2}$</td></tr><tr><td>3. $1 - \sin^2 \alpha =$</td><td>Т. AB</td></tr><tr><td>4. Үшбұрыштың ішкі бұрыштарының қосындысы?</td><td>Ү. $\frac{a}{\sin \alpha} = \frac{b}{\sin \beta} = \frac{c}{\sin \gamma}$</td></tr><tr><td>5. $\cos 30^0$</td><td>С. 180</td></tr><tr><td>6. $\sin 45^0$</td><td>Н. $\frac{\sqrt{2}}{2}$</td></tr></table> <table><tr><td>1. Егер ABC үшбұрыш берілген. A=32°; B=58°болса онда ең үлкен қабырғасы:</td><td>Қ. 1</td></tr><tr><td>2. Егер ABC үшбұрыш берілген. A=44°; B=72°болса онда ең кіші қабырғасы:</td><td>А. 180</td></tr><tr><td>3. $\sin^2 \alpha + \cos^2 \alpha =$</td><td>Ө. AB</td></tr><tr><td>4. Үшбұрыштың ішкі бұрыштарының қосындысы?</td><td>А. $\frac{\sqrt{3}}{2}$</td></tr><tr><td>5. $\sin 30^0$</td><td>Р. BC</td></tr><tr><td>6. $\sin 60^0$</td><td>Ш. $\frac{1}{2}$</td></tr><tr><td>7. Үшбұрыштың СЫРТҚЫ бұрыштарының қосындысы?</td><td>Н. 360</td></tr></table>	1. Егер ABC үшбұрыш берілген. A=48°; B=72°болса онда ең үлкен қабырғасы:	Ғ. 1	2. Үшбұрыштың ішкі бұрыштарының қосындысы?	Ғ. $\frac{\sqrt{2}}{2}$	3. Синустар теоремасы қандай формуламен анықталады?	С. 180	4. $\sin 45^0$	Б. $\frac{a}{\sin \alpha} = \frac{b}{\sin \beta} = \frac{c}{\sin \gamma}$	5. $\tan 60^0$	Б. $\sqrt{3}$	6. $\sin^2 \alpha + \cos^2 \alpha =$	А. AC	1. Егер ABC үшбұрыш берілген. A=72°; B=32°болса онда ең үлкен қабырғасы:	С. $\cos^2 \alpha$	2. Синустар теоремасы қандай формуламен анықталады?	І. $\frac{\sqrt{3}}{2}$	3. $1 - \sin^2 \alpha =$	Т. AB	4. Үшбұрыштың ішкі бұрыштарының қосындысы?	Ү. $\frac{a}{\sin \alpha} = \frac{b}{\sin \beta} = \frac{c}{\sin \gamma}$	5. $\cos 30^0$	С. 180	6. $\sin 45^0$	Н. $\frac{\sqrt{2}}{2}$	1. Егер ABC үшбұрыш берілген. A=32°; B=58°болса онда ең үлкен қабырғасы:	Қ. 1	2. Егер ABC үшбұрыш берілген. A=44°; B=72°болса онда ең кіші қабырғасы:	А. 180	3. $\sin^2 \alpha + \cos^2 \alpha =$	Ө. AB	4. Үшбұрыштың ішкі бұрыштарының қосындысы?	А. $\frac{\sqrt{3}}{2}$	5. $\sin 30^0$	Р. BC	6. $\sin 60^0$	Ш. $\frac{1}{2}$	7. Үшбұрыштың СЫРТҚЫ бұрыштарының қосындысы?	Н. 360			
1. Егер ABC үшбұрыш берілген. A=48°; B=72°болса онда ең үлкен қабырғасы:	Ғ. 1																																									
2. Үшбұрыштың ішкі бұрыштарының қосындысы?	Ғ. $\frac{\sqrt{2}}{2}$																																									
3. Синустар теоремасы қандай формуламен анықталады?	С. 180																																									
4. $\sin 45^0$	Б. $\frac{a}{\sin \alpha} = \frac{b}{\sin \beta} = \frac{c}{\sin \gamma}$																																									
5. $\tan 60^0$	Б. $\sqrt{3}$																																									
6. $\sin^2 \alpha + \cos^2 \alpha =$	А. AC																																									
1. Егер ABC үшбұрыш берілген. A=72°; B=32°болса онда ең үлкен қабырғасы:	С. $\cos^2 \alpha$																																									
2. Синустар теоремасы қандай формуламен анықталады?	І. $\frac{\sqrt{3}}{2}$																																									
3. $1 - \sin^2 \alpha =$	Т. AB																																									
4. Үшбұрыштың ішкі бұрыштарының қосындысы?	Ү. $\frac{a}{\sin \alpha} = \frac{b}{\sin \beta} = \frac{c}{\sin \gamma}$																																									
5. $\cos 30^0$	С. 180																																									
6. $\sin 45^0$	Н. $\frac{\sqrt{2}}{2}$																																									
1. Егер ABC үшбұрыш берілген. A=32°; B=58°болса онда ең үлкен қабырғасы:	Қ. 1																																									
2. Егер ABC үшбұрыш берілген. A=44°; B=72°болса онда ең кіші қабырғасы:	А. 180																																									
3. $\sin^2 \alpha + \cos^2 \alpha =$	Ө. AB																																									
4. Үшбұрыштың ішкі бұрыштарының қосындысы?	А. $\frac{\sqrt{3}}{2}$																																									
5. $\sin 30^0$	Р. BC																																									
6. $\sin 60^0$	Ш. $\frac{1}{2}$																																									
7. Үшбұрыштың СЫРТҚЫ бұрыштарының қосындысы?	Н. 360																																									
Сабақтың соңы. Ой толғаныс. Рефлексия 5 мин.	Сабақты бекіту. Кері байланыс. Сабақты қорытындылау ретінде рефлексия алынады. Рефлексия. Оқушылардың қажеттіліктерін анықтау және қанағаттандыру үшін әрбір оқушы ақпаратпен жұмыс істеу дағдыларын дамыту тәсілі "Борт журналы" арқылы кестені толтырады: Үйге тапсырма беру.	Оқушылар өздерінің тақырып бойынша оқып, зерделегенін тұжырымдайды. Мақсаты: Өз ойын айтып, сабақты бекіту, қорытындылау. 1 .	Бағалау: Топ басшылары бағалау парағына қойылған балл бойынша, топ мүшелерін бағалайды	Слайдтар 34																																						

«ҮЗДІК ИННОВАЦИЯЛЫҚ САБАҚ» ЖОО

ҚАЗІРГІ ТАҢДАҒЫ ОҚУ-ТӘРБИЕ ҮДЕРІСІНДЕГІ ТӘРБИЕ ТЕХНОЛОГИЯСЫ

Елубаева Миршат Сайлаубековна

М.Х.Дулати атындағы Тараз өңірлік университеті, Тараз қаласы

Факультет	«Ұстаз» институты
Кафедрасы	«Педагогика»
Оқытушының аты-жөні	Елубаева М.С.
Оқытушының ғылыми дәрежесі, ғылыми атағы	П.ғ.к., доцент м.а.
Пәні	Тәрбие жұмысының теориясы мен әдістемесі
Курсы	2
Тобы мен легі	МО 22-1,3
Сабақтың тақырыбы	Қазіргі таңдағы оқу-тәрбие үдерісіндегі тәрбие технологиясы
Сабақтың мақсаты	Оқу-тәрбие үдерісіндегі тәрбие технологиясын, тәрбие процесінің негіздерін танып білуде болашақ мұғалімдердің кәсіби-педагогикалық құзыреттілігін қалыптастыру
Сабақтың түрі	Дәріс сабағы
Инт пайдалану формасы	Power point, «Еtc» және «Google» тест платформалары, электрондық оқулық, бейнебаян, плакат, буклет т.б.
Сценарийдің формасы	Ізденіс, топпен жұмыс, интербелсенді әдістер т.б.
Ашық сабақ өткізу күні мен орны	5.4-309 ауд. сағ. 10.30-11.20; 16.10.2023 ж.

ИНТ ПАЙДАЛАНЫП ӨТКІЗІЛЕТІН АШЫҚ САБАҚТЫҢ СЦЕНАРИЙ

р/с	Уақыты	Оқу фрагментінің мазмұны	Оқу фрагментінің мақсаты	Интеракция	Сабақтың инновациялық контенті (технологиялар, материалдар мен медиа)	Студенттің білімін тексеру/бағалау формасы
1	2	3	4	5	6	7
1	10.30	Ұйымдастыру кезеңі. Сәлемдесу	Студенттерді сабаққа икемдеу	Оқытушы – студент		
2	10.33	1. Студенттерге сұрақтар беру арқылы өткен сабаққа тоқталу. 2. «Қазіргі таңдағы оқу-тәрбие үдерісіндегі тәрбие технологиясы» атты жаңа тақырып-пен таныстыру. Қолданылған әдебиеттерге, сабақтың жоспарына шолу жасап, бірінші сұрақтың мәнін ашу (Педагогикалық технология ұғымы.	Слайдтың көмегімен студенттерге «Технология», «Педагогикалық технология» ұғымдарының пайда болуы және «Педагогикалық технология» ұғымына ғалымдардың берген анықтамаларының мәнін ашып түсіндіру	Оқытушы – студент	Power Point 	Сұрақ-жауап

		Педагогикалық технологияларға жалпы сипаттама. Педагогикалық технологияларды жобалау), яғни «Педагогикалық технология» ұғымының пайда болуы және осы ұғымға берілген анықтамаларға тоқтала отырып, ғалымдардың кезеңдерге бөлуінің де мәнін ашып көрсету				
3	10.41	Екінші сұрақтың мәнін ашу («Тәрбие технологиясы» ұғымы. Тәрбие технологияларының өзіндік ерекшелігі). Жалпы «Тәрбие технология» ұғымының пайда болуы және осы ұғымға ғалымдардың берген анықтамаларының мәнін ашып, түсіндіру және өзіндік 3 (үш) ерекшеліктерін саралап айту	«Тәрбие технологиясы» ұғымын «Педагогикалық технология» ұғымымен салыстыра түсіндіру, сондай-ақ, әр ерекшеліктердің мәнін жеке пайымдау	Оқытушы – студент	Power Point, буклет 	Сұрақ-жауап
4	10.51	Үшінші сұрақтың мәнін ашу (Технологияның тәрбие әдістемесінен айырмашылығы. Тәрбие жұмысын жүзеге асырудың теориялық, әдістемелік және технологиялық деңгейлері). Яғни, айырмашылығын көрсету және тәрбие жұмысын жүзеге асырудың теориялық, әдістемелік және технологиялық деңгейлеріне талдау жасау	Технологияның тәрбие әдістемесінен айырмашылығын сәйкестендіру әдісі арқылы түсіндіру. Теориялық, әдістемелік және технологиялық деңгейлерді түсіндіре отырып, ара жігін ашып тақтаға жаздыру	Оқытушы – студент	Power Point, плакат 	Сұрақ-жауап
5	11.00	Төртінші сұрақтың мәнін ашу (Тәрбие технологияларының тиімділігінің педагогика-	Шетелдік, ресейлік, отандық ғалымдар В.П.Беспалько, М.В.Кларин, Ф.А.Мустаева, Л.Е.Никитина,	Оқытушы – студент	Power Point, etc 	Сұрақ-жауап

		калық шарттары. Тәрбие технологияларының жіктелісінің әртүрлі тәсілдері: В.П.Беспалько, М.В.Кларин, Ф.А.Мустаева, Л.Е.Никитина, И.П.Подласый, Г.К.Селевко). Аты аталған ғалымдар бойынша жіктеме жасай отырып, анықтамаларға талдау жасау	И.П.Подласый, Г.К.Селевко зерттеуі бойынша тәрбие технологияларының жіктелісіне «Ете» бағдарламасы арқылы талдау жүргізу, педагогикалық шарттарды дәптерге жаздыру			
	11.08	Бесінші сұрақтың мәнін ашу (Топтық тәрбиелік істі ұйымдастыру мен өткізу технологияларына сипаттама (Н.Е.Щуркова бойынша), ынтымақтастық педагогикасы, ізгіліктұлғалық технология (Ш.А.Амонашвили) және т.б.). Осы ғалымдар бойынша тәрбиелік істі ұйымдастыру технологияларын негіздеу	Н.Е.Щуркова, Ш.А.Амонашвили зерттеуі бойынша тәрбие технологияларына слайдтың көмегімен сипаттама беру	Оқытушы – студент	Power Point 	Сұрақ-жауап
	11.13	Сабақты қорытындылау ретінде (электрондық оқулық арқылы 5 блиц-тур сұрақтары, тест тапсырмалары арқылы 10 сұрақ беру	Барлық сұрақтарға қысқаша шолу жасау	Оқытушы – студент	Power Point, электрондық оқулық және «Google» тест 	Блиц-тур сұрақтары, «Google» тест
	11.17	Бағалау	Студенттерді білім деңгейлері мен белсенділіктеріне қарай бағалау	Оқытушы	Power Point	Платонус жүйесі бойынша
	11.20	Үйге тапсырма	Қазіргі таңдағы оқу-тәрбие үдерісіндегі тәрбие технологиясының ара жігін тереңірек аша білу және глоссарий жазып келу	Оқытушы		

БІРЛЕСКЕН ӘРЕКЕТТЕР-СЫНИ ОЙЛАУДЫ ДАМУЫ НЕГІЗІ

Спаналиева Гулнур Турсимбетовна

М.Х.Дулати атындағы Тараз өңірлік университеті, Тараз қаласы

Факультет	Педагогика және әлеуметтік ғылымдар
Кафедрасы	Мектепке дейінгі және бастауыш білім беру
Оқытушының аты-жөні	Спаналиева Гулнур Турсимбетовна
Оқытушының ғылыми дәрежесі, ғылыми атағы	Аға оқытушы, Педагогика магистрі
Пәні	Сын тұрғысынан ойлауды дамыту технологиясы
Курсы	1-курс
Тобы мен легі	ПМНО 23-3
Сабақтың тақырыбы	Бірлескен әрекеттер-сыни ойлауды дамыту негізі
Сабақтың мақсаты	Бірлескен әрекеттер арқылы білім алушылардың сыни көзқарастарын қалыптастырудың әдістемесін меңгерту, студенттердің зерттеу дағдыларын, шығармашылық қабілеттерін дамыту
Сабақтың түрі	Практикалық сабақ
Инт пайдалану формасы	СТО технологиясының стратегиялары, бейнебаян, Wordwall платформасы, Quizz платформасы
Сценарийдің формасы	Ізденіс, топпен жұмыс, сын тұрғысынан ойлау, сұхбат, интербелсенді әдістер.
Ашық сабақ өткізу күні мен орны	12.03.2024 ж. 5.1.304 аудитория

ИНТ ПАЙДАЛАНЫП ӨТКІЗІЛЕТІН АШЫҚ САБАҚТЫҢ СЦЕНАРИЙІ

1	Ұйымдастыру кезеңі: а) Студенттерді түгелдеу ә) Аудиториядағы студенттердің сабаққа дайындығы.
2	«Қызығушылықты ояту» а) Мотивация яғни уәж туғызу. Студенттерді сәттілікке бағыттау мақсатындағы оқытушының сөзі: «Топтағы барлық студенттер ХХІ ғасырда қажетті дағдыларды меңгерген, өте сауатты, заманауи білім алушылар деп Сіздерді есептейтін болғандықтан, ашық сабақ жоспарлау барысында сіздерді таңдап алдым. Мен сіздерге сенемін» дей отыра студенттер бойында уәж туғыздым. Топтағы барлық студенттерге жақсы ниетте екендігімді білдіруім арқылы үйренушілер арасында сенім атмосферасын қалыптастыру. б) Психологиялық ахуал, қолайлы орта қалыптастыру мақсатында «Сағат тілімен дос табу» ойсергегі ойнату.
3	«Мағынаны тану» кезеңі Wordwall платформасы арқылы студенттерді кездейсоқ топқа бөлу.
4	Күтілетін нәтижеге қол жеткізу мақсатында топта жұмыс істеу реті мен баршаға ортақ белгілерді еске түсіру.
5	Өткен сабақты еске түсіру. Жеке жұмыс: Quizz платформасы арқылы тест орындалу. Интербелсенді тақтадан QR code көрсетіліп, quizz платформасы арқылы студенттер жабық тест тапсырып, нәтижесі сол мезетте шығарылды. Тест бойынша студенттер бұрынғы білімдерін есіне түсіреді. Тест нәтижесі тақтадан көрсету.

6	3- топқа кесте таратылып тың идея ұстанушы, үйлестіруші, уақытты қадағалаушы, зерттеуші, бағалаушы рөлдері өз таңдаулары бойынша ерікті түрде белгіленеді.Осылайша барлық студенттер қамтылды.								
	Топ мүшелерінің қызметін анықтау								
	Аты-жөні	Тың идея ұсынушы	Үйлестіруші	Уақытты қадағалаушы	Зерттеуші	Бағалаушы			
7	Студенттердің өз-өздерін бағалайтындығы ескертіліп табыс критерийі, постерді бағалау рубрикасы естеріне салынды. Тапсырманың уақытында орындалуы, Топ мүшелерінің белсенді қатысуы, тақырыптың ашылуы, Таныстырылым кезінде идеяны аша білуін ескеріп, сабақта орындалатын 5 тапсырманың әрқайсысы 5 мен-20 балл арасындағы балдық жүйемен бағалау қажеттілігін ескертіледі.								
	Постерді бағалау								
	№	Құзыреттілігі	Балл	1-тапсырма	2-тапсырма	3-тапсырма	4-тапсырма	5-тапсырма	
	1.	Тапсырманың уақытында орындалуы	1-5						
	2.	Топ мүшелерінің белсенді қатысуы	1-5						
	3.	Мазмұндылығы мен тақырыптың ашылуы	1-5						
	4.	Безендірілуі	1-5						
	5.	Таныстырылым кезінде идеяны аша білуі	1-5						
	8	Білім алушылармен бірлесіп, сабақ мақсаттары қою. Сабақтың жоспары Атаулар кестесіне жазылып, 3 топқа таратылып, Проблема туралы не білесіздер? Не білгіңіз келед» Тақырыпқа қандай өзгерістер енгізер едіңіз? деген сұрақтар жазылып, студенттерге алдымен жеке ойланып,содан кейін топ ішінде өз ойларын ортаға салу тапсырылады. Осыдан соң топтағы туындаған ойлар тыңдалады. Студенттердің өз мұқтаждықтарынан туындаған,өздері құрастырған мақсаттар үйренушілердің жаңа білімге деген ынталарын көтеруге септігін тигізеді.							
		Атаулар кестесі							
		Атау туралы білімдеріңіз, мағлұматтарыңыз, түсініктеріңіз, Не білгіңіз келеді?							
№1 атау Сын тұрғысынан ойлауды дамыту технологиясының қағидалары және тиімділігі		№2 атау Дәстүрлі оқыту мен сын тұрғысынан ойлауды дамыту технологиясыны айырмашылықтары			№3 атау Үйретудің тиімді әдістері				
Студенттердің жарияланымын өздеріне бағалату.									
9		Сабақтың жоспарына сәйкес Бірінші сұрақ «Сын тұрғысынан ойлауды дамыту технологиясының қағидалары және тиімділігі» бойынша ақпарат бірінші топқа беріліп, «фишбоун» әдісі арқылы тақырыптың проблемасы бойынша себептерін анықтап, дәлелдерін келтіріп.қорытынды жасау тапсырылды.							

	Практикалық сабақтың екінші сұрағы «Дәстүрлі оқыту мен сын тұрғысынан ойлауды дамыту технологиясының айырмашылықтары» туралы ақпарат екінші топқа ұсынылып, SWOT талдау әдісі бойынша сын тұрғысынан ойлауды дамыту сабақтарының мықты жағы, әлсіз жағы, мүмкіндіктері, қауіп-қатерлерін талдау тапсырылды. Үшінші топқа жоспардың үшінші сұрағы «Үйретудің тиімді әдістері» сұрағы бойынша «Көпіршіктер» стратегиясын пайдаланып, ақпаратты зерттеу, талдау, бағалау дәлелдеу тапсырылды. Топтағы <i>бірлескен ізденіс пен зерттеу жұмыстарына уақыт беріледі.</i>
10	«Ой толғаныс» кезеңі. жаңа мәліметтерді өздерінің бұрынғы білімдерімен салыстыра отырып жаңа білім құрастырды және дайын топ бір мезгілде 3 рет қол шапалақтау арқылы топтарының мәлімдеуге дайын екендіктерін білдіріп, өз постерлерін қорғайды. Студенттердің жарияланымын өздеріне бағалату.
11	Тақтадан бейнебаян көрсетіліп студенттердің Жаңа білімді нақты бір проблема шешуде қолдана алу дағдыларын дамыту мақсатында топтарға Кемшіліктер кілті, рефлексия кілті, сұрақтар кілті тапсырмасы берілді Бейнебаяннан кемшілік тауып дәйек келтіру 1-топқа, өз-өздеріне рефлексиялық есеп беру 2- топқа, ашық сұрақ құрастыру 3- топқа берілді. Студенттердің өзіндік пікірлері тыңдалды. Студенттер өз-өздерін бағалайды.
12	Сабақты бекіту ПОПС формуласын толтыру тапсырмасы арқылы орындалды. «Попс формуласы» 1-сөйлем. «Менің ойымша,...» 2-сөйлем. «Себебі мен оны...» деп түсінемін. 3-сөйлем. «Оны мен ... Деген фактілермен, мысалдармен дәлелдей аламын» 4-сөйлем. «Осыған байланысты мен...» деген шешімге келдім. Студенттер өз-өздерін бағалайды. Қорытынды балл есептеліп, жеңімпаз топты атау.
13	Кері байланыс. «Екі жұлдыз, бір тілек» әдісін қолдану арқылы смс түрінде орындалды.

«ҮЗДІК ИННОВАЦИЯЛЫҚ ӘДІСТЕМЕ»

«UNI USTAZ» ЖОБАСЫ

Айтекова Анар Рапильбековна, Исақата Бекарыс Жолбайұлы
Ю. Гагарин атындағы мектеп-лицейі КММ, Жамбыл облысы

Кіріспе

Инновациялық жобаның өзектілігі: «Uni USTAZ» клубына мүше педагогтердің цифрлық құзыреттіліктерін дамыту.

Мақсаты:

Оқушылардың функционалдық сауаттылығын дамытуға бағытталған жаңа технологияларын белсенді енгізу арқылы мектептің кәсіби даму кеңістігін құру үшін педагогтердің цифрлық құзыреттіліктерін дамыту.

Міндеттері:

1. Оқушылардың функционалдық сауаттылығын дамытуға бағытталған жаңа технологияларын белсенді енгізу арқылы мектептің кәсіби даму кеңістігін құру;
2. Нәтижеге бағытталған жаңа инновациялық білім беру;
3. Мұғалімдердің цифрлық құзыреттіліктерін арттыру және білім алушылардың функционалдық сауаттылықтарын арттыру.

Күтілетін нәтижелер:

1. Оқушылардың функционалдық сауаттылығын дамытуға бағытталған жаңа технологияларын белсенді енгізу арқылы мектептің кәсіби даму кеңістігі құрылады;
2. Нәтижеге бағытталған жаңа инновациялық білім беру жүйесі енгізіледі;
3. Мұғалімдердің цифрлық құзыреттіліктері артып, білім алушылардың функционалдық сауаттылықтары артады.

«Uni USTAZ» жобасын іске асыру кезеңдері:

Негізгі бөлім

«Цифрлық Қазақстан» мемлекеттік бағдарламасының мақсаттары орта мерзімді перспективада Қазақстан Республикасы экономикасының даму қарқынын жеделдету және цифрлық технологияларды пайдалану есебінен халықтың өмір сүру сапасын жақсарту, сондай-ақ ұзақ мерзімді перспективада Қазақстанның экономикасын болашақтың цифрлық экономикасын құруды қамтамасыз ететін түбегейлі жаңа даму траекториясына көшіруге жағдай жасау болып табылады. Осы мақсатқа қол жеткізу дамудың екі бағыты бойынша жүруді білдіреді: «Қазіргі экономиканы цифрландыру» - нақты сектордағы нақты жобалардан тұратын прагматикалық бастауды қамтамасыз ету, экономиканың қазіргі салаларын, мемлекеттік құрылымдарды цифрландыру және оларды технологиялық қайта жабдықтау жобаларын іске қосу және цифрлық инфрақұрылымды дамыту («Цифрлық Қазақстан» мемлекеттік бағдарламасын бекіту туралы. Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2017 жылғы 12 желтоқсандағы № 827 қаулысы). «Болашақтың цифрлық индустриясын құру» - адами капиталды дамыту деңгейін көтеру, инновациялық даму институттарын құру және жалпы алғанда, цифрлық экожүйені қарқынды дамыту есебінен ұзақ мерзімді орнықтылықты қамтамасыз ету, елдің цифрлық трансформациялауды іске қосу. Бағдарламаны іске асырудың бес негізгі бағытының бірі – «Адами капиталды дамыту»-жаңа жағдайға-экономикасына көшуді қамтамасыз ету үшін креативті қоғам деп аталатынды құруды қамтитын түрлендіру бағыты.

Бұл бағыттың негізгі талаптарының бірі: Білім берудің барлық деңгейінің мазмұнын барлық мамандардың цифрлық дағдыларын дамыту арқылы толығымен қайта қарау қажеттігін көрсетуінде. Сонымен қатар, соңғы оқу жылдарында әр педагог интернет материалдарын қолдануды, заманауи

бағдарламалармен жұмыс істеуді өзінің қабілеті мен мүмкіндігіне қарай игерді. Бірақ әлемде болып жатқан пандемияға қатысты жағдай педагогтың цифрлық іскерлігі мен дағдыларының міндетті және қажет бола бастағанын көрсетті. Осыларға байланысты, педагогтың сандық сауаттылығы дегеніміз не? Жаппай цифрландыруға байланысты педагогтардың қандай дағдыларына сұраныс көбейді? Қандай цифрлық құзыреттіліктерді дамыту қажет? - деген сияқты сұрақтар саны артты?

Зерттеушілер А.Ю.Гузенко, А.Кузин білім беру мекемелері түлектерінің және жалпы халықтың ақпараттық құзыреттілігін еуразиялық интеграцияның шарты деп санай отыра, олар жаһандық проблеманы шешу - адамдарды өмірдің жаңа жағдайларына және жоғары автоматтандырылған ақпараттық ортадағы өмірі мен кәсіби қызметіне дайындау қажеттілігін мойындайды (Гузенко А. Ю., Кузин А. С. Ақпараттық сауаттылық - табысты еуразиялық интеграцияның шарты ретінде //Әскери істердің гуманитарлық мәселелері. - 2017. - № 2 (11). - Б. 23—25). Сол себепті жоба педагогтердің цифрлық құзыреттілігін дамыту арқылы оқушылардың функционалдық сауаттылығын дамыту мақсатында жасалды.

«Uni» – «universal», қазақша «әмбебап» деген мағынаны береді. USTAZ – ол ұстаз, яғни әмбебап ұстаз деген мағынаны береді. Қазіргі педагог тек өз пәні бойынша білімді болып қоймай, сонымен қатар цифрлық, ақпараттық, жаһандық құзыретті болуы шарт. Педагогтің олай қалыптастасуына мектеп әдіскерінің қосатын үлесі зор. Сондықтан осы жоба жасалынды.

«Uni USTAZ» клубы мүшелері

Ментор (ғылыми жетекші)

Тренерлер (6 педагог)

Пән мұғалімдері (18 педагог)
Тренерлер тізімі

№	Бірлестік атауы	Тренер
1	Ағылшын тілі пәні бірлестігі	Жубаева Б
2	Орыс тілі пәні бірлестігі	Малденова А
3	Тарих пәні бірлестігі	Дайрабаева Ж
4	Жаратылыстану бірлестігі	Айтекова А
5	МИФ пәні бірлестігі	Садықов О
6	Қазақ тілі және әдебиет бірлестігі	Абдыхалыкова Л

**I кезең «Life Hacks»
(қазан-қараша айларында)**

№	Тақырыбы	Мерзімі	Жауапты
1	Креативті слайд жасаудағы Life Hacks		
2	Жаңаша білім берудегі жаңа Life Hacks		
3	Интернетсіз платформаларды сабақта қолдану бойынша Life Hacks		
4	Сабақ кезінде АКТ құрылғыларын тиімді пайдалану бойынша Life Hacks		
5	Power Point, Canva-да дайын шаблондарды пайдалану бойынша Life Hacks		
6	Сабақтарға түрлі бейнебаян түсіру бойынша Life Hacks		

**II кезең «Маған қажет әдістеме» («Әдістемелік жұма» күндері)
(Желтоқсан-қаңтар-ақпан айларында)**

Мерзімі	Тақырыбы	Жауапты
желтоқсан 1-ші жұма	Креативті слайд жасау фишкасы	
желтоқсан 2-ші жұма	4К	
желтоқсан 3-ші жұма	Merge cube, Story bird	
желтоқсан 4-ші жұма	Mozabook, Pow Toon, Mindama.com	
қаңтар 1-ші жұма	Tinklink.com, Padlet.com	
қаңтар 2-ші жұма	Куиз – тесттерді құрастыру платформалары: Quizz.com, Triventy.com, Anshercarden.com	
қаңтар 3-ші жұма	Формативті бағалауға арналған платформалар	
қаңтар 4-ші жұма	Кері байланыс алуға арналған платформалар: Mentimeter, Quizlet	

III кезең «Digital life»

№	Тақырыбы	Мерзімі
1	APP бағдарламасы арқылы ұялы телефонға электронды тапсырма құру	наурыз
2	Электронды оқулық жасау	наурыз

IV кезең «Z дәуірі»

№	Тақырыбы	Мерзімі
1	Әлеуметтік желілерді тиімді пайдалану	Сәуір
2	Сапалы қысқа бейнебаян, трейлер, сюжет түсіру, пост жасау	Сәуір

Қорытынды

Қорыта келе айтарымыз, бүгінде цифрландырудың арқасында әлем бейнесі өзгеруде, адамзат өмірінің барлық салалары өзгеруде, педагогтың рөлі мен аспаптық мүмкіндіктерін өзгертетін жаңа қызмет түрлері, жаңа технологиялар пайда болатындығын мойындауға мәжбүр. Бұл өзгерістер, бір жағынан, оған қойылатын талаптарды белгілейді, ал екінші жағынан, білім беру үрдісінің үздіксіздігін қамтамасыз ететін дамудың қосымша мүмкіндіктерін ұсынады. Олар білім беру үрдісі субъектілері арасындағы ақпараттық өзара әрекеттесудің жаңа парадигмасын анықтайды, оның негізгі бағыттары білім беру процесін жүзеге асыруда электрондық оқыту мен қашықтықтан білім беру технологияларын қолдануды кеңейту болып табылады; интеллектуалды әлеуетті дамытуға, білімді өз бетінше алу, жаңа технологияларды меңгеру құзыреттіліктерін қалыптастыруға бағытталған білім берудің әдістері мен формаларын дамыту. Қазіргі әлемде туындайтын жағдайлар, олардың белгісіздіктері педагогтардан жедел шешімдер қабылдауды, жаңа қызмет саласымен айналысуды, үнемі өзгеріп отыратын және барған сайын күрделене түсетін жұмыс міндеттері жағдайында ресурстарды басқаруды талап етеді.

Электрондық мәдениеттің жаңа жағдайында педагогтың кәсіби шеберлігі білім беру үдерісін ұйымдастырудың қажетті шарты екендігі айқын көрінеді, ол басқалармен қатар студенттерге педагогикалық және ақпараттық қолдау көрсетуде көрінеді. Мұндай шындықтар педагогтың жаңа дағдыларды игеру дағдыларын жетілдіруге және тез игеруіне, олардың технологиялық әлеуетін, цифрлық құзыреттілігін кеңейтуге ықпал етеді.

БАҒДАРЛАМА «SPEAKING CLUB»

Абаханова Ақбота Тлеубайқызы

№4 мектеп-лицей КММ Байзақ ауданы, Жамбыл облысы
6-сынып оқушыларына арналған вариативті курс бағдарламасы
(аптасына -1 сағат, барлығы -34 сағ)

Түсініктеме хат мазмұны

Көптілділік мәселесі бүкіл әлем алдында тұрған көкейтесті мәселелердің бірі, себебі жаһандандыру және киберкеңістікке шыққан заман тілдерді білуді талап етеді.

Елбасы Нұрсұлтан Назарбаев «Жаңа әлемдегі жаңа Қазақстан» атты Қазақстан халқына жолдауында «Қазақстан бүкіл әлемде халқы үш тілді пайдаланылатын мәдениетті ел ретінде танылуға тиіс. Бұлар: қазақ тілі - мемлекеттік тіл, орыс тілі - ұлтаралық қатынас тілі және ағылшын тілі - жаһандық экономикаға ойдағыдай кірігу тілі деп атап көрсетілді.

Жаһандану заманында өскелең ұрпақтың дамуында ана тілі мен ағылшын тілінің алар орны ерекше. Білім берудің бүгінгі күнгі талабы - оқушының жан-жақты іс-әрекеттік қабілетінің дамуы. Ағылшын тілінің өзге ғылымдар мен техниканың қарқынды дамуына қосар үлесі аз емес. Тіл — қарым-қатынас құралы болғандықтан барлық ғылымдардың негізі, оқушының дұрыс ойлау мәдениетін қалыптастырады, дамытады, оны шындай түседі, оған қоса өзге салаларды дұрыс қабылдауға көмек береді.

Жаңартылған білім беру мазмұны бойынша әзірленген «Speaking Club» таңдау курсының бағдарламасы педагогиканың түрлі аспектілері: қарым-қатынас жасау, белсенді оқу, зерттеуге негізделген оқуды негізге ала отырып әзірленген. Аталған аспектілер сындарлы оқыту теориясымен үйлеседі. Бұл бағдарламаны жазуда бала дамуының ең жақын аймағына сүйену керектігін ескердік. Нақты жаттығуларды орындау барысында дамыта оқыту идеясымен үйлесетін жаңа технологияны қолдануды мақсат тұттық. Баланың ой-өрісін дамытатын жаттығулар жасауға, өлеңдерді талдауға, ақындр мен жазушылардың – хандар мен қамал бұзған хас батырлар, аталы сөз айтып, заманының сыншысы, кемеңгер ойшылы болған дуалы билердің өмірі мен еңбектерімен танысуға, оқушылардың шығармашылық қабілетін дамытатын ойтолғауларға уақыттың бөлінгені де дұрыс деп ойлаймыз.

Бағдарлама жаңартылған білім беру мазмұнының басты қағидаты - спиральділік негізінде құрылды, оның негізгі ерекшелігі: оқушылар шешендік өнерді, соның ішінде қазақ халқының дәстүрін бойына сіңіру арқылы сөйлеу мәдениетін жетілдіру.

Бағдарламаның негізгі басымдықтары:

- оқушы қайталап оқыған сайын ақпарат бекітіліп отырады;
 - жеңіл идеялардан анағұрлым күрделі идеяларға қисынды жолмен ауысуды жүзеге асыруға мүмкіндік береді;
 - оқушыларға бұрын алған білімін оқу мақсатына жетуде жетістіктерге қол жеткізу үшін қолдану ұсынылады.
- Сонымен қатар, бағдарлама:
- оқушылардың білім, білік, дағдылары мен құзыреттіліктерін дамыту талаптарына сәйкес;
 - оқушылардың жас ерекшеліктеріне және мүмкіндік өрісіне сай әзірленген.

Бағдарламаның мақсаты:

- Оқушының қарым-қатынас мәдениетін дамытуға жағдай туғызу, грамматикалық ережелерді ескере отырып, еркін таза сөйлеуге бейімдеу, үйрету;
- оқушыларға коммуникацияның түрлі объектілерін қолдана білуіне: мәтін, диалог, монологты түсіну және құра білуге үйрету;
- ұлтаралық қатынас тілінде өзара байланыс және қарым-қатынас тәсілдерін меңгерту;
- оқушылардың өз бетінше іс-әрекетін жетілдіру, ойлау қабілетін дамыту, пәнге деген қызығушылығын арттыру.

Оқушылардың ағылшын тілі пәніне қызығушылығын, ынтасын арттырумен қатар олардың ұлттық әдебиеттің құндылықтарын үйреніп жатқан тілде меңгеруге жағдай жасау. негізгі орта білім деңгейінде қазақ әдебиетінің мәйегін ағылшын тілінде игеруге практикалық негіз жасау.

Оқушыларды оқып жатқан ағылшын тілінің, елінің мәдениет, әдебиет әлеміне енгізу, оны туған мәдениетімен байланыстырып салыстыру;

Кітап оқуға деген ынтасын арттыру;

Өз бетімен іздену арқылы шығармашылыққа шыңдау;

Ұлттық әдебиеттің құндылық мұраларға деген талғамын тәрбиелеу, рухани дүниесін кеңейту;

Бағдарламаның міндеті:

Таңдау курстың мазмұны базалық білім беруден ерекшелігі «Бір ел – бір кітап» жобасының идеясы әлемнің көптеген елдерінде кеңінен таралған. Осындай іс-шараны бірлескен оқу арқылы мұғалімдер әр бөлім бойынша параллель сыныптармен ұйымдастыра алады. Іс-шараның мақсаты – жеке тұлғаны патриоттыққа және адамгершілікке тәрбиелеуге, ана тілге мұхият қарауға, оқу мәдениетін қолдау және дамытумен сауаттылық бағдарламасын арттыруға рухани мұраны сақтауға және оқуға деген жәрдемдесу болып табылады.

- 1) оқушылардың жас ерекшеліктеріне қарай ағылшын тілін оқыту процесінде тәрбие жұмысын жүргізудің тиімді жолдарын анықтау;
- 2) оқу қызметінің жеке түрлерін жетілдіруге және оларды игеруге ықпал тигізетін жаттығуларды анықтап, оларды зерттеу;
- 3) берілген материалдарды игеруді және талдауда кездесетін қиындықтар мен оқушылар жіберетін қателердің алдын алудың тиімді жолдарын табу;
- 4) оқушылар өздігінен орындайтын жұмыстардың тиімділігін арттыру жолдарын анықтау және зерттеу; оқушы мектептегі оқу үдерісінің барлық кезеңінде тақырыпты немесе тапсырмаларды бірнеше рет қайталап оқиды;
- 5) әрбір қайталап оқыған сайын тақырыптың немесе тапсырманың күрделілігі арта түседі;
- 6) жаңа тақырыпты өту алдыңғы тақырыптармен тығыз байланысты және алдыңғы алынған ақпараттың мазмұны аясында қарастырылады.
- 7) Көркем шығармаларды оқуға деген қызығушылығын дамыту;
- 8) Халық ауыз әдебиеті үлгілеріндегі шешендік сөздерді анықтау;
- 9) Би-шешендердің даналық сөздерінің мәнін түсінуге үйрету;
- 10) Өзіндік ой-пікір ағылшын тілінде айта білуге баулу.

Тұрақтылау (мазмұндық) бөлімі

Ағылшын тілі пәнінің аясындағы педагогикалық тәсіл белсенді оқуды көздейтін сындарлы оқуға негізделеді. Бұл тәсіл аясында оқушылар оқу үдерісіне белсенді атсалысады, сол арқылы өздері үшін оқудың маңызын өздері анықтайды. Ағылшын тілінде сабақ жүргізуде қолданылатын педагогикалық тәсілдердің басым бөлігі зерттеуге негізделген оқу әдіс-тәсілдерінен тұрады. Жалпы

білім беру ұйымдары (мектеп, гимназия, лицей, т.б.) оқу үдерісінде «білім алу жолын» білетін, ынталы, қызығушылығы жоғары, өзіне сенімді, жауапкершілігі мол, зияткерлік тұрғыдан дамыған тұлғаны қалыптастыру қағидасын ұстанады. Мұғалімдер әрбір сабақта оқушылардың бойында бұл қасиеттерді түрлі әдіс-тәсілдер арқылы қалыптастырады және дамытады. Олар:

1. Зерттеушілік тәсілі

2. Құндылықтарға бағытталған тәсіл.

Орта білім берудің құндылықтары «Мәңгілік Ел» ұлттық идеясының құндылықтарына негізделген. Орта білім берудің құндылықтары ретінде:

1) қазақстандық патриотизм және азаматтық жауапкершілік;

2) құрмет;

3) ынтымақтастық;

4) еңбек пен шығармашылық;

5) ашықтық;

6) өмір бойы білім алу белгіленді.

3. Тұлғаға бағдарланған тәсіл.

4. Іс-әрекеттік тәсіл.

5. Саралап оқыту тәсілі.

6. Құзыреттілік тәсілі.

7. Коммуникативтік тәсіл.

8. Интегративтік тәсіл.

9. Ақпараттық-коммуникациялық технологияларды қолдану

7-сынып оқушыларына арналған «Speaking Club» факультатив сабағының негізгі мақсаты:

ө ауызекі тілде сөйлету шет ел тілді оқытудың басты міндеті болғандықтан, осы бағдарлама арқылы ұлттық әдебиетіміздің әр кезеңдегі ақын, жазушылардың еңбектерімен таныса отырып, оқушының ойын дамыту, ойлау қабілетін жетілдіру, пәнге деген қызығушылығын арттыру арқылы білімдерін қалыптастыру.

Бағдарламада қазақтың атақты ақыны, жазушысы, сазгер Абай Құнанбаевтың шәкірті Әріп ақын мен Ақтайлақ би шығармаларын, халық ертегісі, қисса дастандарды, шешендік сөздерді ел ішінен тірнектеп жинап, жарыққа шығарған Еркін Жұмағұловтың еңбектері қамтылған. Берілген жаттығулар оқушының жас ерекшелігі мен қабілетіне сәйкес құрылған. Ұсынылған тапсырмалар ағылшын тілі сабағынан алған білімдерін тексеруге, оны толықтыруға, оқушының оқуға деген жауапкершілігін арттыруға көмектеседі.

Ағылшын тілі пәні шыдамдылықты, зеректілікті және еңбексүйгіштікті талап етеді. Бағдарламадағы берілген оқу материалдары осыны есепке ала отырып әзірленді.

Бағдарлама жеті бөлімнен тұрады. Онда мектеп бағдарламасындағы материалдарды тереңдете отырып, ұлттық әдебиетті ағылшын тілінде меңгерту көзделген.

Әдебиет - ғасырдың келісімі/ Literature is the deal of century - әдеби кітаптарды оқу арқылы үшқыр ойға, тапқырлыққа, өздігінен жұмыс істеуге бейімделеді.

Өлең сөздің құдіреті/Power of poetic speech - ойлауды, тапқырлықты, қырағылықты дамытып, дарынды балаларды таныта біледі.

Құндылықтар/ Values – шешен сөздер, толғау, термелерді оқу арқылы оқушылардың тілін ширатып, ойын түйіндейді, ой-өрісін дамытады.

Сиқырлы әлем/ A magical world – тәрбиелік жағынан алсақ ертегілер бірлік пен достыққа тәрбиелеп, жағымсыз қылықтардан алыс жүруге бейімдейді.

Таңдамалы өлеңдер/ Selected poems – өлеңдер жинағы баланың киялын дамытады, ұлттық әдебиет арқылы ағылшын пәніне деген қызығушылығын арттырады.

Ұрпаққа мұра /Descendant inheritance - жас жеткіншектердің тапқырлығы мен дүниетанымын дамытып, дүниеге көзқарастарын қалыптастыруға үйретеді.

Шығармашылық тапсырма /Creative work - орындау барысында оқушы оқып үйренгенінің жаңа қырларын ашады, өз ой-пікірін айтады, табылған мәліметтер бойынша қорытынды жасауға үйренеді.

Тұрақтылау(мазмұндық)бөлімі
Speaking Club.

Сынып 6. Жылдық сағат саны -34.

I бөлім. Literature is the deal of century -8

1 - сабақ. (1 сағат) Тақырыбы: The Son of nation;

Biography of Erkin Zhumagulov

«Ел перзенті» ақын, жазушы туралы мағлұмат алады

2 - сабақ.(1 сағат) . Тақырыбы: Arip – the light of Kazakh poetry

Әріп ақын өмір деректерімен танысады

3- сабақ.(1сағат) . Тақырыбы: Arip - the best student of Abai

Ұлы Абай шәкірттерінің еңбектерін оқиды

4- сабақ.(1сағат) . Тақырыбы: A song about Arip

Әріпке арналған өлеңдерді талдайды.

5- сабақ.(1 сағат) . Тақырыбы:Pushkin's poem was translated by Arip

Орыс классикасы «Евгений Онегин» туралы оқиды.(Әріп акынның нұсқасында)

6- сабақ.(1 сағат) . Тақырыбы: Aktailak bi

Білгір би, ақиық акын Ақтайлақ би туралы оқып,біледі

7- сабақ.(1 сағат) . Тақырыбы: Wise power

Сол кезеңдегі әдебиет және ел билігіндегі Ақтайлақ бидің ақылдылығы мен әділдігі туралы оқып, мазмұндайды

8- сабақ.(1 сағат) . Тақырыбы: Last meeting

Ақтайлақ би мен Тіленші би туралы оқып, талдайды

II бөлім. Power of poetic speech -8

9- сабақ.(1 сағат) Тақырыбы: About friends,relatives, neighbours

Досқа,ағайын,көршіге арналған өсиеттермен танысады

10- сабақ.(1 сағат) Тақырыбы: About a bad father

Кейіпкерге мінездеме береді

11- сабақ.(1 сағат) Тақырыбы:About boaster

«Мақтаншақ,бекер мал шашпақ» мағынасын ашады

12- сабақ.(1 сағат) Тақырыбы: About craftsman or hardworking man

Өлеңің тақырыбы мен негізгі ойын анықтау

13- сабақ.(1 сағат) Тақырыбы: Don't sell your honor for the meal

Өлең мазмұны бойынша түсінгендерін өз сөздерімен баяндайды

14- сабақ.(1 сағат) Тақырыбы: About good and bad man

Өлеңнің мазмұнын әңгімелеуге үйрету. Ойын нақыл сөзбен жеткізу.

15- сабақ.(1 сағат) Тақырыбы: About polite man

Өлеңдегі кейіпкердің іс- әрекетін бағалайды

16- сабақ.(1 сағат) Тақырыбы: About selfish man

Сұрақтар қою арқылы өлеңді талдауға үйренеді

III бөлім. Values – 4

17- сабақ.(1 сағат). Тақырыбы: National tradition; bata беру or bless

Ұлттық құндылықтарды дәріптеуге баулу

18- сабақ.(1 сағат). Тақырыбы: Shezhire – history of ancient ancestors

Ұлттық әдебиеттің құндылықтарына деген оқырмандардың қызығушылығын арттыру.

19- сабақ.(1 сағат). Тақырыбы: Termeler

Пікірлерін бағалауды, қорытынды жасауды үйренеді.

20- сабақ.(1 сағат). Тақырыбы:Tolgau

Ұлттық құндылықтарды бағалай білу.

IV бөлім. A magical world – 2

21- сабақ.(1 сағат). Тақырыбы: Aiaz bi – fairy tale (translated by Ukrainian poet Olga Timokhina)

Танымдық іс – әрекеттерін ұйымдастыру.

22- сабақ.(1 сағат). Тақырыбы: Power of speech

Рөлдік сахналау арқылы қабілеттерін шыңдау

V бөлім. Selected poems – 7

23- сабақ.(1 сағат). Тақырыбы: Kazakh anthem

Қазақстанның байлығын мақтаныш сезіммен жеткізуді үйренеді

24- сабақ.(1 сағат). Тақырыбы: To poet, writer Ergazi Rakhimov

Кейіпкерге мінездеме айтып үйренеді.

25 - сабақ(1 сағат). Тақырыбы: To my country, to my village

Өлеңнің негізгі идеясын ашу.Адамгершілік құндылықтарын айқындау.

26 - сабақ.(1 сағат). Тақырыбы: My Kazakh people

Ұлттық намысымызды оятатын би- шешендеріміздің сөздерін бағалай, саралай, сөз өнерін сүйе білуге үйрету.

27 - сабақ.(1 сағат). Тақырыбы: The Kazakh's dastarkhan (meals)

Мысал арқылы ой тұжырымдау

28- сабақ.(1сағат). Тақырыбы Nauriz wishes

Қазақ халқының тарихы өткен белестерден сыр шертеді.

29- сабақ.(1 сағат). Тақырыбы: Teacher – master

Өнердің сырын ұғындыру.

VI бөлім. Descendant inheritance – 4

30 сабақ.(1сағат). Тақырыбы: Positive future
Көркем сөздер, қара сөздер, нақыл сөздердің мағынасын аша отырып, дұрыс пайдалана білуге үйренеді.

1- сабақ.(1сағат). Тақырыбы: Perfect young generation

Ұлттық әдебиеттің құндылықтарын меңгерту

32- сабақ.(1сағат). Тақырыбы: My motherland – Kazakhstan

Ана тілдің құдіреттілігін түсіндіру

33- сабақ.(1сағат). Тақырыбы: National literature – prides

Кітап оқуға деген қызығушылықтарын арттыру

VII бөлім. Creative work – 1

34 - сабақ.(1сағат). Тақырыбы: Essay “ The son of nation”

Мәтінді оқу мен жазу арқылы сын тұрғысынан ойлап, талқылауға үйрету, шығармашылықпен жұмыс істеуге ұмтылдыру.

Оқушыларды ізденуге, ағылшын тілінде ойын жеткізуге, шығармашылыққа баулу. Осы бағдарламаны меңгерту арқылы бәсекеге қабілетті жас ұрпақты тәрбиелеу.

Бағдарламаның жаңалығы: Ұлттық әдебиетіміздің құндылықтарын тауып, күннен күнге жаңарып, ақын, жазушылармен толысып, «Ел перзенті» деп атаған Еркін Жұмағұловтың еңбектерімен танысып, ұлы Абайдың шәкірті Әріп ақын, Ақтайлақ би туралы аңыздарды оқып, ағылшын тілінде айта білу.

Нормативті бөлім

Р/с	Бөлім Бөлімше Тақырып	Оқу мақсаты	Сағат саны			Білім өнімі
			барлығы	Лекция/ Теория/Тәжірибе 1	Тәжірибе/ Тәжірибе 2	
№ 1	MODULE I. Litrature is the deal of century . Барлығы 8 сағат: теория 3, тәжірибе 5.					
1.1	The Son of nation; Biography of Erkin Zhumagulov	6.А/И2. Шығармаларда-ғы көркем ауыстыруларды анықтау	1	1		Дәріс «Ел перзенті» ақын, жазушы туралы мағлұ-мат алады
1.2	Arip – the light of Kazakh poetry	6.1.4.1 көркем шығарма-лардан орта көлемді үзінділерді мәнерлеп оқу, жатқа айту,	1	1		Конференция сабақ Әріп ақын өмір деректерімен танысады
1.3	Arip - the best student of Abai	6.3.2.1 кейіпкер-лер жүйесінің за-манауи жаңа-шылдығын өзара салыстырып баға беру;	1		1	Танымдық сабақ Ұлы Абай шәкірт-терінің еңбектерін оқиды
1.4	A song about Arip	6.Т/Ж2.Әдеби шығармада көтерілген әлеуметтік-қоғамдық мәселені идеясы арқылы түсіндіру.	1	1		Практикалық дәріс Әріпке арнал-ған өлеңдерді талдайды
1.5	Pushkin’s poem translated by Arip	6.А/И3. Шығармадағы көркем ауыстыруларды анықтау.	1		1	Диалогтық оқыту

						Орыс классикасы «Евгений Онегин» туралы оқиды
1.6	Aktailak bi	6.Т/Ж4. Көркем шығармадан орта көлемді үзінділерді мәнерлеп оқу, жатқа айту.	1		1	Іздену сабақ Білгір би, ақиық ақын Ақтайлақ би туралы оқып,біледі
1.7	Wise power	6.Т/Ж1. Әдеби шығарманың жанрын, фабуласын, сюжетін анықтау. 7.1.2.1. Әдеби шығармадағы тұлғалық болмысты гуманистік тұрғыдан талдау	1		1	Практикалық дәріс, талдау, Сол кезеңдегі әдебиет және ел билігіндегі Ақтайлақ бидің ақылдылығы мен әділдігі туралы оқып, мазмұндайды

1.8	Last meeting	6.Б/С3. Шығармадағы кейіпкерлер қарым-қатынасын	1		1	Практикалық талдау Ақтайлақ би мен Тіленші би
		отбасылық құндылық тұрғысынан талдап, әдеби эссе жазу;				туралы оқып, талдайды

№ 2 MODULE II.		Power of poetic speech	Барлығы 8 сағат: теория 8, тәжірибе			
2.1	About friends,relatives, neighbours	6 Т/Ж3. Әдеби туындыдағы кейіпкердің типтерін тек тұрғысынан сипаттау.	1	1		Дәріс Досқа, ағайын, көршіге арналған өсиеттер-мен танысады
2.2	About a bad father,	/Ж4. Көркем шығармалардан орта көлемді үзінділерді мәнерлеп оқу, жатқа айту	1	1		Дәріс Еңбексіз тапқан артық дәулеттің зияндығы туралы оқиды
2.3	About boaster	6.А/И4. Шығармада көтерілген мәселенің әлеуметтік рөлі туралы сыни хабарлама жасау.	1	1		Талдау дәрісі «Мақтаншақ,бек ер мал шаш-пақ» мағына-сын ашады
2.4	About craftsman or hardworking man	6.Т/Ж2. Әдеби шығармада көтерілген әлеуметтік-қоғамдық мәселені идеясы арқылы түсіндіру.	1	1		Талдау дәрісі «Еңбектің наны тәтті» адал еңбекке баулу туралы айтылады, мазмұнын ашады.
2.5	Don't sell your honor for the meal	6.Т/Ж2. Әдеби шығармада көтерілген әлеуметтік-қоғамдық мәселені идеясы арқылы түсіндіру.	1	1		Талдау, өзін өзі бағалау. Ар-намысты жоғары ұстау

						керектігі туралы айтылады.
2.6	About good and bad man	6.А/И4. Әдеби көркемдегіш құралдарды пайдаланып, шығармадағы табиғат көрінісін, оқиға орнын, кейіпкер бейнесін сипаттап жазу	1	1		Талдау дәрісі Жақсы мен жаманды ажырата білу керектігі туралы ойла-рын айтады.
2.7	About polite man	6.Т/Ж2. Әдеби шығармада көтерілген әлеуметтік-қоғамдық мәселені идеясы арқылы түсіндіру	1	1		Талдау дәрісі Идеясын ашады.
2.8	About selfish man	6.Т/Ж4. Көркем шығармалардан орта көлемді үзінділерді мәнерлеп оқу, жатқа айту	1	1		Талдау дәрісі Адамды менсінбеу, көкіректіктен аулақ болуға үйрете отырып, мәнерлеп оқуды меңгереді
№ 3 MODULE III. Values Барлығы 8 сағат: теория 1, тәжірибе 3						
3.1	National tradition; batabery or bless	6.Б/С3. Шығармадағы кейіпкерлер қарым-қатынасын отбасылық құндылық тұрғысынан талдап, әдеби эссе жазу.	1	1		Ұлттық дәстүрді насихаттай отырып, сөздің қолдану мағынасын түсінеді
3.2	Shezhire – history of ancient ancestors	6.3.3.1 шығармадағы кейіпкерлер қарым-қатынасын отбасылық құндылық тұрғысынан талдап, әдеби эссе жазу	1		1	Талдау дәрісі Жеті ата туралы мағлұмат алады.
3.3	Termeler	6.2.2. поэзиялық шығармалардағы автор бейнесін ашады	1		1	Практикалық дәріс Термелердің ерекшеліктерін түсінеді
3.4	Tolgau	6.3.1.1 шығармадағы кейіпкерлерді өзара салыстыра отырып, тарихи және көркемдік құндылығына баға беру	1		1	
№ 4 MODULE IV. A magical world Барлығы 2 сағат: теория 1, тәжірибе 1						
4.1	Aiaz bi – fairy tale (translated by Ukrainian poet Olga Timokhina)	6.1.3.1 әдеби туындыдағы кейіпкердің типтерін тек тұрғысынан сипаттау 6.3.2.1 кейіпкерлер жүйесінің заманауи жаңашылдығын өзара салыстырып баға беру;	1	1		Дәріс Ертегіні оқу арқылы аударманы меңгереді.

4.2	Power of speech	6.Т/Ж2. Әдеби шығармада көтерілген әлеуметтік-қоғамдық мәселені идеясы арқылы түсіндіру.	1		1	Жарыс сабағы Қара сөзді қолдану арқылы құдіреттілігін біледі.
-----	-----------------	--	---	--	---	---

№ 5 MODULE V. Selected poems Барлығы 7 сағат: теория 5, тәжірибе 2

5.1	Kazakh anthem	7.2.2.1. Эпикалық, поэзиялық, драмалық шығармадағы автор бейнесін анықтау	1	1		Дәріс Еліміздің тәуелсіз мемлекет екені жырланады.
5.2	To poet, writer Ergazi Rakhimov	Т7.1.1.1. Әдеби шығарма сюжетінің құрамдас бөлшектерін талдау. 7.2.1.1. Шығармадағы эпизодтар мен бейнелерді салыстыру түсіну.	1	1		Іздену сабағы Жазушы, ақынның еңбегімен танысады
5.3	To my country, to my village	7.2.2.1. Эпикалық, поэзиялық, драмалық шығармадағы автор бейнесін анықтау	1		1	Дәріс, ой толғау Туған жерге деген ыстық сезім туралы ой толғайды.
5.4	My Kazakh people	7.2.1.1. Шығармадағы эпизодтар мен бейнелерді салыстыру	1	1		Практикалық дәріс Халқым деп соққан жүрегім сөзінің мағынасын ашып, түсінеді.
5.5	The Kazakh's dastarkhan (meals)	7.2.4.1. Шығармадағы оқиға желісін өзіндік көзқарас тұрғысынан дамытып жазу	1	1		Практикалық дәріс Қазақтың қонақжайлылығы туралы айтылады.

5.6	Nauriz wishes	7.3.3.1. Шығарманы ұлттық құндылық тұрғысынан талдап, әдеби эссе жазу.	1		1	АКТ Қазақтың жаңа жылы, айтылатын тілектер туралы әңгімеленеді.
5.7	Teacher – master	7.1.3.1. Көркем шығармадағы кейіпкерлердің типтерін жасалу тәсілдері тұрғысынан анықтау	1	1		Дәріс Ұстаздың шеберлігі туралы біледі.

№ 6 MODULE VI. Descendant inheritance Барлығы 4 сағат: теория 3, тәжірибе 1

6.1	Positive future	7.1.4.1. Көркем шығармадағы кейіпкер бейнесін ашып, үзінділерді жатқа айту	1	1		Интеллектуалдық сайыс «Жарқын болашақ» туралы айтылады.
-----	-----------------	--	---	---	--	--

6.2	Perfect young generation	7.3.3.1. Шығарманы ұлттық құндылық тұрғысынан талдау	1		1	Дөңгелек үстел Болашақ жастардікі туралы айтылады.
6.3	My motherland – Kazakhstan	7.3.2.1. Әдеби жанр түрлерінің даму барысына, жаңашыл-дығына заманауи тұрғыдан баға беру	1	1		Топтық жұмыс «Өзге тілдің бәрін біл, өз тіліңді құрметте» мағынасын ашады.
6.4	National literature – prides	7.3.4.1. Әдеби шығарманың эстетикалық құндылығы туралы шағын сыни шолу жазу	1	1		Құзіреттілік оқыту «Ұлттық әдебиет-мақтаныш» тақырыбында пікір – талас.
№ 7 MODULE VII. Creative work Барлығы 1 сағат: теория ,тәжірибе 1						
7.1	Essay “ The son of nation”	7.3.3.1. Шығарманы ұлттық құндылық тұрғысынан талдап, әдеби эссе жазу	1		1	Зерттеу сабақ Эссе жазу арқылы оқушылардың алған білімдерін қорытындылау, бекіту, бағалау.

Ақпараттық-әдістемелік бөлім

Бағдарламаның мақсатына сәйкес оқушылардың ағылшын пәніне қызығушылығын, ынтасын арттырумен қатар ұлттық әдеби құндылықтары туралы газет шығару, саяхаттар мен сайыстар ұйымдастыру, викториналар, ребустар құрастырып, олардың шешімін табуға мүмкіндіктер туғызу арқылы ағылшын тілінде ауызекі сөйлеуді дамыту жүзеге асады. Осы бағытта жасалған оқушылардың іс- әрекеті қалыптастырушы бағалау арқылы қолдау тауып отырады.

Қалыптастырушы бағалау оқу үдерісінің ажырамас бір бөлігі болып табылады, тоқсан барысында мұғалім тарапынан жүйелі өткізіліп отырады.

Қалыптастырушы бағалауда баға, балл қойылмайды, мұғалім мен білім алушы арасында үздіксіз кері байланыс қамтамасыз етіледі.

Қалыптастырушы бағалау кезінде білім алушылардың қателесуге, оны түзетуге құқығы бар. Бұл білім алушылардың мүмкіндігін анықтауға, қиыншылығын табуға, оң нәтижеге қол жеткізуіне көмектесуге, дер кезінде оқу үдерісін түзетуге мүмкіндік береді.

Қалыптастырушы бағалау барысында оқушылар:өз ойын еркін жеткізіп, өзіне-өзі баға беруге, сыныптастарын бағалауға үйренеді, жеке, жұппен, топпен жұмыс істей жүріп ынтымақтастыққа ұмтылады, бір-бірін тыңдауға, талдауға, салыстыруға, сабақты қорытындылауға, өз пікірін дәлелдей алуға үйренеді.

Мұндағы қалыптастырушы бағалау:

- тиімді кері байланыс беру,
- түртіп алу арқылы бағалау,
- ауызша және жазбаша бағалау,
- сұрақ қою арқылы бағалау,
- өзін-өзі бағалау,
- өзара бағалау және т.б. әдіс-тәсілдер арқылы жүзеге асырылады.

Мұғалім тарапынан:

- сабақ мақсатына сәйкес бағалау критерийлерін анықтап, оқушыларға ұсыну;
- оқушының қай деңгейге жеткенін дәлелдеуге көмектесетін бірлескен оқу ортасын құру;
- оқушыларды дамытуға жағдай жасайтын сындарлы кері байланысты қамтамасыз ету;
- оқушыларды бірін-бірі бірлесе оқытудың сапалы көзі ретінде қатыстыру қамтамасыз етілуі қажет.

Ата-аналар үшін:

- Білім сапасының дәлелдемелерімен танысуға ;
- Оқудағы табыстылықты бақылауға;
- Оқуына қолдау көрсету үшін бағыт алуына мүмкіндік туғызады.

Пайдаланған әдебиеттер:

- 1) Abai Kunanbaev Selected poems Progress Publishing Moscow 1970
- 2) Виноградов В.В. Теория поэтических речи . Поэтика -М.2006
- 3) Пулепянский А.Л. Перевод английский научный литературы. -Москва 20081.
- 4) Қазақстан Республикасының Президенті Нұрсұлтан Назарбаевтың «Болашаққа бағдар: рухани жаңғыру» атты бағдарламалық мақаласы.– Астана, 2017 ж. 12 сәуір.
- 5) Н.Ә. Назарбаев «Ұлы даланың жеті қыры».Мақала
- 6) Еркін Жұмағұлов Ақтайлақ би. -Алматы 1991
- 7) Еркін Жұмағұлов Өлеңдер жинағы. - Астана 2010
- 8) Еркін Жұмағұлов Әріп Тәңірбергенұлы Шығармалар.- Алматы 2020
- 9) Талғат Айтбайұлы Қалдырған ізің мәңгілік. -Алматы 2020

Қосымша

6 - сынып оқушылармен мұражайларға бару, саяхаттарға шығу.

Саяхаттан кейін шығармашылық жұмыстар жасау.

Оқушылармен ертегілерді сахналау, ақын, жазушылардың өмірінен көріністер ағылшын тілінде қою, өлеңдерді мәнерлеп оқудан жарыс өткізу. Құндылықтар бөлімінде «Бір ел – бір кітап» іс-шара ұйымдастырылып отыр. Ұлттық әдебиеттерге деген оқырмандардың қызығушылығын арттыру және қолдау көрсету; Е.Жұмағұловтың патриоттық жастарға үлгі - өнеге болатын өлеңдері, ата-аналарға «Шежіре» таңдап алынды.

«Speaking Club»жобасы жасалынады.

"ЭЛЕКТРОНДЫ ТЕМЕКІНІҢ БАЛА ДЕНСАУЛЫҒЫНА ЗИЯНДЫ ӘСЕРІ"

Бекмуратова Айгуль Козбаевна, Серік Санжар

Сыдық Абланов атындағы орта мектебі, Жамбыл облысы

"Электронды темекінің бала денсаулығына зиянды әсері "
тақырыбындағы ғылыми жоба жұмысына

Пікір:

Серік Санжардың алып отырған тақырыбы қазіргі кезде өзекті әрі қызықты, құпияға толы құбылыс болып табылады. Адамға темекі шегудің зияны туралы бұрыннан белгілі, бірақ темекіні тастауға шешім қабылдаған адамдар енді өз еркімен болмайды. Қоғамдық орындарда темекі шегуге тыйым салу туралы шешімдер мемлекеттік деңгейде, темекінің кінәсінен туындайтын мәселелер туралы қабылданады – әлеуметтік жарнама құбыр жасайды, бірақ бұл темекі шегушілерді темекі шегуден бас тартуға ынталандырмайды. ұсақталған темекі жапырақтарының жиналуы. Никотинмен өзін-өзі өлтіруге дайын адамдар үшін дәстүрлі темекіге еліктейтін электронды темекі ойлап табылды. Дәрігерлер электронды темекі өндірушілер сендіргендей зиянсыз емес дейді. Қазіргі

уақытта темекі шегетін жасөспірім құбылыс өте жиі кездеседі. Бірақ электронды темекі өндірушілердің айтуынша, темекі шегудің іс жүзінде зиянсыз баламасы немесе тіпті темекіні тастау тәсілі пайда болады. Солай ма? Бұл қайшылық таңдалған зерттеу тақырыбының өзектілігін анықтайды: "электронды темекіге айтайық - жоқ". Электрондық темекі неге соншалықты қауіпті? Қазіргі жастар жаңа сезімдерді іздеуде көбінесе алаяқтардың әртүрлі арандатуларына жүгінеді. Сондықтан біз электронды темекінің адам денсаулығына әсері туралы ойладық.

Санжар зерттеу жұмысын жазу барысында көптеген көркем әдебиеттерді, газет-журналдарды, ғаламтордан ізденген. Жұмыс жоспар бойынша жазылып, толық орындалған. Сонымен қатар Санжар көп ізденіп, жұмысын өз жас ерекшелігіне сай орындай білген және де нақты деректер негізінде зерттей білген. Жалпы алғанда ғылыми жоба өз дәрежесінде жасалынған деуге болады. Зерттеу жұмысының мазмұндылығы мен мәнділігін ескере отырып, жоғары дәрежеде бағалауға ұсынамын.

Пікір білдіруші: Бекмуратова А.

Аннотация

Қоғамдық орындарда темекі шегуге тыйым салу туралы заң күшіне енгеннен кейін электронды темекінің танымалдығы күрт өсті. Әдетте, құрылғыдан пайда болатын будың жеңіл және жағымды хош иісі бар, сондықтан кейбіреулер электронды темекі басқаларға зиянды ма деп ойламайды. БАҚ бізге хабарлағандай: Никотин кез-келген жағдайда денсаулыққа қауіпті, егер ол қарапайым темекіде болса да, электронды әріптесінде болса да. Біз Электронды темекінің зияны туралы жиі естиміз, дегенмен жаңа зерттеулер жүргізілмейді. БАҚ фактілермен расталмаған ақпаратпен жұмыс істейді. Дегенмен, бұқаралық ақпарат құралдарының шабуылына төтеп беру оңай емес.

Тақырыптың өзектілігі: жасөспірімдер арасында электронды темекі шегу сәні орнықты, олар оларды әдеттегідей қауіпсіз балама деп санайды, бірақ бұл пікір қаншалықты негізделген? Көптеген темекі шегушілер никотинсіз электронды темекі мүлдем зиянсыз деп санайды.

Мәселе: Электронды темекі зиянсыз ба?

Аннотация

Популярность электронных сигарет резко возросла после вступления в силу закона о запрете курения в общественных местах. Как правило, пар, образующийся из устройства, имеет легкий и приятный аромат, поэтому некоторые не задумываются о том, вредна ли электронная сигарета другим. Как сообщают нам СМИ: Никотин опасен для здоровья в любом случае, даже если он содержится в обычных сигаретах или в электронном аналоге. Мы часто слышим о вреде электронных сигарет, хотя новые исследования не проводятся. СМИ работают с информацией, не подтвержденной фактами. Однако выдержать натиск СМИ не так-то просто.

Актуальность темы: среди сверстников утвердилось мода на электронные сигареты, которые, как правило, считают их безопасной альтернативой, но насколько обосновано это мнение? Многие курильщики считают, что электронные сигареты без никотина абсолютно безвредны.

Вопрос: безвредны ли электронные сигареты?

Annotation

After the entry into force of the law on the Prohibition of smoking in public places, the popularity of electronic cigarettes has skyrocketed. As a rule, the steam generated by the device has a light and pleasant aroma, so some do not even think about whether electronic cigarettes are harmful to others. As the media reported to us: nicotine is dangerous to health in any case, even if it is contained in ordinary cigarettes or in its electronic counterpart. We often hear about the dangers of electronic cigarettes, although no new research is being conducted. The media work with information that is not supported by facts. However, it is not so easy to withstand the onslaught of the media.

Relevance of the topic: among peers, the fashion for electronic cigarettes has established itself, they consider them to be a safe alternative to the usual one, but how justified is this opinion? Many smokers believe that nicotine-free electronic cigarettes are completely harmless.

Question: are electronic cigarettes harmless?

Мазмұны

Кіріспе

Тақырыптың өзектілігі

Мәселе:

Мақсаты:

Зерттеу жоспары

Негізгі бөлігі

1.1. Электрондық темекі жасау тарихы

1.2. Электрондық темекінің құрылымы

1.3. Электрондық темекі сұйықтығының химиялық құрамы

Практикалық бөлім

2.1. Оқушылардың сауалнамасы

2.2. Мектеп фельдшерімен әңгіме

2.3. Оқушының өмірлік көрсеткіштерін анықтау

Қорытынды

Пайдаланылған әдебиеттер мен интернет көздерінің тізімі.

Кіріспе

Темекі шегу әлемнің барлық елдерінде кең таралған және ересектердің темекі шегуге байланысты аурулардан мезгілсіз қайтыс болуының негізгі себептерінің бірі болып табылады. Олардың ішінде өкпенің, ауыз қуысының, өңештің және басқа локализацияның қатерлі ісігі, жүрек-қан тамырлары патологиясы, өкпенің созылмалы аурулары және т.б. темекі шегу жыл сайын 5 миллион адамды өлтіреді, бұл жалғыз және жойылатын себеп. "2020 жылға қарай дамушы елдерде жыл сайын темекіге байланысты аурулардың салдарынан 7 миллионнан астам адам қайтыс болады деп болжануда, бұл безгек, жарақат және өмір сүру жағдайларынан гөрі көп" (Дүниежүзілік денсаулық сақтау ұйымының Интернет - материалдары, шілде, 2006). Сонымен қатар, әлемнің барлық елдерінде темекі шегуге балалар мен жасөспірімдердің едәуір саны тіркелген. Өмір сүру деңгейі жоғары дамыған елдердегі мектеп оқушыларының өмір салтын зерттеу жаман әдеттердің жоғары таралуын көрсетеді. жас аралығындағы швейцариялық мектеп оқушыларының сауалнамасы олардың 80% - на дейін тұрақты темекі шегу қаупі бар екенін көрсетті.

Қазіргі уақытта жастар арасында электронды темекі өте танымал болды. Электрондық темекі (ағылш. electronic nicotine delivery systems, ESDN) - пішіні мен өлшемі бойынша дәстүрлі темекіге жақын, ультра төмен қуатты аэрозольді генераторы бар жеке пайдалануға арналған арнайы мақсаттағы ингалятор. Көбінесе никотин бар сұйықтықтармен қолданылады. Ингалятор сұйықтықтың аз мөлшерін қарқынды қайнату арқылы жоғары дисперсті аэрозоль ("бу") жасайды, ингаляция және дем шығару кезінде алынған аэрозоль темекі түтініне ұқсайды. Дәстүрлі темекі шегудің имитаторы ретінде жасалған.

Дүниежүзілік денсаулық сақтау ұйымы электронды темекіні никотинді жеткізудің электронды жүйелеріне жатқызады және өндірушілер оларды никотинді алмастыратын терапия құралы ретінде дәлелдемейтінін және олардың қолданылуы никотинге тәуелділікті емдеу құралы ретінде қауіпсіздік пен тиімділікке қатысты жеткілікті зерттелмегенін атап өтті.

Медицинаның барлық салаларындағы дәрігерлер электронды темекі туралы ең жағымды пікірлер айтты. Және, әрине, оның басты артықшылығы оның денсаулығы үшін салыстырмалы түрде қауіпсіз екендігі болды. Онкологтар мен кардиологтардың оң пікірлеріне қарамастан, электронды темекі жас ұрпақтың денесіне теріс әсер етеді.

Сондықтан электронды темекі адам ағзасына зиянсыз деген болжам өте даулы. Өлімге әкелетін темекіге тәуелділікпен күресу үшін жыл сайын көп күш жұмсалады. Темекіге қарсы кең ауқымды насихат жас ұрпаққа да әсер етеді. Темекі қымбаттайды, қоғамдық орындарда темекі шегуге тыйым салынады, темекі өнімдерінің жарнамасы тыйым салынады. Бірақ бұл зұлымдық шын мәнінде тұрақты және жойылмайтын болып шығады.

Әлемде және біздің елімізде қабылданған барлық шараларға қарамастан, темекі шегушілердің статистикасы көңіл көншітпейді. Әйелдер мен жас ұрпақ арасында темекі тұтынудың өсуі қайғылы көрсеткіш болып отыр. Бұл сандар Денсаулық сақтау министрлігінің алаңдаушылығын тудырады.

Өкінішке орай, әлемдік қауымдастықтардың барлық өкілдері арасында темекі шегушілердің жалпы саны біздің мемлекетімізді көшбасшылар қатарына қосады.

Деректерді талдай отырып, темекі шегетін әйелдердің пайызы өсуге бейім екенін атап өтуге болады, ал ер адамдар, керісінше, өз позицияларын тапсырады. Бірақ басқа елдердің статистикасымен салыстырғанда, тіпті ер адамдар арасындағы бұл кішігірім оң тенденциялар жалпы фонда "жоғалады".

Көптеген темекі шегушілер темекі шегудің зиянды ғана емес, сонымен қатар сәнді емес екенін түсінеді, ал кейбіреулері темекі темекісін ауыстыру ретінде электронды темекіні пайдаланады. Бұл қандай темекі және олар зиянды емес пе?

Жұмыстың мақсаты: электронды темекі шегудің оқушының денсаулығына әсерін зерттеу.

Тапсырмалар:

- Осы тақырып бойынша электрондық көздерді зерттеу
- Мектеп оқушылары арасында сауалнама жүргізу
- Мектеп фельдшерімен әңгімелесу
- Электрондық темекінің темекі шегетін сұйықтығының құрылымы мен химиялық құрамын зерттеу;
- Оқушының өмірлік көрсеткіштерін (импульсті, қысымды анықтау, тырнақ төсегіндегі қан ағымының жылдамдығын өзгерту) анықтайтын эксперимент жүргізу;
- Эксперимент нәтижелері бойынша электронды темекі шегу туралы қорытынды жасаңыз.

Менің жұмысымның мақсаты: электронды темекінің оң қолданылуын жоққа шығару немесе дәлелдеу.

Гипотеза: электрондық темекі шегу адам денсаулығына зиянды.

Тапсырмалар:

1. Электрондық темекінің темекі шегетін сұйықтығының құрылымы мен химиялық құрамын зерттеу;
2. Эксперимент нәтижелері бойынша электронды темекі шегудің қауіпсіздігі туралы қорытынды жасаңыз.

Зерттеу әдістері:

тандалған тақырып бойынша электрондық көздерді зерттеу; алынған деректерді талдау; сауалнама, эксперименттік

Зерттеу жоспары

Біздің жұмысымыздың мақсаты: электронды темекі шегудің оқушының денсаулығына әсерін зерттеу.

Тапсырмалар:

1. Осы тақырып бойынша электрондық көздерді зерттеу
2. Мектеп оқушылары арасында сауалнама жүргізу
3. Мектеп медбикесімен әңгімелесу
4. Электрондық темекінің темекі шегетін сұйықтығының құрылымы мен химиялық құрамын зерттеу;
5. Оқушының өмірлік көрсеткіштерін (импульсті, қысымды анықтау, тырнақ төсегіндегі қан ағымының жылдамдығын өзгерту) анықтайтын эксперимент жүргізу;
6. Эксперимент нәтижелері бойынша электронды темекі шегу туралы қорытынды жасаңыз.

Зерттеу нысаны: электронды темекі.

Зерттеу пәні: оқушының денсаулық жағдайы.

Гипотеза: электронды темекі шегу оқушының денсаулығына қауіпті.

Зерттеу әдістері:

Теориялық: тандалған тақырып бойынша электрондық көздерді зерттеу; алынған деректерді талдау; жалпылау.

Практикалық: эксперимент; оқушының өмірлік көрсеткіштерін анықтау (қысым, импульс, тырнақ төсегіндегі қан ағымының жылдамдығы).

Теориялық бөлім

1.1. Электрондық темекі жасау тарихы

Майя өркениеті темекі жапырақтарын шайнаған және темекі шеккен алғашқы тайпалар болды. Жүздеген жылдар өткен соң, әлемдегі ең үлкен Еуропалық зерттеулер кезінде темекі жаңа

әлемде табылды, содан кейін Еуропаға енгізілді. Осылайша темекі мен оларды өндіру тарихы басталды.

Ғылым мен техника қазіргі заманда темекі сияқты қарапайым заттарды жаңа және жетілдірілген аналогтармен алмастыруға тура келетін уақыт келді.

Электрондық темекі тарихы жақында басталды. Бұл шамамен 10 жыл. Осы уақыт аралығында олар әлемдік нарықта айтарлықтай нығайып, темекі корпорацияларының Елеулі бәсекелестеріне айналды.

2003 жылы Гонконгта алғашқы электронды темекі жасалды. Фармацевтика саласындағы ғалым Хон Лик электронды темекіні жасаушы болып саналады. Ол кезде ол "Golden Drahon Holding" ірі фармацевтикалық компаниясының қарапайым штаттық қызметкері болған. Хонның әкесі зиянды темекі шегуші болған, нәтижесінде ол қайтыс болды. Ауру мен әкесінің өмірінен кетудің қорқынышты және азапты кезеңін жеңе отырып, Хон мақсат қойды: темекі шегушіні темекі түтінінің зиянды әсерінен ішінара немесе толығымен қорғай алатын құрылғыны ойлап табу, ең дұрысы, мұндай құрылғы темекі шегуден арылуға көмектеседі, сонымен қатар темекі шегушілерге темекі шегуге тыйым салынған жерлерде темекі шегуге мүмкіндік беру идеясы оны мазалады. заңды бұзбай және айналасындағыларды "сасық иіспен" мазаламаңыз.

2003 жылдың сәуірінде 52 жастағы Хон Лик "жалынсыз электронды бүріккіш темекінің" сызбаларын патенттеді. Ол тек теориялық өнертабысты (сызбалар мен сипаттама) патенттеді, өйткені ол кезде жасалған құрылғы болмаған. Сондай-ақ, оның өтініші қазіргі кездегі темекі алмастырғыштардың ешқайсысы қанға никотинді жеткілікті мөлшерде жеткізе алмайтындығын көрсетті. Оның жобасы сол кезде жұмыс істеген компанияны дүр сілкіндірді. Бір жылдан кейін, 2004 жылдың наурызында электронды темекінің алғашқы өнеркәсіптік үлгісі шығарылды және оны өндіруге патент алуға өтініш берілді. Мамыр айында "Golden Drahon Holding" компаниясы "руян" болып өзгертілді, бұл түтін сияқты дегенді білдіреді. Сол жылдың қазан айында компания сатып алушыларға "e-ріп"сериялы электронды темекінің алғашқы партиясын ұсынды.

Электрондық темекінің құрамына қандай элементтер кіреді деген сұрақ көптеген ғалымдарды, дәрігерлерді алаңдатады, бірақ бұл темекі шегуден булануға ауысуды шешкендер үшін ең маңыздысы. Оған жауап адам қазіргі заманғы құрылғылардың пайдасына темекіден бас тартудың қажеті бар-жоғын түсінуі үшін қажет.

Электронды темекінің он жылға жуық кезеңінде ғалымдар көптеген түрлі эксперименттер жүргізді. Бұл мерзім олардың құрамын егжей-тегжейлі зерттеу үшін жеткілікті болды. Ғалымдар электронды темекі сұйықтығының компоненттерін екі түрге бөлді - негізгі және қосымша. Соңғыларының қатарына әртүрлі қоспалар жатады. Олар негізінен белгісіз, жасырын өндірушілердің сапасыз сұйықтығында кездеседі. Denshi Tabaco сияқты сапалы электронды темекілерде қосымша заттар табылмайды.

Негізгі элементтерге мыналар жатады:

- сұйық никотин;
- пропиленгликоль (PG);
- табиғи (көкөніс) глицерин (VG);
- су;
- хош иістер.

1.2. Электрондық темекінің құрылымы

Электрондық темекі - бұл қарапайым темекіге ұқсас және темекі шегу процесін имитациялауға мүмкіндік беретін электронды құрылғы. Электрондық темекі қаптамасында ауыстырылатын картридж және зарядтағыш бар.

Темекі корпусында батарея мен кішкентай бу генераторы бар, сіз "қатайтуды"жасағаннан кейін бүкіл механизм іске қосылады.

Темекі шегу процесінде құрамында никотин дозасы бар бу пайда болады. Бұды ингаляциялау кезінде никотин адам ағзасына темекіні "қатайту" және түтінді ингаляциялау, содан кейін дем шығару арқылы жеткізіледі. Кәдімгі электронды темекі темекінің жануын көзбен еліктейтін жарықдиодты шаммен жабдықталған.

Темекінің беріктігі мен дәмі никотин мен хош иісті заттар бар электронды "сүзгілерге" байланысты. Сүзгілер негізгі корпусан босатылады және оңай ауыстырылады. Бір сүзгі 15-50 темекіге тең.

АҚШ-та, Канадада, Бразилияда, Австралияда, Еуропаның кейбір елдерінде және Түркияда электронды темекіге тыйым салынған.

Электрондық темекінің айқын кемшіліктері мойындалған факт болып саналады-электронды темекіге ауысқаннан кейін темекі шегу әдетінен бас тарту болмайды, тек темекі шегудің жаңа түріне психологиялық тәуелділік пайда болады. Электрондық темекіден үнемдеу жоқ, көбінесе адам одан да көп темекі шегуді бастайды - бұл әдеттің қиял-ғажайып зиянсыздығын түсінгендіктен.

Электрондық темекі ДДҰ сертификатына ие емес және бұл құрылғыға ешқандай ауқымды зерттеулер жүргізілген жоқ. Картридждер де, темекінің өзі де міндетті сертификаттауға жатпайды, яғни жосықсыз сатушылар жалған немесе денсаулыққа қауіпті құрылғыларды тыныш шығара алады.

Сонымен қатар, бу түріндегі түтінге еліктеу темекі түтініне визуалды ұқсастығына байланысты айналасындағыларды таза психологиялық тұрғыдан тітіркендіруі мүмкін.

Жанармай құюға арналған картридждердегі зиянды заттардың мөлшері толығымен өндірушілердің ар-ұжданына сәйкес келеді. Американдық ғалымдардың зерттеулеріне сәйкес, электронды темекі әдеттегі темекіге қауіпсіз балама емес, өйткені олардың құрамындағы никотин мәлімделгеннен асып түседі және олар көбінесе қытай зауыттарында қауіпсіздік ережелерін бұза отырып шығарылады.

Шын мәнінде, көптеген клиникалық зерттеулерге қарамастан, электронды темекінің денсаулыққа әсері туралы бірыңғай ұстаным жоқ. Бір жағынан, бұл темекіні пайдалану денсаулыққа жағымсыз әсерлермен байланысты, әсіресе балаларда. Картридждердегі никотиннің құрамына байланысты. Электронды темекі тіпті темекі шекпейтіндерде никотинге тәуелділікті тудыруы мүмкін.

1.3.

Электрондық темекі сұйықтығының химиялық құрамы

Пропиленгликоль - бұл тағамдық қоспалар мен еріткіш ретінде әрекет ететін алкоголь. Ол химия, тамақ, косметика, фармацевтика өнеркәсібінде әлемнің көптеген елдерінде қолдануға рұқсат етілген Е-1520 қоспасы ретінде қолданылады. Е-1520 улы емес зат болып саналады, ингаляция және кездейсоқ қабылдау кезінде улануды тудырмайды. Теріге тиген жағдайда ол қызаруды немесе басқа тітіркенуді тудырмайды, судың көмегімен жойылады, бірақ қоспа әлі де зиян келтіруі мүмкін, сондықтан е-1520 жоғары дозада орталық жүйке жүйесін тежейді. Құрамында пропиленгликоль Е-1520 қоспасы бар тағамдарды (артық) тұтыну бүйректің зақымдалуына әкелуі мүмкін.

Электрондық темекіде пропиленгликоль байланыстырушы рөл атқарады. Ол сұйықтық компоненттерін өзара байланыстырады. Сонымен қатар, ол құрамында никотин бар будың тыныс алу жолдары мен өкпеге жақсы тасымалдануын қамтамасыз етеді.

Пропиленгликоль аллергиялық көріністерді тудыруы мүмкін, тіпті темекі шегушінің тыныс алуына кедергі келтіруі мүмкін. Кейбір темекі шегушілерде өкпе мен тамақ проблемалары бар екендігі туралы дәлелдер бар.

Глицерин-қарапайым полиатомды алкоголь болып табылатын электронды темекі сұйықтығының тағы бір негізгі элементі. Ұзақ уақыт бойы қосымша өнеркәсіптің әртүрлі салаларында қолданылады. Оның көмегімен жуғыш заттар, косметика, медициналық препараттар, тәттілердің кейбір түрлері, сондай-ақ синтетикалық материалдар (целлофан, Шайыр және басқалары) жасалады. Бұл зат суды кетіретін қасиетке ие және тірі организмдердің кез-келген ұлпасынан су тарта алады. Сондықтан бүйрек ауруымен ауыратын адамдарда глицерин аурудың өршуіне әкелуі мүмкін. Сонымен қатар, глицерин ағзадағы қан айналымы процестеріне және тамырлардың күйіне өте теріс әсер етеді. Бұл заттың максималды рұқсат етілген дозасы, оның қауіптілігіне қарамастан, анықталмаған. Мұның бәрі әр адамның жеке ерекшеліктеріне байланысты. Біреуді бірнеше тамшы глицерин аурухана төсегіне апаруы мүмкін, ал басқалары үшін бір ас қасық зат мүлдем қауіпсіз болады. Электрондық темекіде глицерин будың сапасына әсер етеді - ол қалың, бай болады, жағымды, тәтті дәмге ие болады.

Электрондық темекіні стандартты кию үшін көкөніс глицерині қолданылады, ол дәмдік сипаттамаларын жұмсартады және оларға тәтті реңк береді. Темекі шегушінің және басқалардың денсаулығына қауіптің негізгі түрлерін атауға болады:

* Құрғату

Глицерин белсенді ылғалдануға ықпал етеді, сондықтан үнемі темекі шегу кезінде жұлдыру, мұрын-жұтқыншақтың құрғауы және басқалары сияқты белгілер пайда болуы мүмкін. Бүйрек ауруымен

ауыратын адамдар үшін мұндай темекі шегу өршуді тудыруы мүмкін. Электрондық темекідегі глицериннің айтарлықтай зияны да терінің сусыздануын тудыруы мүмкін.

*** Тамырларға әсері**

Дәрігерлер электронды темекідегі никотиннің ағзадағы қан тамырлары мен қан айналымы процестеріне теріс әсерін дәлелдеді. Өте маңызды мәселе-адам үшін максималды рұқсат етілген дозаны анықтау қазір қиын. Бұл жағдайда бәрі дененің жеке ерекшеліктеріне байланысты.

*** Акролеиннің бөлінуі**

Судың көп мөлшері болған кезде глицериннің қызып кетуі күшті канцероген болып табылатын және қауіптің бірінші класына жататын акролеиннің бөлінуіне әкеледі. Бұл заттың реактивтілігі тыныс алу жолдары мен көздің шырышты қабығын қатты тітіркендіреді.

*** Бұдың уыттылығы**

390 градусқа дейін қайнау температурасында глицерин булары тыныс алу үшін тым ауыр болады, бірақ олар сәл тәтті дәмге ие. Ең қымбат, сертификатталған электронды темекілердің өзінде әр түрлі концентрацияда бірдей зиянды заттар бар екенін ескерген жөн. FDA – американдық ұйым электронды темекіге қарсы ең қатал болып табылады, ол зерттеу барысында әртүрлі модельдердің құрамында көптеген канцерогенді заттардың бар екенін анықтады.

Барлығы американдық азық-түлік және дәрі-дәрмек басқармасы танымал өндірушілердің 19 картриджді зерттеді. Мысалы, Денсаулық сақтау министрлігі электронды темекі шегуден бас тартуды ұсынады – жан-жақты зерттеулер аяқталғанға дейін.

Никотин - бұл Solanaceae тұқымдасының өсімдіктерінде, негізінен темекінің жапырақтары мен сабақтарында (концентрациясы салмағы бойынша 0,3-тен 5% - ға дейін), махоркада (2-14%), аз мөлшерде, қызанақта, картопта, баклажанда, жасыл бұрышта кездесетін алкалоид. Никотин-күшті нейротоксин және кардиотоксин. Никотинді ішке қабылдау, темекі шегу жүрек-қан тамырлары және онкологиялық аурулармен, туа біткен ақаулардың пайда болуымен және уланумен байланысты. Темекі шегу, жүктілік кезінде никотинді қабылдау кезінде баланың өмірінде 2 типті қант диабеті, семіздік, гипертония, әртүрлі нейро-минез-құлық ақаулары, тыныс алу дисфункциясы және бедеулікке шалдығу қаупі бар.

Никотин - бұл электронды темекі сұйықтығының құрамындағы зат, оны зиянды деп санауға болады. Бірақ оның электронды темекіде болуы негізделген. Электрондық темекі, сондай-ақ патчтар, сағыздар сияқты, никотинді алмастыратын терапия болып табылады. Сондықтан зат темекіден бас тартқан адам никотиннің болмауынан болатын физикалық азаптан аулақ болуы үшін қажет, өйткені никотин тәуелді екені белгілі.

Никотин ми тіндерінде алғашқы қатаюдан кейін 7 секундтан кейін пайда болады. Никотин ми жасушалары арасындағы байланысты жақсартады, жүйке импульстарын өткізуді жеңілдетеді. Никотиннің арқасында ми процестері біраз уақыт қозады, бірақ содан кейін ұзақ уақыт тежейді. Өйткені, миға демалу керек. Өзіне таныс психикалық белсенділіктің маятнігін ауыстыра отырып, темекі шегуші оның кері бағытын сөзсіз сезінеді.

Никотиннің опасыздығы ұзақ уақыт темекі шегу кезінде де көрінеді. Ми тұрақты никотинді тамақтандыруға үйренеді, бұл оның жұмысын біршама жеңілдетеді. Енді оларды өзі талап ете бастайды, әсіресе шамадан тыс жұмыс жасағысы келмейді. Биологиялық жалқаулық заңы өз құқығына енеді. Қалыпты әл-ауқатын қолдау үшін миды алкогольмен "тамақтандыруға" тура келетін маскүнем сияқты, темекі шегуші оны никотинмен "еркелетуге" мәжбүр. Әйтпесе, мазасыздық, ашуланшақтық, жүйке пайда болады. Бірден ерік-жігермен сіз қайтадан темекі шегесіз. Бронхтың шырышты қабығының үнемі тітіркенуі бронх демікпесінің дамуына себеп болуы мүмкін.

Ал жоғарғы тыныс жолдарының созылмалы қабынуы, әлсірететін жөтелмен бірге жүретін созылмалы бронхит-барлық темекі шегушілердің тағдыры. Сондай-ақ темекі шегу мен ерін, тіл, көмей, трахея қатерлі ісігінің жиілігі арасында байланыс бар.

Хош иістер-табиғи (тағамдық) және жасанды. Олардың арасында айырмашылық бар. Табиғи хош иістендіргіштер экстракция немесе айдау арқылы шикізаттың табиғи түрлерінен ғана алынады. Шикізат кез-келген өсімдік немесе жануар өнімі бола алады. Жасанды хош иістерге табиғи аналогтары жоқ тағамдық қоспалардың барлық түрлері жатады. Бұл толығымен химиялық қосылыстар. Мысалы, изоамил ацетаты сусындар мен карамель өндірісінде алмұрттың хош иісі ретінде қолданылады. Адам денсаулығына қауіпті болуы мүмкін хош иістер бар: аллергия, асқазанның бұзылуы, тері аурулары, канцерогендік, тыйым салынған. Мұның бәрі дененің жеке ерекшелігіне және оның хош иіске қалай әсер ететініне байланысты.

Практикалық бөлім

2.1. Оқушылар сауалнамасы

Осы тақырыпты зерделеу барысында мен 4сынып оқушыларымен "электронды темекі шегудің жасөспірімдердің денсаулығына әсері" тақырыбында сауалнама жүргіздім, оның барысында оқушылардың темекі шегуге деген көзқарасын, олардың темекі шегу туралы хабардарлығын білдім. Барлығы 72 адамнан сұхбат алынды, олардың арасында:

- электронды темекі шегеді (0%),
- 5 адам электронды темекі шегуге тырысты (5%),
- 38 адам электронды темекіні оқушының ағзасына зиянды деп санайды (56%),
- 25 адам электронды темекіні зиянсыз деп санайды (37%),
- 4 адамға жауап беру қиын (5%);

2.2. Мектеп медбикесімен әңгіме

Біздің мектептің фельдшерімен әңгімелесу барысында мен диаграммада көрсетілген оқушылардың аурушандық санын анықтадым.

Электрондық темекімен улану туралы өтініштер тіркелген жоқ. Менің ойымша, бұл оқушылардың мектеп фельдшерінің әрекеттерінің салдары туралы білуіне байланысты.

2.3. Оқушының өмірлік көрсеткіштерін анықтау

Электрондық темекі шегудің ағзаға әсерін зерттеу үшін оқушы жүрек соғу жиілігін, қысымды анықтау, тырнақ төсегіндегі қан ағымының жылдамдығын өзгерту сияқты өмірлік белгілерді анықтайтын эксперимент жүргізді. Зерттеу үшін электронды темекі алынды Neux, 10 мг никотин картриджімен және "Гламур" маркалы темекімен. Мұны көруге болады:

- бір рет электронды темекі шегуден кейін өмірлік маңызды көрсеткіштер өзгерді: импульс минутына 79 соққыға дейін өсті, қысым 129/86 мм.сын. бағ. дейін өсті. ст., тырнақ төсегіндегі қан ағымының жылдамдығы секундына 1,06 см-ге дейін өсті.; тыныс алу 32 секундқа дейін төмендеді.;

- "Гламур" маркалы темекі шегуден кейін өмірлік маңызды көрсеткіштер өзгерді: импульс минутына 81 соққыға дейін өсті, қысым 130/90 мм.сын. бағ. дейін өсті. ст., тырнақ төсегіндегі қан ағымының жылдамдығы секундына 1,4 см-ге дейін өсті., өйткені никотиннің әсері екі фазалы: бастапқыда ол қан ағымының жылдамдығын арттырады, содан кейін вазоспазм арқылы оны күрт төмендетеді; тыныс алу 30 секундқа дейін төмендеді.

Менің эксперименттерімнің нәтижелері бойынша электронды темекі шегу қауіпсіз емес және жүрек-қан тамырлары, жүйке, тыныс алу, ас қорыту, шығару жүйелерінің ауруларына әкелуі мүмкін деген қорытынды жасауға болады

Құрама электронды темекі

Электрондық темекінің құрамына қандай элементтер кіреді деген сұрақ көптеген ғалымдарды, дәрігерлерді алаңдатады, бірақ бұл темекі шегуден "булануға"көшуді шешкендер үшін ең маңыздысы. Адам электронды темекінің қауіпті екенін түсінуі үшін оған жауап қажет пе?

Отаны Қытай болып табылатын электронды темекінің он жылға жуық кезеңінде ғалымдар көптеген түрлі эксперименттер жүргізді. Бұл мерзім олардың құрамын егжей-тегжейлі зерттеу үшін жеткілікті болды. Электрондық темекі сұйықтығының құрамына кіретін заттардың концентрациясы электронды темекі түріне байланысты айтарлықтай өзгеруі мүмкін:

- пропиленгликольдің 55-тен 62% - на дейін;
- 30-35% глицерин;
- 0-ден 3,6% - ға дейін никотин;
- 2-ден 4% - ға дейін хош иістендіргіштер;
- тиісті концентрациядағы су.

Сұйықтықтың құрамы және адамға әсері

Пропиленгликоль - бұл тағамдық қоспалар мен еріткіш ретінде әрекет ететін алкоголь. Ол химия, тамақ, косметика, фармацевтика өнеркәсібінде әлемнің көптеген елдерінде қолдануға рұқсат етілген E1520 қоспасы ретінде қолданылады. Бұл улы емес зат болып саналады, ингаляция және кездейсоқ қабылдау кезінде улануды тудырмайды. алайда, қосымша әлі де зиян келтіруі мүмкін, сондықтан үлкен мөлшерде орталық жүйке жүйесін тежейді. Құрамында пропиленгликоль қоспасы бар тағамдарды (артық) тұтыну бүйректің зақымдалуына әкелуі мүмкін.

Электрондық темекіде пропиленгликоль байланыстырушы рөл атқарады. Ол сұйықтық компоненттерін өзара байланыстырады. Сонымен қатар, ол құрамында никотин бар будың тыныс алу жолдары мен өкпеге жақсы тасымалдануын қамтамасыз етеді.

Глицерин - көп атомды алкоголь.

Бұл зат суды кетіретін қасиетке ие және тірі организмдердің кез-келген ұлпасынан су тарта алады. Сондықтан бүйрек ауруымен ауыратын адамдарда глицерин аурудың өршуіне әкелуі мүмкін. Сонымен қатар, глицерин ағзадағы қан айналымы процестеріне және тамырлардың күйіне өте теріс әсер етеді. Бұл заттың максималды рұқсат етілген дозасы, оның қауіптілігіне қарамастан, анықталмаған. Электрондық темекіде глицерин будың сапасына әсер етеді-ол қалың, бай болады, жағымды, тәтті дәмге ие болады.

Никотин - түнгі тұқымдас өсімдіктерде кездесетін алкалоид

Никотин - күшті нейротоксин және кардиотоксин. Никотинді ішке қабылдау, темекі шегу жүрек-қан тамырлары және онкологиялық аурулармен, туа біткен ақаулардың пайда болуымен және

уланумен байланысты. Никотин-бұл зиянды деп тануға болатын е-темекі сұйықтығының құрамындағы зат. Бірақ оның электронды темекіде болуы негізделген. Электрондық темекі, сондай-ақ патчтар, сағыздар сияқты, никотинді алмастыратын терапия болып табылады. Сондықтан зат темекіден бас тартқан адам никотиннің болмауынан туындаған физикалық азаптан аулақ болуы үшін қажет, өйткені никотин тәуелді екені белгілі.

Хош иістер - табиғи (тағамдық) және жасанды. Олардың арасында айырмашылық бар. Табиғи хош иістендіргіштер экстракция немесе айдау арқылы шикізаттың табиғи түрлерінен ғана алынады. Шикізат кез-келген өсімдік немесе жануар өнімі бола алады. Жасанды хош иістерге табиғи аналогтары жоқ тағамдық қоспалардың барлық түрлері жатады. Бұл толығымен химиялық қосылыстар. Адам денсаулығына қауіпті болуы мүмкін: аллергия, асқазанның бұзылуы, тері аурулары. Осылайша, электронды темекі шегетін сұйықтықтың құрамына келесі компоненттер кіреді: пропиленгликоль, глицерин; никотин, хош иістендіргіштер және су. Осы заттардың қасиеттерін зерттей отырып, Судан басқа электронды темекі шегетін сұйықтықтың барлық компоненттері адам денсаулығына кері әсер етуі мүмкін деп болжауға болады.

Қорытынды

Менің гипотезам расталды: электронды темекі шегу адам денсаулығына кері әсер етуі мүмкін. Электрондық темекідегі темекі шегетін сұйықтық ағзаға теріс әсер етуі мүмкін, ол шын мәнінде темекі шегеді. Менің гипотезамды сұйықтық жапсырмаларындағы ескерту белгілері растады, барлық сұйықтықтарда аллергиялық реакциялар мен бас айналу тудыруы мүмкін тұрақты иіс болды. Хош иістер синтетикалық шыққан. Темекі шегу кезінде ауаға түседі көмірқышқыл газ және жану өнімдері хош иістендіргіштер. Берілген сұйықтықты қолданумен байланысты проблемалар өте көп және ең алдымен химиялық тәуелділік болып табылады. Әрине, электронды темекіні қолданудың жағымсыз салдарын денсаулыққа көптеген қиындықтар тудыруы мүмкін қарапайым темекіні қолданудың салдарымен салыстыруға болмайды. Мен Сізге электронды темекіні де ,қарапайым темекіні де тұтынуды ұсынбаймын. Құрамында никотин бар өнімдер адам денсаулығына теріс әсер ететіні дәлелденді. Электрондық темекінің құрылымы мен химиялық құрамын зерттей отырып, мен оның темекі шегуі қарапайым темекіден аз болса да, денсаулыққа зиян тигізетінін анықтадым. Электрондық темекі әдеттегі темекіге қарағанда одан да көп тәуелділікті дамыта алады.

Темекі шегу маңызды мүшелерге әкеледі: өкпе, жүрек және қан тамырлары, жүйке жүйесі, көру, иіс сезу және дәм сезу бүршіктері, тістер, ас қорыту мүшелері, ұрпақтар, жалпы даму және қатерлі ісікке әкеледі. Темекі шегетін ата-аналарда 85% жағдайда генетикалық және физикалық әлсіреген балалар болады.

Электрондық темекі шегу - бұл тамақ пен тыныс алу жолдарының соққысы ғана емес, бұл сіздің балаларыңыз бен немерелеріңіздің болашағы.

Теориялық деректерді талдап, эксперименттер жүргізгеннен кейін мен электронды темекі шегу сияқты жаман әдеттің зиянды екеніне көз жеткіздім. Электрондық темекі шегу адам ағзасындағы қайтымсыз процестерді тудырады және денсаулыққа, әсіресе жасөспірімге орны толмас зиян келтіреді.

Электрондық темекіде никотин бар, сондықтан темекі шегуші оны қолдану арқылы өзінің жаман әдетін ешқашан қалдыра алмайды, өйткені темекі адамды никотиннің күнделікті дозасында физикалық тәуелділіктен босатпайды, бұл қажеттілікті қанағаттандырады және психологиялық тәуелділіктен қолында бірдеңе ұстап, темекі шегуден түтінмен дем алады, бұл да мүмкіндік береді. Сонымен қатар, темекі шегуге арналған сұйықтықтың құрамы әрдайым аннотацияда айтылғандарға сәйкес келмейді, ал ингаляция фактісі, сонымен бірге күнделікті, химиялық заттар зиянсыз бола алмайды.

Никотинді қолдану нәтижесінде адамның қан тамырлары тарылады. Темекі шегу инсульт, инфаркт және ішкі ағзалардың әртүрлі ауруларының үлкен қаупін тудырады. Шын мәнінде, никотин өсіп келе жатқан ағзаның барлық мүшелеріне қатты әсер етеді.

Темекі шегушілер өздеріне ғана емес, айналасындағыларға да қауіп төндіреді. Темекі шекпейтін адамдардың денесінде темекі шегетін бөлмеде болғаннан кейін никотиннің едәуір концентрациясы анықталады.

Мен оқушылар мен ата-аналарға арналған жадынама жасадым, бұл жасөспірімдерге жаман әдеттен арылуға және денсаулығын сақтауға көмектеседі.

Электрондық темекі мүлдем зиянсыз емес, өйткені өндірушілер бізді бұған сендіруге тырысады. Қалай болғанда да, никотин қауіпті.

Сізге және Сіздің жақындарыңызға денсаулық!

Менің жұмысымның нәтижесінде мен электронды темекінің зияны мен пайдасы туралы көп ақпарат таптым. Ғалымдардың пікірлері екіге бөлінгенін анықтады. Зерттеу жүргізгеннен кейін мен электронды темекінің құрамында зиянсыз заттар ғана емес, сонымен қатар ағзада жиналатынды қатерлі ісікке әкелуі мүмкін екенін түсіндім. Сонымен, электронды темекі зиянсыз емес, өйткені өндірушілер мен БАҚ олар туралы жазады. Осылайша мен электронды темекінің қауіпсіздігі туралы өз гипотезамды жоққа шығардым.

Электрондық темекіге ауысқанда, темекі шегушілер жиі таныс сезімдерді алмайды. Бұрынғы "бекіністі" қуып, кейбіреулер сұйықтықтағы никотин дозасын көбейте бастайды немесе жиі қалықтайды. Содан кейін денеге бұрынғыдан да көп никотин енеді және құрылғы темекі өніміне қарағанда қауіпті болады.

Сондықтан оларды кәдімгі темекіні балама және қауіпсіз ауыстыру деп санауға болмайды. Бұл ақпаратты мен мектеп оқушыларымен бөлістім.

Сондықтан электронды темекі шегу немесе темекі шекпеу – бұл әр адамның таңдауы, бірақ сіз оның ағза үшін де қауіпсіз емес екенін білуіңіз керек.

Мен зерттеу мақсатыма жеттім және барлық тапсырмаларды орындадым деп санаймын.

Жадынама

"Тоқта! БОЛАШАҒЫҢЫЗ ТУРАЛЫ ОЙЛАНЫҢЫЗ!"

1. Электрондық темекі шегу ұрпақтан-ұрпаққа берілуі мүмкін созылмалы аурулардың пайда болуына әкеледі.
2. Никотинге тәуелділік пайда болады, одан құтылу өте қиын.
3. Темекі шегетіндердің өлімі темекі шекпейтіндерге қарағанда 15 есе жоғары!
4. Күніне 700-ге жуық адам темекі шегуге байланысты аурулардан қайтыс болады.
 - a. мың темекі шегетін адам уран кенішінің қызметкеріне теңестіріледі. Бұл қазірдің өзінде мүгедек.
5. Күніне 700 адам темекі шегуге байланысты аурулардан қайтыс болады.

АТА-АНАЛАРҒА АРНАЛҒАН ЖАДЫНАМА

1. Балалық немесе жасөспірім кезінде никотинге деген құштарлықты алғандар болашақта одан үлкен қиындықпен құтылады. Темекі шегуді кеш бастаған адамдар деструктивті тәуелділіктен оңай бас тартады.
2. Пропиленгликоль мен глицерин булары ішкі ағзалардың жұмысына теріс әсер етеді. Олар улы және бронхопульмональды жүйені бітеп тастайды. Бұл сұйықтықтар жалған болуы мүмкін.
3. Электрондық темекіге арналған майлы таңғыштарда жиі кездесетін хош иістер теріс пайдаланылған кезде аллергиялық реакцияларды тудырады.
4. Электрондық құрылғының қиялдағы пайдасы психологиялық тұрғыдан дамыған реакция болып табылады, бірақ шындық емес.

Темекі шегу қандай жолмен жасалса да зиянды және қауіпті. Темекі өнімдері де, кальян да, электронды темекі де ешқандай пайда әкелмейді. Мұны әрдайым есте ұстаған жөн.

Электрондық темекінің құрамы

"Никотинге тәуелділік терапиясындағы никотинді электронды жеткізу жүйелерінің орны: мәселеге заманауи көзқарас" мақаласында Осипов Дмитрий Иванович [3, б. 47] мен ең көп таралған және қол жетімді ESDN жұмыс принципі буландырғыштың қыздыру элементі арқылы өтетін сіңіргіш ортаға түсетін сұйықтықты қыздыру арқылы аэрозоль жасау екенін білдім. Яғни темекі екі негізгі элементтен тұрады:

Батарея немесе батарея. Ең арзан бір реттік өнімдерде батареялар қарапайым және қызып кетуден немесе қысқа тұйықталудан қорғауды қамтамасыз етпейді. Қымбат модельдерде батареяларды бірнеше рет зарядтауға болады.

Буландырғыш. Батарея оған қуат береді, ал қыздыру элементі қатайған кезде темекідегі сұйықтықтың булануына әкеледі.

Темекі шегуге арналған сұйықтық неден тұрады?

Мен сұйықтықтың құрамына келесі заттар кіретінін білдім[3, б. 47]:

1. Глицерин-будың пайда болуына жауап береді;
2. Пропиленгликоль-күш сезімін және дәмдік қасиеттерін арттырады;
3. Хош иістендіргіштер-жұпқа белгілі бір дәм береді;
4. Бояғыштар-Сұйықтық пен буға белгілі бір түс береді;
5. Никотин-денсаулыққа қауіпті зат. Бұл компонент міндетті емес, сіз сұйықтықты никотинсіз жасай аласыз және тек хош иісті бумен дем аласыз.

Электрондық темекі сұйықтығының компоненттерінің сипаттамасы

Компоненттерді сипаттау үшін Интернет-ресурстар пайдаланылды [2, 7]

Глицерин

Глицерин - үш атомды алкоголь, түссіз майлы құрылымы бар, дәмі тәтті, суда жақсы ериді. Косметологияда және тәттілердің барлық түрлерін жасау үшін кеңінен қолданылады.

Глицерин электронды темекіде қыздырылған кезде адамның қышуын және тамағының аздап құрғауын тудырады. Көбінесе қышу қатты жөтелге айналады. Бірақ глицериннің арқасында темекі шегушінің аузында тәтті дәм қалады.

Өсімдік глицерині тек вейпке арналған сұйықтыққа ғана емес, сонымен қатар қарапайым темекіге де қосылады.

Пропиленгликоль

Бұл сұйықтықтың түсі жоқ және тұтқыр консистенциясы бар. Бұл заттың хош иісі өте әлсіз, байқалмайды және дәмі сәл тәтті. Суда пропиленгликоль тез және жақсы ериді.

Пропиленгликоль адам ағзасына зиян тигізбейді деп жалпы қабылданған. Алайда, кейбір адамдар өздері білмей, бұл затқа аллергиясы болуы мүмкін. Электрондық темекі шегуден кейін адам кеудесінде қатты ауырлықты сезінуі мүмкін-бұл әрекет пропиленгликольге әсер етеді.

Өте сирек жағдайларда өндірушілер темекі шегетін сұйықтықты жасау үшін пропиленгликольдің орнына полиэтиленгликольді (PEG) пайдаланады. Полиэтиленгликоль әлі жақсы зерттелмеген. Алайда, заттың уыттылығы өте төмен екенін дәлелдеуге болады. Ол тамақ өнеркәсібінде де, медицинада да бекер қолданылмайды [2].

Никотин және оның ағзаға әсері

"Никотин - өсімдік тектес ең қауіпті удың бірі. Құстар (торғайлар, көгершіндер) олардың тұмсығына никотинге малынған шыны таяқшаны әкелгенде өледі. Қоян 1/4 тамшы никотиннен, ит 1/2 тамшыдан өледі. Адамдар үшін никотиннің өлімге әкелетін дозасы 50-ден 100 мг-ға дейін немесе 2-3 тамшы». [1]

Никотиннің ССС әсері темекі шегу басталғаннан кейін бірден дамиды. Темекі шегудің басталуынан 1 минут ішінде жүрек соғу жиілігі жоғарылайды: ол темекі шегудің басталуынан бастап алғашқы 10 минутта 30% - ға өсуі мүмкін. Тіпті ауыр темекі шегушілерде жүрек соғу жиілігі 37 ± 4 уд/мин артуы мүмкін. Сондай-ақ, темекі шегу кезінде қан қысымы көтерілуі мүмкін. Темекі шегу кезінде адамда ОЖЖ белсенді жұмыс істей бастайды, жүрек соғысы жиілейді.

Егер сіз қарапайым қағаз темекісін шегетін болсаңыз, онда 4 мыңнан астам заттар мен зиянды қосылыстарды ішке кіргізіңіз. Бірақ электронды темекі шегу кезінде бұл көрсеткіштер 70-80 – ге дейін төмендейді. Көптеген бастаушы ваперлер өздерінің жаңа құмарлықтары денсаулыққа қауіпті болуы мүмкін деп ойламайды.

Никотин адам денсаулығына жағымды әсер етеді. Зерттеулер көрсеткендей, темекі шегу немесе басқа темекі өнімдерін қолдану арқылы ағзаға түсетін никотин Паркинсон ауруының даму

қаупін төмендеуі мүмкін. Жақында жүргізілген зерттеу нәтижелеріне сәйкес, құрамында табиғи никотин бар тағамдарды жеу де аурудың даму қаупін азайтуы мүмкін.

Ричард Уильямстың "Никотиннің жүрек соғу жиілігінің тазалығына созылмалы әсері" мақаласында қазіргі уақытта темекіні тұтыну әлемдегі өлім-жітімнің алдын алуға болатын жалғыз себебі болып табылады. Темекіні тұтыну әрбір 10 өлімге жауап береді, нәтижесінде жылына 5 миллион адам қайтыс болады. Темекіні тұтыну кейбір созылмалы аурулардың, соның ішінде қатерлі ісік, өкпе аурулары және ЖҚА дамуының негізгі факторы болып табылады. Тәжірибесі бар темекі шегушілердің орташа өмір сүру ұзақтығы темекі шекпейтіндерге қарағанда орта есеппен 10-17,9 жылға аз. Тәжірибесі бар темекі шегушілердің жартысына жуығы темекі шегуге байланысты аурулардан қайтыс болады. Темекі шегетін әйелдердің өмір сүру ұзақтығының төмендеуі орта есеппен 13,2 жасты, ал мужчинерде 14,5 жасты құрайды. [5]

Электрондық темекідегі хош иістер

Адамға электронды темекі шегуді жағымды ету үшін өндірушілер сұйықтыққа арнайы хош иістер қосады. Заманауи электронды темекіге арналған хош иісті сұйықтық неден тұрады, ол табиғи немесе жасанды болуы мүмкін. Табиғи қоспалар қымбатырақ, ал олардың ассортименті өте қарапайым. Сондықтан өндірушілер жидек, жеміс, кофе хош иістері бар синтезделген хош иістерді көбірек пайдаланады. [2]

Диэтиленгликоль

Американдық ғалымдар темекі шегетін сұйықтықтың құрамында ресми түрде канцероген болып саналатын диэтиленгликоль (у) бар екенін анықтай алды. Бұл зат қатерлі ісіктің дамуына әкелуі мүмкін дегенді білдіреді. [2]

Темекі шегушілер темекі шегудің зиянсыздығы туралы айтқандай, бірақ ашық көздерден ақиқат түсінікті болады: құрамында никотин бар электронды темекі ағзаға зиянды, оның әсерінен ағзаның біртіндеп улануы жүреді. Егер электронды темекіге арналған сұйықтықта никотин болмаса, онда ол ағзаға да зиянды, өйткені оның құрамында созылмалы аурулардың дамуына әсер ететін, өмір сүру ұзақтығын төмендететін басқады бар. Глицерин, пропиленгликоль, хош иістендіргіштер мен бояғыштар организм үшін салыстырмалы түрде қауіпсіз-олар тамақ, косметика және медициналық салаларда жиі қолданылады. Бірақ олар тіпті температураға ұшыраған кезде зиянды заттарды шығара алады. Отандық және шетелдік авторлардың кейбір еңбектерінде esdn жасаған аэрозоль темекі түтініне қарағанда тыныс алу жолдарына аз әсер ететіні көрсетілген. Алайда, аэрозольдің кейбір компоненттері тыныс алу жолдарының тітіркенуін, аллергияны және басқа жағымсыз жанама әсерлерді тудыруы мүмкін [3, б. 47]

Терминдер сөздігі

Глицерин - органикалық қосылыс, триатомдардың қарапайым өкілі. Бұл тәтті дәмі бар тұтқыр мөлдір сұйықтық. Уытты емес, мысалы, қарапайым диатомды спирттерден айырмашылығы.

Пропиленгликоль - гигроскопиялық қасиеттері бар әлсіз тән иісі, тәтті дәмі бар түссіз тұтқыр сұйықтық.

Полипропиленгликоль - латекс өнімдеріне, целлюлоза-қағаз өңдеуге, эмульсиялық бояуларға, қант қызылшасын өңдеуге, ашыту ыдыстарына арналған көбік кетіргіш ретінде жарамды. Ол сондай-ақ косметикалық ингредиент, қалыптарды майлау, шайыр мен Пластификатор сияқты аралық зат ретінде қолданылады. Майлау материалы ретінде пайдалануға болады. Қоспаларды қолдану арқылы майлау қабілетін одан әрі арттыруға болады.

Хош иістер - өнімдерге немесе өнімдерге белгілі бір иістер беру, хош иіс жасау немесе жақсарту үшін қолданылатын заттар.

Диэтиленгликоль, екі этанол - химиялық қосылыс, диатомды спирттердің өкілі.

Канцерогендер - адамның немесе жануардың ағзасына әсер етуі қатерлі ісіктердің пайда болу ықтималдығын арттыратын қоршаған орта факторлары. Бұл факторлар химиялық, физикалық немесе биологиялық сипатта болуы мүмкін.

Фенолдар – молекулаларында OH гидроксил топтары бар хош иісті қатардағы органикалық қосылыстар - хош иісті сақинаның көміртегі атомдарымен байланысқан.

Альдегидтер - құрамында альдегид тобы (- CHO) бар органикалық қосылыстар класы, карбонил тобы бір сутегі атомымен және бір R тобымен байланысқан

Акролеин - каустикалық иісі бар органикалық қосылыс, шырышты қабығын тітіркендіреді, лакримацияны тудырады, жалпы уытты әсер ететін зат. Қуықтың қабынуына әкеледі, өкпеге қатты зақым келтіреді.

Формальдегид - ағзаны өлтіретін улану, соның салдарынан бауыр мен тыныс алу жеткіліксіздігі дамиды.

Электрондық темекі сұйықтығының химиялық құрамы

Пропиленгликоль
 Глицерин
 Никотин
 Хош иістендіргіштер

Пайдаланған әдебиеттер тізімі

1. <https://multiurok.ru/files/issliedovatiel-skaia-rabota-issliedovaniie-vliianiia-kurieniia-eliektronnoi-sighariety.html>
2. Д. В. Колесов, Р. М. Маш, И. Н. Беляев " Биология. 8-сынып адамы", Дрофа, 2006
3. Интернет-ресурстар
4. Қасиеттері глицерина. <http://onwomen.ru/glicerin-e422.html>
5. Қасиеттері глицерина. <http://onwomen.ru/glicerin-e422.html>
6. Н.И. Сонин. Адам. 8-сынып: жалпы білімге арналған оқулық. мекемелер / Н. И. Сонин, М.Р. Сапин. - 3-ші басылым., М.: Дрофа, 2010.
7. Ресей медициналық қоғамы электронды темекіге "қарсы" және "қарсы" сөздер туралы. <http://www.e-cigarette.su>
8. Ресей медициналық қоғамы электронды темекіге "қарсы" және "қарсы" сөздер туралы. <http://www.e-cigarette.su>
9. Ресейдегі темекі шегетін халықтың саны туралы Статистика. http://www.podymim.ru/statistika_v_Rossii.shtml

10. Ресейдегі темекі шегетін халықтың саны туралы Статистика. http://www.podymim.ru/statistika_v_Rossii.shtml
11. Табиғи және жасанды хош иістендіргіштер. <http://www.denshitabaco.ru/stati/sostav-jidkosti-elektronnoy-sigareti>
12. Табиғи және жасанды хош иістер. <http://www.denshitabaco.ru/stati/sostav-jidkosti-elektronnoy-sigareti>
13. Эл зиянды ма. Темекі https://vipmag.by/stati_ob_elektronnykh_sigaretakh/vredna_li_elektronnaya_sigareta
14. Электрондық темекі дегеніміз не және оның құрамы? <https://kz.wikipedia.org>
15. Электрондық темекі жасау тарихы <http://kurinekuri.ru/drygoe/istoriya-sozdaniya-elektronnyh-sigaret.html>
16. Электрондық темекінің құрамы <http://www.denshitabaco.ru/stati/sostav-jidkosti-elektronnoy-sigareti>

QR КОДТЫ БІЛІМ БЕРУДЕ ҚОЛДАНУ

Кунбасова Гаухар Саветкалиевна

Мұхтар Әуезов атындағы жалпы білім беретін мектеп-лицейі, Сарымолдаев ауылы,
Меркі ауданы, Жамбыл облысы

Дәйектеме

Қазіргі заманда сыныптағы телефондар оқушының оқу іс-әрекетіне кедергі жасайды деген пікір қалыптасқын. Ендеше, неге «Жағымды» мен «Пайдалыны» біріктіріп, смартфон арқылы мектеп оқушыларын оқу-танымдық іс-әрекетке тартуға тырыспасқа?

Мысалы сабақ барысында әр бала интерактивті тапсырмаларды орындау үшін берілген ұзақ сілтемені браузердің адрестік жолағына теруі тиіс, осы

іс-әрекетті жеңілдету үшін сілтемені QR-код арқылы берген дұрыс.

Бұл мақалада QR кодтарды сабақ барысында интерактивті оқыту құралы ретінде қолдануға ұсынамын:

- QR код арқылы топтастыру
- QR код арқылы тапсырма орындау
- QR-код арқылы кері байланыс жасау

Мақаланың мақсаты: Білім беруде qr-кодты қолданудың тәсілдерін қарастыру және QR кодты жасауды меңгеру.

Аннотация

В настоящее время бытует мнение, что телефоны в классе мешают обучению ученика. Так почему бы не объединить «Приятное» с «Полезным» и не попробовать привлечь внимание школьников к образовательной деятельности посредством смартфонов.

Например, для выполнения интерактивного задания каждый учащийся должен набрать длинную ссылку в адресной строке браузера, чтобы облегчить и ускорить это действие, ссылку лучше предоставить QR-кодом.

В этой статье предлагаю использовать QR-коды на некоторых этапах урока:

- Объективном делении на группы
- Проверь себя
- Выполнение задания
- Рефлексия

Цель статьи: рассмотреть способы использования qr-кода в образовании и освоить веб-сервисы для создания QR-кода.

Annotation

Currently, there is a perception that phones in the classroom interfere with student learning. So why not combine "Pleasant" with "Useful" and try to attract the attention of schoolchildren to educational activities through smartphones. For example, to complete an interactive task, each student must type a long link in the address bar of the browser, in order to facilitate and speed up this action, it is better to provide the link with a QR code. In this article, I suggest using QR codes at some stages of the lesson:

Objective division into groups

Check yourself

Completing the task

Reflection

The purpose of the article: to consider ways to use QR codes in education and to master web services for creating QR codes.

Заман ағымына қарай жаңа технология, жылдам ақпараттық жүйе, жаңаша көзқарас пайда болды. Адам ақпараттың үлкен ағынымен жұмыс істеуге, есте сақтау мен зейінді дамытуға үйренуі керек. Бізге ақпараттың бар-жоғы маңызды емес – жай ғана оның тым көп болғандықтан, біз осы білім көлемін сіңіріп, оның барлығын пайдалана алмаймыз. Сондықтан бұл бізге оқу үдерісін басқаша ұйымдастыруға мүмкіндік беретін қозғалыс қажет дегенді білдіреді". Сыныптағы телефондар оқушының оқу іс-әрекетіне кедергі жасап, оның назарын аударады деген пікір бар. Дегенмен, қазіргі әлемде мобильді және компьютерлік құрылғыларсыз істеу қиын болады. Ендеше, неге «Жағымды» мен «Пайдалыны» біріктіріп, смартфон арқылы мектеп оқушыларын оқу-танымдық іс-әрекетке тартуға тырыспасақ? Ең бастысы, смартфон мен QR кодты әдістемелік тұрғыдан дұрыс пайдалану. QR код – сабақтағы мұғалімнің көмекшісі. Шынында да, егер сіздің сыныбыңызда әр оқушыда гаджет және жоғары жылдамдықты интернетке қосылу мүмкіндігі болса, онда сіздің жұмысыңыз қызықты болып әрі жеңілдей түседі.

QR коды дегеніміз не?

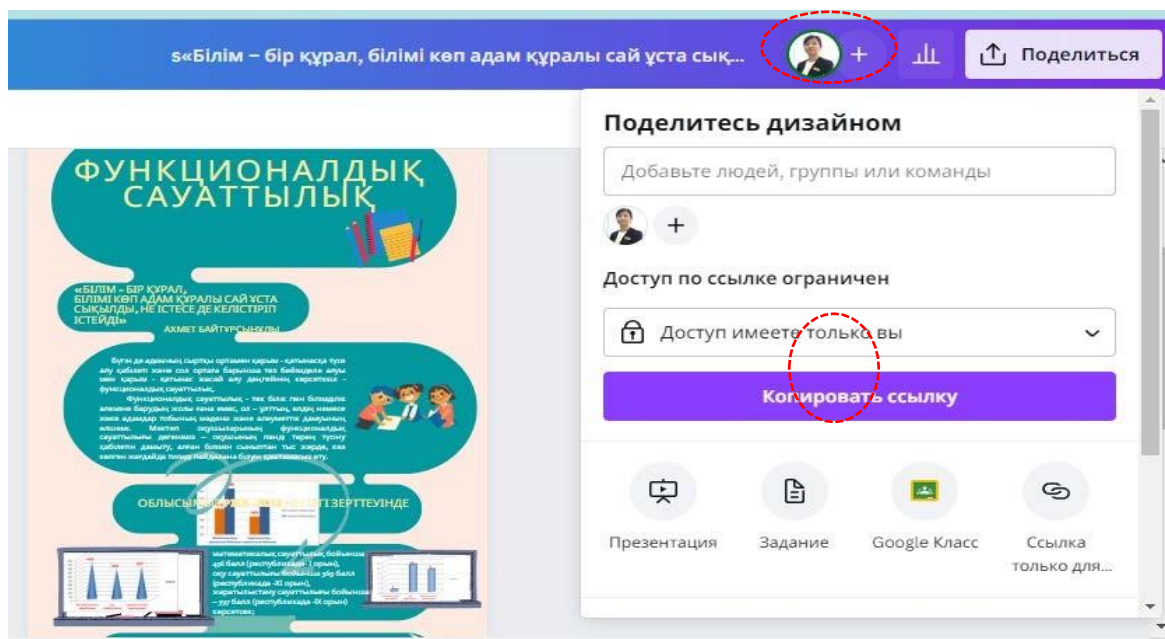
QR (quick response) аббревиатурасы ағылшын тілінен аударғанда «жылдам жауап» деген мағынаны береді. Бұл екі өлшемді штрих-код (матрицалық код), штрих кодты «Denso Wave» жапон компаниясы 1994 жылы ойлап тапқан. QR код кішкентай шаршы тәрізді, оның ішіне 2953 байт ақпаратты кірістіруге болады, яғни 7089 сан немесе 4296 әріп, құжатпен айтқанда А4 форматындағы 1-2 бетке жуық мәтін. Қазіргі уақытта QR кодтары бүкіл әлемге тарады. Осы жұмбақ шаршыларды билбордтарда, витриналарда, кітаптар мен журналдардың мұқабаларында, жарнамаларда, өнімнің қаптамасында, ойындарда, анықтамаларда, квитацияларда кездестіре аламыз.

QR кодын қалай жасауға болады?

QR кодын жасау қиын емес, оны жасау үшін тек генератор қажет, қолжетімді Интернеттегі қызмет немесе компьютер орнатылған арнайы бағдарлама. Веб-қызметтерді және арнайы бағдарламаларды пайдалану оңай, арнайы білімді қажет етпейді.

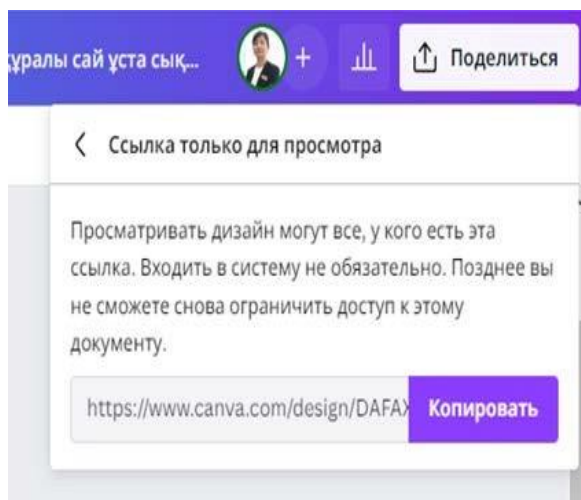
Мысалы сіз canva.com сайтындағы жұмысыңызбен QR кодын арқылы бөліскіңіз келді. Ол үшін «Поделиться» батырмасын басып, содан кейін шыққан қалқымалы мәзірінде «Ссылка только для...» батырмасын таңдаған абзал, өткені бұл батырма пайдаланушыдан canva.com сайтына кіруін талап етпейді. (сурет 1)

Іздеу жүйесі ұсынған бірінші генераторды ашайық. (сурет 3) Canva.com сайтынан көшірілген сілтемені «Введите текст для копирования» терезесіне кірістіргеннен кейін «Создать код» батырмасын басыңыз. Нәтижесі «Ваш QR-код» терезесіне шығады. QR-код суретінің үстіне тінтуірдің оң жақ батырмасын басып «Копировать картинку» немесе «Скачать» командасын таңдап, word бағдарламасына QR-кодты кірістіріп, принтер арқылы қағазға шығарып, білім алушыға ұсынуға болады. (сурет 4)

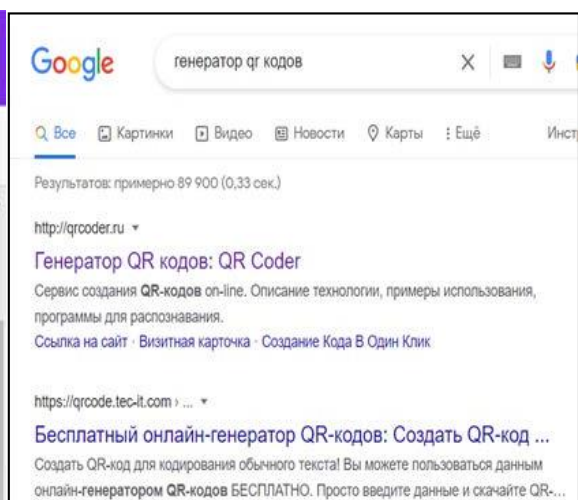

Сурет 1

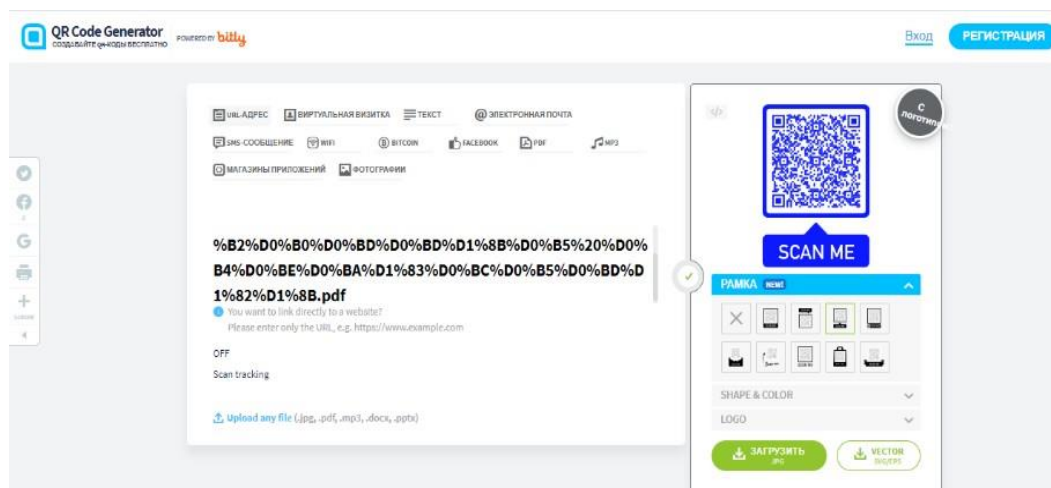
«Ссылка только для...» батырмасын басқаннан кейін келесі қалқымалы мәзір пайда болады, сол жерде «Копировать» батырмасын басып, кез келген іздеу жүйесіне «Генератор QR кода» деп іздеу жолағына жазу керек (сурет 2)

сурет 2

сурет 3

(Сурет 4)

QR-код жасау үшін көптеген веб-ресурстар мен веб-қызметтер бар:

qrcoder.ru - қарапайым мәтін, телефон нөмірі, веб-сайт сілтемесі кодтайды. QR-код өлшемін өзгертуге мүмкіндік береді. Тек ақ-қара нұсқасы беріледі.

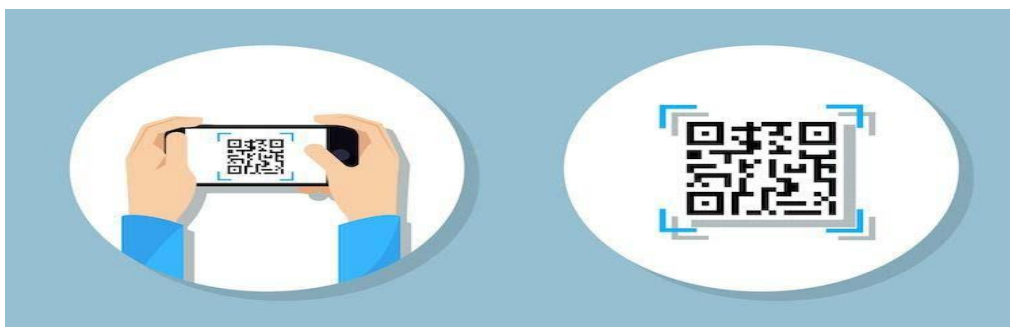
QRCode-Monkey - мәтін, веб-сайт сілтемесі, телефон, SMS хабарлама,

Электрондық пошта мекенжайы, электрондық пошта хабары, визитка, Twitter, Google карталары, YouTube сілтеме, Wi-Fi желісіне кіру, хабарландыру (мысалы, уақыт пен орын іс-шара өткізу) кодтайды. Логотипі немесе үлгісі бар QR кодын жасауға мүмкіндік береді, өлшемін өзгерту, түсін реттеу, логотипті және фон қосу мүмкіндігі бар.

ru.qr-code-generator.com – түсін өзгертуге және логотипті кірістіруге мүмкіндік береді. Мәтінді, веб-сайт сілтемесін, телефонды, SMS хабарламаны, электрондық пошта мекенжайын, электрондық пошта хабарын, визит картасын, Facebook, фотосуреттерді, pdf құжаттарын, Wi-Fi қатынасын кодтайды. Бірақ сайтқа тіркелу қажет.

QR кодты оқу

QR кодты оқу үшін ұялы телефонға арнайы бағдарлама орнату қажет. Егер смартфонңызда алдын ала орнатылған болса, басқасын орнатудың қажеті жоқ. Оқу (декодтау) ақпарат алу үшін орнатылған бағдарламаны іске қоссаңыз және смартфон камерасын қолдану қажет. Бағдарлама QR кодты оқып болғаннан кейін төменде сілтеме пайда болады сол сілтеме арқылы өтсе, кодталған ақпарат шығады. (сурет 5)

(сурет 5)

Тегін QR кодын оқу бағдарламалары: (сурет 6)

(сурет 6)

QR кодты оқу процесінде қолдану мысалдары

Егер сіздің сыныбыңызда әр оқушыда гаджет және жоғары жылдамдықты интернетке қосылу мүмкіндігі болса, онда сіздің жұмысыңыз қызықты болып әрі жеңілдей түседі.

1. QR код арқылы топтастыру (кесте 1)

QR кодты білім алушыларды объективті топтастыру үшін пайдалануға болады. Бұл стратегия білім алушыларға қызығушылықтары мен қабілеттері бойынша топтасуға мүмкіндік бермейді.

Объективті топқа бөлу	
 1 топ	 2 топ

(кесте 1)

2. QR код арқылы өзін-өзі тексеру (кесте 2)

№	Тапсырма	Сіздің жауабыңыз	Өзінді тексер!
1	Қызығушылықтары бірдей адамдардың Интернеттегі бірлестігі а) Электронды пошта б) Кибербулинг с) Әлеуметтік желі		
2	Ненің әсерінен ми блоктары бұзылады? 		
3	Желі пайдаланушысына зәбір көрсету, агрессия, қорқыту, мазмұндағы хабарламалар жіберу әрекеті қалай аталады?		

(кесте 2)

3. QR код арқылы тапсырма орындау (кесте 3)

Тақырыбы	Ақпаратты шифрлау
Оқу мақсаты	5.2.1.3 – мәтіндік ақпаратты кодтау және декодтау.
Дескриптор	-Берілген ақпаратты сандық кодтау әдісіне топтастырады; -Берілген ақпаратты символдық кодтау әдісіне топтастырады; -Берілген ақпаратты графикалық кодтау әдісіне топтастырады.
Сілтеме	https://learningapps.org/display?v=p7eiwhs1n22
QR-код	

Тақырыбы	Екілік ақпаратты ұсыну
Оқу мақсаты	5.2.1.4 – компьютерге арналған барлық ақпарат екілік түрінде ұсынылғанын түсіндіру.
Дескриптор	-Қорапшадағы сұрақтарға жауап береді.
Сілтеме	https://wordwall.net/resource/36537678
QR-код	

(кесте 3)

4. QR-код арқылы кері байланыс жасау (кесте 4)

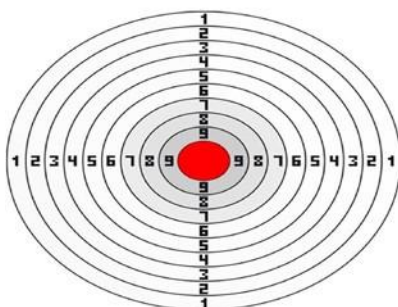
Білім алушылар QR-кодты смартфон арқылы сканерлеп, Padlet.com платформасына кіріп, кері байланыс тақтасын толтырады.

Кері байланыс	
Сілтеме	QR-код
https://padlet.com/kunbasova93/l91h0kepc4ncdwdj	

(кесте 4)

Мұндай нәрселер білім алушылардың қиялын ұшқындайды! Біреу бірден QR кодын оқып, тапсырманы оқуға тырысса, біреу ұқыптылық танытып, мұғалімнің нұсқауы бойынша тапсырманы орындайды! Әрине, мұндай тапсырмалар өзін-өзі ұстауды қалыптастыруға көмектеседі, ұстамдылыққа, қиындықтарды жеңуде табандылыққа үйретеді. Осылайша, QR кодының басты артықшылығы - сканерлеу құрылғысы арқылы кодталған ақпаратты жылдам тану. Техногендік ортадағы заманауи бала үшін күнделікті өмірде де, мектеп қабырғасында да цифрлық технологияларды қолдана білу негізгі дағды болып табылады.

QR код арқылы бағалау

QR код арқылы тапсырма орындау

Тақырыбы	Ақпаратты шифрлау	QR-код
Оқу мақсаты	5.2.1.3 – мәтіндік ақпаратты кодтау және декодтау.	
Дескриптор	-Берілген ақпаратты сандық кодтау әдісіне топтастырады; -Берілген ақпаратты символдық кодтау әдісіне топтастырады; -Берілген ақпаратты графикалық кодтау әдісіне топтастырады.	
Сілтеме	https://learningapps.org/display?v=p7eiwhs1n22	

Тема	Внедрение мультимедиа	QR-код
Цель обучения	10.4.2.4 применять HTML(аш ти эм эл)-теги для вставки мультимедиа объектов на web-страницу	
Дескриптор	Располагает теги и атрибуты по синтаксическому порядку	
Ссылка	https://wordwall.net/resource/11133010	

Тема	Форматирование текста (шрифт, абзац, списки)	QR-код
Цель обучения	10.4.2.1 использовать HTML (аш ти эм эл)-теги при разработке web-страниц	
Дескриптор	Устанавливает соответствие между тегами и их назначениями	
Ссылка	https://wordwall.net/resource/11131951	

1-mon

```
a = 1
while:
    prit(a, '-інші рет цикл
орындалды')
    a = a+1
print(Цикл аяқталды)
Дұрыс коды
1. while a < 10:
2. print
3. print('Цикл аяқталды')
```

2-mon

```
for i range(10):
    if i % 3 == 0:
        print()
Дұрыс коды
1. for i in range(10):
2. if i % 3 == 0:
3. print(i)
```

1-есеп. 1 мен 100 аралығындағы сандардың қосындысын жаз. Есептің программа коды орындалғанда экранға 5050 шығады.

Программа коды:

```
i=s=0
for i in range (1,101):
    s+=i
print (s)
```

2-ші есеп. 1 мен 10 аралығындағы сандарды кері ретпен шығар. Программа коды орындалғанда, экранға 10,9,8,7,6,5,4,3,2,1 сандары пайда болады.

Программа коды:

```
i=0
for i in range (10,0,-1):
    print (i)
```

3-ші есеп.

8 «А» сыныбында N ($0 < N < 30$) оқушы бар. Оқушылардың бойлары көрсетілген. Егер сыныптағы оқушының бойы 140 см-ден қысқа болса, ол аласа бойлы оқушыға жатады. Сыныпта неше оқушының бойы аласа екенін анықтайтын программа кодын жаз

Пайдаланған әдебиеттер тізімі:

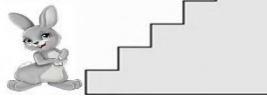
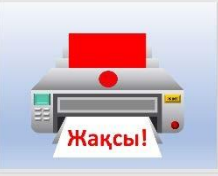
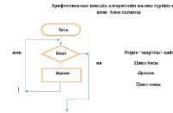
1. Qr-code генераторы
2. Источник: <https://app.qr-codegenerator.com/manage/?aftercreate=1&count=2>
Использование QR-кодов в образовательном процессе
3. Источник: https://rosuchebnik.ru/material/ispolzovanie-qr-kodov-v-obrazovatelnom-protseste/?utm_source=yandex.kz&utm_medium=organic&utm_campaign=yandex.kz&utm_referrer=yandex.kz

FOR ЦИКЛІ

Пермебаева Жұлдызай Мақсатқызы

Әлихан Бөкейхан атындағы №15 мектеп-лицейі, Б.Момышұлы ауылы,
Жуалы ауданы, Жамбыл облысы

Бөлім:		Python программалау тілінде алгоритмдерді программалау.		
		Python (пайтон) программалау тілінде 2D ойынын құру		
Педагогтің Т.А.Ә. (болған жағдайда)		Пермебаева Жұлдызай Мақсатқызы		
Күні:				
Сынып: 8 А		Қатысушылар саны:	Қатыспағандар саны:	
Сабақтың тақырыбы		§4.1. For циклі		
Оқу бағдарламасына сәйкес оқыту мақсаттары		8.3.3.2 for цикл операторын пайдалану;		
Сабақтың мақсаты		For циклін Python программалау тілінде қолдану тәсілін анықтау; Python программалау тілінде For циклінің орындалуын талдау, қолдану; For циклін қолданудың маңыздылығын бағалау		
Ойлау дағдысының деңгейі		Білу және түсіну, қолдану		
Бағалау критерийі:		- For циклін Python программалау тілінде қолдану тәсілін анықтайды; - Python программалау тілінде For циклінің орындалуынталдайды, қолданады; - For циклін қолданудың маңыздылығын бағалайды.		
Сабақтың барысы				
Сабақтың кезеңі/ уақыт	Педагогтің әрекеті	Оқушының әрекеті	Бағалау	Ресурстар
Сабақтың басы: 2 мин Топқа біріктіру: 2мин Қызығушылықты ояту. Өткен сабақты пысықтау: 6 мин 	Ұйымдастыру кезеңі 1.Оқушылармен амандасу. Оқушылардың сабаққа қатысуын қадағалау. 2. Топ мүшелерін алдын ала анықтаған құраммен топтастыру QR код арқылы екі топқа бірігуді ұсыну. Топтың құрамында А,В,С, деңгейлі оқушылардың болуы Бағалау парақтары таратылады. Оқушыға таныстырады және дескрипторларды түсіндіріп кетеді. 3. «Пойызға отырыңыз» әдісі. Алдыңғы білім мен	1.Мұғаліммен амандасады. 2. Экранда QR код шығады 1-топ және 2-топ болып бөлінген орындарға отырады. Оқушылар өзін-өзі бағалау парақтарына атын жазып толтырады. 3.Umaigra онлайн ойын платформасында үй тапсырмасы бойынша сұрақтарға жауап береді.	Ауызша бағалау Смайлик арқылы КБ «Ұлттық құндылық» бойынша бағалау «Принтер» арқылы бағалау	 2.топқа біріктіру 3. https://www.umapalata.com/zexp/o/game.html?LANG=R&U&idGames=90833

Сабақтың ортасы-7 минут Мағынаны тану. Оқулықпен жұмыс 4-мин Топтық жұмыс-5 минут Жеке жұмыс-7 минут	өткен тақырыпты еске түсіру мақсатында төменде берілген сұрақтарға, сілтеме бойынша Umaigra онлайн ойын платформасына қарап жауап беру: 4.«Миға шабуыл» әдісі арқылы өткен сабақ пен жаңа сабақты ұштастыру мақсатында проблеманы бірге шешу. ✓ Циклдер жайлы не білесің? ✓ Бұл ұғымның біздің өмірімізге қандай байланысы бар? ✓ Табиғат пен адам өмірінде циклдердің маңызы қандай? Сабақтың тақырыбын, күн ретін дәптерге жазамыз. Сабақтың тақырыбы және мақсатын таныстыру 5. Жаңа сабаққа зейін аудару. Оқушыларға жаңа тақырып бойынша экраннан видео көрсетіледі. Циклдерді қолдануда практикалық маңызын анықтау және мазмұнын талқылауды ұйымдастыру Оқулықта берілген ақпаратты оқушылармен бірге талдайды. Слайд материалы арқылы таныстырылым жасайды. 6. Топтық жұмыс. Циклдің дұрыс орындалу үшін «Қатесін тап» әдісі.	Алдыңғы сабақты еске түсіреді. Оқушылар алгоритмнің түрлері мен енгізу шығару функциясын айтады. 4.Берілген сурет туралы не ойлайсындар? Оқушылар сын тұрғысынан ойланып өз пікірлерін айтады. Тақырыпты өздері ашады. Мұғалімді тыңдайды, сабақтың тақырыбы мен күн ретін дәптерге түсіреді. Сабақтың мақсаттарымен танысады. 5. Оқушылар видеоға мұқият қарап, сұрақтар бойынша талқылау жасайды. Циклдік алгоритмге анықтама береді және қолдану аясына мысалдар келтіреді. Оқушылар оқулықтағы ақпаратпен танысады, визуалды ақпарат алады. Мұғаліммен бірге талдайды 6. Топтық жұмыста берілген тапсырманы талқылайды. Оқушылар Python программалау тіліндегі For циклінің синтаксисі бойынша және функцияларындағы	Дискриптор: 1.Дұрыс жауап берген сұрақтарға-1 балл. Жақсы! Жарайсың! Өте тамаша! Бірін-бірі бағалайды Дескриптор: Циклдік алгоритмге анықтама береді және қолдану аясына мысалдар келтіреді-1б. 5.Мұғалімнің ауызша кері байланысы: оқушылардың ерекше жауаптарын, жақсы мысалдарын, ортаға шығару. Топтар бірін-бірі бағалайды. Дескриптор көмегіне сүйеніп, топтар бір-біріне кері байланыс береді Дескриптор: Білім алушы программа кодының	 EV3 роботы Платформа , АКТ, интерактивті тақта презентация, таратпа материалдар Таратпа қағаздар. Python программасы Карточкалар компьютер
---	--	--	---	--

Сабақтың соңы 5 мин Үй тапсырмасы 1 мин	Төменде келтірілген программа кодының синтаксисіндегі қателерді анықтаңыз. Бұл программада не есептеледі? 1-mon a = 1 while: prit(a, '-інші рет цикл орындалды') a = a+1 print(Цикл аяқталды) Дұрыс коды 1. while a < 10: 2. print 3. print('Цикл аяқталды') 2-mon for i range(10): if i % 3 == 0- print() Дұрыс коды 1.for i in range(10): 2.if i % 3 == 0: 3.print(i) 7. Жеке жұмыс. А,В және С деңгейлері бойынша 3-есеп беріледі Математикалық сауаттылық тапсырмасы. А деңгейі: 1-есеп. 1 мен 100 аралығындағы сандардың қосындысын жаз.Есептің программа коды орындалғанда экранға 5050 шығады. Программа коды: i=s=0 for i in range (1,101): s+=i print (s) В деңгейі: 2-ші есеп. 1 мен 10 аралығындағы сандарды кері ретпен шығар. Программа коды орындалғанда, экранға 10,9,8,7,6,5,4,3,2,1 сандары пайда болады. Программа коды: i=0 for i in range (10,0,-1):	қателерді табады және нәтижесін шығарады Топтар өз жұмыстарымен таныстырады. 7. Оқушы компьютерге Python программасын ашып, кодты жазады, нәтижесін шығарады. Python программалау тілін іске қосады. Берілген тапсырма арқылы, Python тілінің синтаксисін пайдаланып, программа жазады. Сыныптағы бойы аласа оқушы санын есептейді. 8.Оқушылар сұрақтарға жауап беріп динамикалық түрде жауаптары экранға шығады 9.Оқушы қай баспалдақта	синтаксисіндегі қателерді анықтайды-1б. Және оның дұрыс нұсқасын талдайды-1б Дескриптор: - Python тілінің синтаксисін пайдаланып, программа жазады-1; - for циклі нұсқаулықтары н қолданады-1; - нәтижені экранға шығарады-1 Дескриптор: Қатысқан оқушылар санын енгізеді; Бойларының ұзындығын енгізеді; Сыныпта аласа бойлы оқушылардың санын анықтайды; Жалпы балл:-3 бал. Дескриптор көмегімен дұрыс жауаппен салыстыра отырып, өзін-өзі бағалау жүргізеді	Python бағдарламасы https://quizizz.com/join/quiz/63e9cbda08fc13001d02d505/start?studentShare=true
---	---	---	--	---

	print (i) С деңгейі: 3-ші есеп. 8 «А» сыныбында N ($0 < N < 30$) оқушы бар. Оқушылардың бойлары көрсетілген. Егер сыныптағы оқушының бойы 140 см-ден қысқа болса, ол аласа бойлы оқушыға жатады. Сыныпта неше оқушының бойы аласа екенін анықтайтын программа кодын жаз. 8. Сабақты бекіту. «Квиз» әдісі. сілтеме бойынша Quizizz платформасына кіріп төменде берілген қорытындылау сұрақтарына жауап береді. 10. Кері байланыс. «ПОПС» әдісі. Оқушылар тапсырма орындаудағы деңгейін анықтау. 1. Менің ойымша... 2. Себебі, мен оны былай түсіндіремін... 3. Оны мен мына мысалдармен дәлелдей аламын.... 4. Қорытындылай келе... Бекзат Сейілханұлы Саттарханов қазақстандық боксшы, халықаралық дәрежедегі спорт шебері, 2000 жылы өткен Сидней Олимпиадасының жартылай жеңіл салмақ бойынша чемпионы (57 кг дейін). I дәрежелі «Барыс» орденінің бірінші иегері. Бекзаттың Сидней олимпиадасында төрешілерден алған ұпайлары көрсетілген. Төрешілердің қойған	тұрғанын анықтап, өз есімін жазады. Оқушылар креативті түрде ойланып күнделікті өмірлерінде кездесетін сызықтық алгоритмді келтіреді.	Мұғалімнің қорытынды бағасы. Мұғалім кері байланыс береді.	
--	--	---	--	--

	ұпайларын қосатын программа құрыңыз. Енгізілетін деректер: Бекзаттың төрешілердің алған ұпайлары: 8,7,5,8,-3,10			
--	---	--	--	--

Платформа сілтемесі:

Genially платформасы.

<https://view.genial.ly/65af09ef189e990014047ce6/presentation-for-cikli>

НОТАЛЫҚ БІЛІМСІЗ ДОМБЫРА ҮЙРЕНУ ӘДІСТЕМЕСІНІҢ ТИІМДІЛІГІ

Ревшенов Шынгыс Айтбаевич

№6 орта мектебі Тараз қаласы.

Аннотация

Ұсынылып отырған әдістеме – музыкадан мүлдем хабары жоқ домбыра үйренушіге арналған. Үйренуші осы әдіс арқылы домбыраны үйренудің алғашқы қадамдарын игереді. Аспап құрылысы мен қарапайым ережені үйрену арқылы домбыраны 30-40 пайызға үйреніп шығады. Домбыраны меңгерудің алғашқы әліппесін үйреніп, университет қабырғасына жартылай дайын музыкант болып келеді.

Аннотация

Предлагаемая методика предназначена для изучающего домбру, который не имеет абсолютно никакого отношения к музыке. С помощью этого метода обучающийся овладевает первыми шагами в изучении домбры. Изучив устройство инструмента и простые правила, домбра будет выучена на 30-40 процентов.

Annotation

The proposed technique is intended for the student of dombra, who has absolutely nothing to do with music. With this method, the student masters the first steps in learning dombra. After studying the device of the instrument and the simple rules, the dombra will be learned by 30-40 percent.

Кілтті сөздер: домбыра, қарапайым ереже, әдіс, әдістеме, сандық нота

Домбыра – қазақтың қаны мен жанына біткен ұлттық аспабы. Ұлттық аспабымызды мұра қылып, ұрпақтан-ұрпаққа жеткізу әрбір қазақтың міндеті. Албірақ қалай жеткіземіз? Ол үшін өзіміз домбыра тартуды үйреніп, оны болашақ ұрпағымызға үйретіп отырудың өзі жеткілікті. Домбыраны қалай оңай үйренуге болады? Мысалы сіз «Адай» күйін үйренгіңіз келді? Сіздің алдыңызға «Адай» күйінің нотасын берді, әрине, сіз түк түсінбейсіз? Себебі музыка пәні 1-6 сынып аралығында ғана болды және сіз ол уақытта ноталық сауатты толық меңгере алмадыңыз немесе ұмытып қалдыңыз?

Бұл күйді үйрену үшін сізге бірінші нота үйрену қажет. Ал нота үйрену екінің бірінің қолынан келе бермейді, шыдамы жетпейді немесе көп уақытты талап етеді.

АДАЙ

Орындаушы Қали Жантілеуов

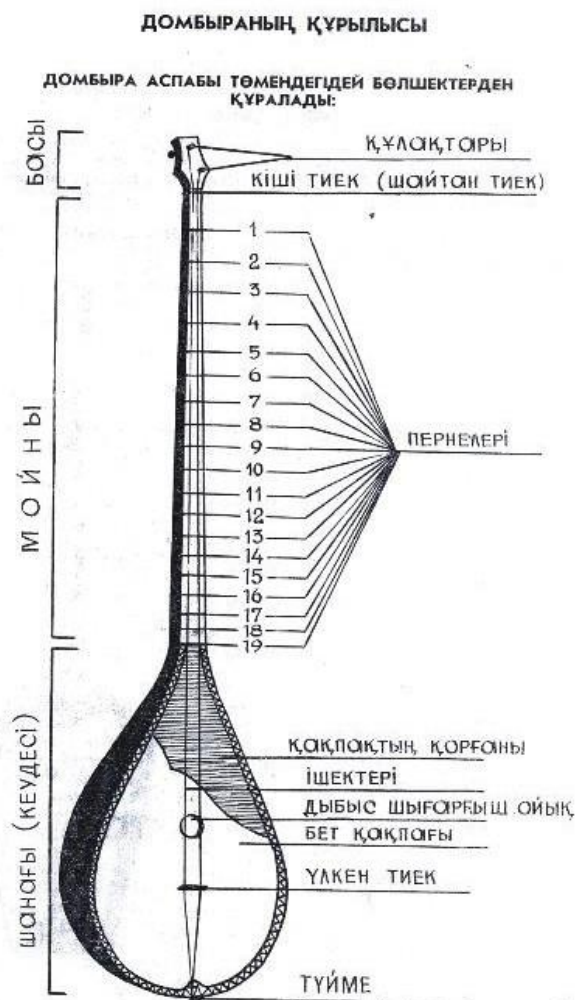

1-сурет. «Құрманғазы күйлер» кітабы, 13 бет.

Суретке қарап, сіз ештеңе түсінбедіңіз?! Осы мақсатта мен «НОТАЛЫҚБІЛІМСІЗ ДОМБЫРА ҮЙРЕНУ ӘДІСТЕМЕСІНІҢ ТИІМДІЛІГІ» тақырыбында қарапайым әдісті ұсынуды жөн көрдім. Бұл әдіс – қазіргі қоғамда қолданып жүрген «сандық әдістерден» басқаша. Бұл әдісті меңгеру үшін мынақадамдарды орындау қажет:

- 1) Домбыра аспабының құрылысымен танысып, жаттау
- 2) Қарапайым ережені жаттау

Тек қана ЕКІ ҚАДАМ.

2-сурет. Домбыра аспабының құрылысы.

Бұл суреттен бізге маңыздысы: ішектері (үстіңгі және астыңғы); пернелері (19).

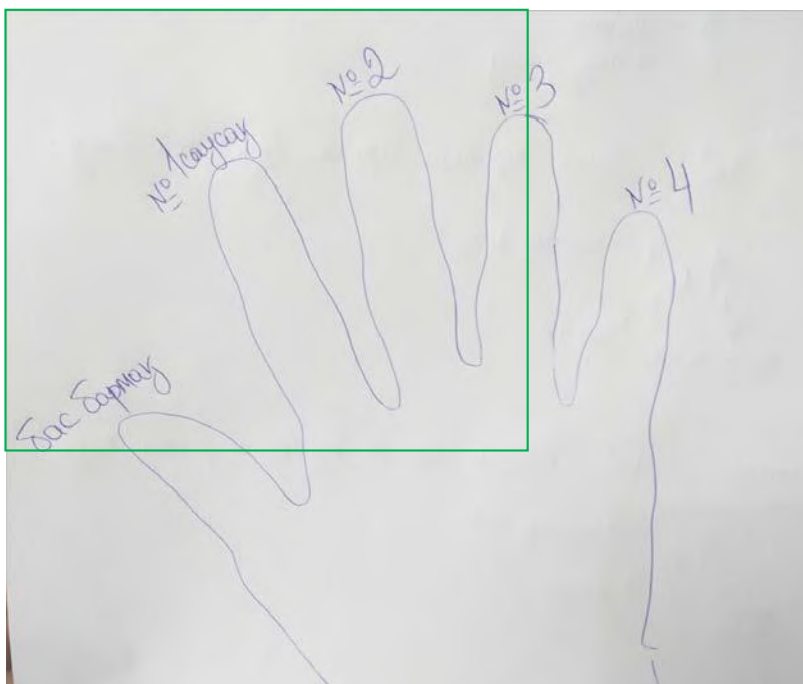
ҚАРАПАЙЫМ ЕРЕЖЕ

Оң қолға қатысты:

П – төменгі қағыс (№1 саусақ орындайды) V – жоғары қағыс (бас бармақ орындайды) Сол қолға қатысты:

п –
перне
н –
нүкте

о – ашық ойнау (күйдің күрделене түсуіне байланысты жаңа белгілер қосылабереді)

2-сурет

Бұл ереже бойынша домбыра үйренушіге **бөлшек түрінде** жазуұсынылады.

1- мысал:

0
П
1н¹

үстіне жазылғанды үстіңгі ішекте басамыз
ортасындағы қағысы (оң қолға қатысты) астына
жазылғанды астыңғы ішекте басамыз.

0
П
1н¹

0 – ашық ойнау (яғни бұл жерде үстіңгі ішекте перне басылмайды) П- төменгі
қағыс

1н¹ – бірінші нүктені бірінші саусақпен басу.

(қарапайым ережені еске түсіреміз: н-нүкте, п-перне, 0-ашық ойнау, П-төменгі қағыс)

2- мысал:

0
П
1п¹

0 – ашық ойнау (яғни бұл жерде үстіңгі ішекте перне басылмайды) П- төменгі
қағыс

1п¹ – бірінші пернені бірінші саусақпен басу.

1 мен 2 мысалдың айырмашылығы: п мен н әрпінде: н – нүкте, п – перне.

Домбырада нүкте әр жерге қойылған. Ал перне басынан бастап саналады. Сондықтан нүкте мен пернені шатастырмау қажет. Нүкте кейбір пернелерге орналасқан.

1- мысал:

$2\mathbf{n}^6\mathbf{V}$
$3\mathbf{n}^4$

$2\mathbf{n}^6$ – 2 нүктені бас бармақпен басу

$\mathbf{V}$ – жоғары қағыс

$3\mathbf{n}^4$ – 3 нүктені 4-ші саусақпен басу.

2- мысал:

$2\mathbf{n}^6$
$\mathbf{\Pi}$
$\mathbf{p}^1$
4

$2\mathbf{n}^6$ – 2 нүктені бас бармақпен басу $\mathbf{\Pi}$ – төменгі қағыс

$4\mathbf{p}^1$ – 4 пернені 1-ші саусақпен басу

Осы ережелерді мұқият үйреніп, түсініп, жаттау қажет.

Енді негізгі мақсатымызға оралайық. Біз «Адай» күйін үйренуді жоспарлап едік. Ендеше, «Адай» күйін осы ережемен үйреніп көрейік.

1)

0	0	0	0	0	0	0	0
$\mathbf{\Pi}$	$\mathbf{V}$	$\mathbf{\Pi}$	$\mathbf{V}$	$\mathbf{\Pi}$	$\mathbf{V}$	$\mathbf{V}$	$\mathbf{V}$
$1\mathbf{n}^1$	0	$1\mathbf{n}^1$	0	$1\mathbf{n}^1$	$1\mathbf{n}^1$	$1\mathbf{n}^1$	$1\mathbf{n}^1$

Бұл үзіндіде үстіңгі ішек бірыңғай ашық ойналады. Ал астыңғы ішекте бірінші нүктені бірінші саусақпен басу және ашық ойнау кездеседі.

Домбыраны әркім әртүрлі үйренеді. Біреу нотамен, біреу сандық әдіспен, біреу көріп, қайталау арқылы. Менің сіздерге ұсынып отырған бұл әдісім сандық әдіске жақын, бірақ біршама ыңғайланып, ерекшеленіп және түсінікті түрде құрастырылған.

Бұл әдіспен домбыра үйрену үшін сіз маған 1 САҒАТҚА ғана КЕЛСЕҢІЗ ЖЕТКІЛІКТІ. 1 сағатта осы ережені түсініп, жаттап аламыз. СЕБЕБІ БҰЛ ӘДІСТІ БАСТАПҚЫДА АСПАППЕН КӨРСЕТІП, ТҮСІНДІРУ ҚАЖЕТ! Ал қалған сабақтарда тапсырмаларды осы бөлшек түрінде жазып алып, үйде орындап отырсаңыз жеткілікті.

Әрбір ұстаз өз ісінің жан-жақты шебері болу қажет. Домбыра үйренушіге ұсынылған бұл әдіс домбыра аспабында бір шығарманы аз уақытта үйренуге үлкен мүмкіндік деп ойлаймын.

Халық әні «Еркем-ай» .

2н ⁶ 1) п 4п ¹	2н ⁶ п 3н ⁴	2н ⁶ п 3н ⁴	2н ⁶ п 3н ⁴	2н ⁶ п 3н ⁴	2н ⁶ п 4п ¹	2н ⁶ п 2н ²
2н ⁶ 2) п 2н ²	3н ⁶ п 9п ⁴	3н ⁶ п 9п ⁴	3н ⁶ п 9п ⁴	3н ⁶ п 9п ⁴	3н ⁶ п 2н ¹	3н ⁶ п 3н ⁴
2н ⁶ 3) п 4п ¹	2н ⁶ п 3н ⁴	2н ⁶ п 3н ⁴	2н ⁶ п 3н ⁴	2н ⁶ п 3н ⁴	2н ⁶ п 4п ¹	2н ⁶ п 2н ²
2н ⁶ 4) п 2н ²	2н ⁶ п 3н ⁴	2н ⁶ п 4п ¹	2н ⁶ п 4п ¹	0 п 1н ¹	0 п 1н ¹	2н ⁶ п 0

Қорыта айтқанда, бұл сандық әдіс – қоғамда көптен бері қолданып келе жатқан әдіс. Ал менің ұсынып отырған әдісімнің ерекшелігі – қарапайымдылығы, п, н әріптерінің қолданылуы. Себебі тек қана сандарды қолдану, көздің тез шаршауына әкеледі деп ойлаймын. Параққа қараған сәтіңіздетек қана бірыңғай сандарды көрсеңіз, бұл көздің қабылдауына икемсіздеу болары анық.

Қазіргі әлеуметтік желінің дамыған заманында жастардың ұлттық дәстүрге, ұлттық аспаптарға деген қызығушылығын ояту үшін оларға оңай, тиімді әдістерді қолдану қажет. Өйткені әлеуметтік желілер адамдарды шыдамсыздыққа үйретіп тастаған секілді. Әрине, ноталық сауаттылық керек. Бірақ домбыраны енді үйренушіге бірден нотаны үйретіп бастасақ, көп оқушылар шыдамайды. Сол үшін оларға домбыраны меңгеріп алғанша, оңтайлы, қарапайым әдісті қолданған жөн. Содан кейін, музыкалық бағытты таңдаған оқушыға ноталық сауатты үйренуді бастаса болады.

Домбыра – қазақтың ұлттық аспабы. Ұлттық мұраны ұрпақтан-ұрпаққа жеткізу әр қазаққа парыз іспетті. Осынау жолда еңбек етіп жүрген, ұстаздар қауымына сәттілік тілеймін!

Пайдаланған әдебиеттер тізімі

1. «Домбыра үйрену» кітабы. Айтқали Жайымов, Сәрсенбай Бүркітов, Біләл Ысқақов. -Алматы «Өнер» баспасы 1992 жыл.
2. «Домбыра сазы» кітабы. Айтқали Жайымов, Біләл Ысқақов, Кәріма Сахарбаева, Арман Жайым.
3. «Құрманғазы күйлер» кітабы, екінші басылым. Құрастырушылар: Айтжан Токтаған, Мұрат Әбиғазы. -Алматы «Білім» 2007.

«СҰЛУЛЫҚ – ӨМІР АЙНАСЫ»

Тоқтарбаева Гүлназ Қалыбекқызы

Ш.Мұртаза атындағы мектеп-гимназиясы, Тараз қаласы

«Ұстаздық ету – уақыт ұту емес, өзгенің бақытын аялау, өзінің уақытын аямау».

Тренинг тақырыбы: «Сұлулық – өмір айнасы»

Тренинг мақсаты: Ұстаздар арасында мінез-құлқының дүниедегі ең сұлу мәнге ие екендігін дәлелдеу, сол арқылы ұстаздардың жан дүниесін сұлу болуына ықпал жасау. Әрдайым, әсемдікке құштар және әлемді құтқаратын сұлулық екенін, сұлулықты бағалай білу керек екенін түсіндіру.

Көрнекіліктер: Жаттығуға қажетті парақтар, жіп, майшам, жүрекше.

Тренинг барысы:

1. Ұстаздар 3 топқа бөлінеді.

2. Тренинг ережесімен танысады.

I. “Амандасу” жаттығуы.

Барлық қатысушылар дөңгеленіп ортада тұрады. Әрбір қатысушы бір-екі сөзбен яғни сұлулықпен байланыстырып өзін таныстырып, бүгінгі көңіл-күйімен бөліседі. Мысалы: «Менің есімім Гүлназ. Мен – психологпын. Бүгін өзімнің сұлулығымға тәнтімін!»

II. “Ұстаз таңбасы” топтық жұмыс

Яғни 3 топқа бөлінген мұғалімдер өз топтарын осы берілген сөздер арқылы ат қойып, қойылған тақырыпқа сай топтан 1 адам қорғап шығу керек.

1 топ - “кун”, “кемпірқосақ”

2 топ – “қолшатыр”, “магнитафон”

3 топ - “жүрек”, “машина”

(5минут)

Сұрақ-жауап:

I топ сұрақтары.

1. Ұжым дегеніміз не?

2. «Ұстаздың қолында адам өмірінің келешегі, тағдыры тұр»- деген сөзді қалай түсіндіресіз?

3. Өз қуанышыңызды ұжыммен бөлісіңіз? (Рөлге ену)

II топ сұрақтары.

1. «Достық» ұғымын қалай түсіндіресіз?

2. Достық туралы мақал мәтел келтіріңіз.

3. Достық қиындықта көрінеді. (Рөлге ену)

III топ сұрақтары.

1. Әріптестік сөзіне тұжырымдама беріңіз

2. Әріптестікті кім басқарған жөн. (Жасына сәйкес)

3. Бір жағдайға байланысты Жұмыстан сұрандыңыз, әріптесіңізден өзіңіздің орныңызға қалуға өтініш білдіріңіз. (Рөлге ену)

(әр топқа 3 минуттан уақыт беріледі)

III. Жаттығу : “Жіпті шешу. (жұптық жұмыс)

Қазақ халқында «Көршінің сеніміне лайық бол» деген мақал бар. Қане сіздер көршілеріңіздің сеніміне лайықсыздар ма, соны көрейік. Ол үшін: «Жіпті шешу» деген жаттығу. Ол үшін жіп шиеленіп, байланады. Қатысушылардан екі адам сол қолдарын артына ұстап оң қолдарымен бірлесіп жіпті шешулері керек. Қатысушы екі адам бірін-бірі түсінісіп шеше алса, онда олар жеңімпаз аталады.(4 минут)

IV. «Мен – үйде» және «Мен — жұмыста» жаттығуы (10 минут)

Қазір сіздер паракты екі бағанға бөліңіздер. Бірінші бағанаға «Мен үйде» деп, ал екінші бағанаға «Мен жұмыста» деп жазыңыздар. Осы екі бағананы сол жердегі мінез-құлықтарыңыз бен жүріс –тұрыстарыңызды жазыңыздар.

Талқылау:

Осы жағдайлардағы мінез-құлықтарыңыз бен жүріс-тұрыстарыңыздың ұқсастықтары мен айырмашылықтары туралы қорытынды жасаңыз.

Қай бағананы толтырған оңайға соқты?

Не себепті айырмашылықтар болады?

Бұл бағанадағы жағдайлар сәйкес келу керек па? Неге?

V. «Сұлулық айнасы» жаттығуы

Әр жұп бір-біріңізге 1 минут қарап отырыңыздар.

«Мен көріп тұрмын....» Көршіңізден қандай сұлулықты, әсемдікті көріп тұрғаныңызды айтасыз. Әр сөйлемді «мен көріп тұрмын» деп бастау керек. Айтып болған соң жұптар ауысады. Дәл солай жалғастырады.(1 минут).

Талқылау:

Сіз туралы айтқанда оның ойы шын келді ме?

Рефлексия: Сіздер туралы айтқанда, сіздер қандай сезімде болдыңыздар?

Ал, біреу туралы айтқанда қандай сезімде болдыңыздыр?

VI. Қорытынды: Жылы лебіз!!!

Барлық қатысушылар ортаға шығады. Қолдарына берілген майшамды алып, сағат тілі бойынша бүгінгі тренинг сабақтан алған әсерімен бөліседі. Жылы лебіздерін білдіреді.

Жүрекшеде мұғалімдерге арналған тілектер:

1. Аялы қолыңыздың жылуы кетпесін, мейірімге толы көзіңіздің нұры кетпесін.
2. Таудай талап, мызғымас сабырлық, қайтпас жігер, таусылмас талант тілеймін.
3. Денсаулығыңыз болаттай берік болсын, көңіліңіз сүттей ақ болсын, жүрегіңіз мөлдір судай таза болсын.
4. Шырша қандай жасыл болса, өміріңіз мәңгілік болсын, гүл қандай әдемі болса, күндеріңіз көркем болсын.
5. Қуанышты сәтіңіз көп болсын, уайым қайғыңыз жоқ болсын.
6. Жаздай жайдар мінез, қыстай қатты денсаулық, көктемдей әдемі өмір, күздей жомарт көңіл тілеймін.
7. Ашық аспанның астында өткізген әр күніңіз бақыт әніне толы болсын.
8. Асқақ арманмен болашаққа қарыштап қадам баса беріңіз.
9. Басыңыздан бақ кетпесі, астыңыздан тақ кетпесін.
10. Арман таудың шыңына абырой мен жеңісінің туын тігуіңізге тілектеспін.
11. Өміріңіз ұзақ болсын! Дастарханыңыз майлы болсын!
12. Жүрегіңіз нәрлі болсын! Өміріңіз тәтті болсын!
13. Бақыт теңізінде мінген кемеңіз үнемі жеңісті жағалауға жеткізіп отырсын.
14. Басыңыз аман, бауырыңыз бүтін болып, айналаңызға шаттық нұрын шашып жүре беріңіз.
15. Дұшпаныңыз еш жоқ болып, достарыңыз тым көп болсын.

ӘР КҮНІҢНІҢ ШУАҚТЫ БОЛУЫ СЕНІҢ ҒАНА ҚОЛЫҢДА!

Адамдық – ақылда, сұлулық – жүректе.

Тренингке қатысушыларға рахмет айта отырып, тренингті аяқтау.

ХИМИЯ ПӘНІНЕН ФУНКЦИОНАЛДЫҚ САУАТТЫЛЫҚҚА БАҒЫТТАЛҒАН ТАПСЫРМАЛАРДЫҢ ТҮРЛЕРІ

Шынбатыр Тоқжан Байдалықызы

«Келешек-Тараз» ҒИМЛІ Тараз қ.

Аннотация

Бұл мақалада химия пәнінен функционалдық сауаттылыққа бағытталған тапсырмалар түрлеріне толығырақ тоқталамыз. Бұл жұмыста тапсырмалармен жаттығуларды құрастыру үшін мәтін ретінде тек негізгі дереккөздер ғана емес, сонымен қатар көркем және публицистикалық әдебиет шығармаларынан үзінділер пайдаланылды, олар тапсырмаларға жаһандық дамуды және материалды жақсы меңгеруге және жалпы қызығушылықты арттыруға көмектеседі. Оқушыларға химия пәнін оқыту барысында заттардың құрамына, қасиеттеріне және түрленуіне ерекше қызығушылықты дамыту, химиялық құбылыстарды, химиялық заңдылықтарды қоршаған әлемнен бөліп алу және оларды өмірде ақыл-ойдың химиялық бағдарының элементтері ретінде пайдалану, химия мұғалімдерінен оқытудың инновациялық әдістеріне басымдық беруді талап етеді. Соның бірі, тапсырмаларды оқушылардың функционалдық сауаттылығын дамытуға негіздеу керек.

Кілтті сөздер: химия, функционалдық сауаттылық, мәтін, кесте, жобалау, зерттеу.

ВИДЫ ЗАДАНИЙ ПО ХИМИИ, НАПРАВЛЕННЫХ НА ФУНКЦИОНАЛЬНУЮ ГРАМОТНОСТЬ

В данной статье мы более подробно остановимся на видах заданий по химии, направленных на функциональную грамотность. В данной работе в качестве текста для составления упражнений с заданиями использовались не только первоисточники, но и отрывки из произведений художественной и публицистической литературы, которые помогают задачам развиваться глобально и лучше усваивать материал и повышать общий интерес. Развитие особого интереса учащихся к составу, свойствам и преобразованиям веществ в процессе преподавания химии, выделение химических явлений, химических законов из окружающего мира и их использование в жизни в качестве элементов химической ориентации ума требует от учителей химии отдавать приоритет инновационным методам обучения. Одно из них заключается в том, что задания должны основываться на развитии функциональной грамотности учащихся.

Ключевые слова: химия, функциональная грамотность, текст, таблица, проектирование, исследование.

Annotation

TYPES OF CHEMISTRY TASKS AIMED TO FUNCTIONAL LITERACY

The types of chemistry assignments aimed at functional literacy in this article discussed in detail. In the work, not only primary sources, but also excerpts from works of fiction and journalistic literature were used as texts for composing exercises with tasks, which help students to develop globally and better assimilate the material and increase their general interest. The development of students' special interest in the composition, properties and transformations of substances in the process of teaching chemistry, the isolation of chemical phenomena, chemical laws from the surrounding world and their use in life requires chemistry teachers to give priority to innovative teaching methods. One of them is that assignments should be based on the development of students' functional literacy.

Keywords: chemistry, functional literacy, text, table, design, research.

Химия пәні бойынша оқушылардың функционалдық сауаттылығын дамытатын тапсырмалар қазіргі заманның талабына сай, нақты, өлшемді, оқушының жас ерекшелігін ескеретіндей дайындалу керек. Оқушылар мұндай тапсырмаларды орындау барысында жан-жақты дамып, алған білімдерін болашақта нақты қай салада пайдалана алатынына көзі жеткізеді. Мен өз тәжірибемде функционалдық сауаттылыққа бағытталған тапсырмалардың түрлерін былай жіктедім: мәтіндік, кестелік, жобалық.

Мәтіндік тапсырмалар мен жаттығуларды құрастыру үшін мәтін ретінде тек негізгі дереккөздер, оқулықты ғана емес, сонымен қатар көркем және публицистикалық әдебиет шығармаларынан үзінділер пайдаланылды. Мәтіндік тапсырма орындау барысында оқушылардың химиялық білімдерімен қатар оқу сауаттылығы дамиды. Мәтіндік тапсырманың ерекшелігі берілген мәтін күнделікті өмірмен тікелей байланысты болады, оқушы мәтінді оқи отырып, қажетті ақпаратты еске сақтап, тапсырманы орындау барысында қолданады. Мәтіндік тапсырмаларға мысалдар:

Тапсырма: №1. В. Пикулдың «Зұлым рухтар» шығармасын оқу. 1916 жылы Юсуповтың үйінде Г. Распутинді калий цианидімен толтырылған пирожныйлармен улану сәтсіз әрекетінің үзіндісін табыңыз. Неліктен бұл әрекет сәтсіз болды? Химиялық тұрғыда түсіндіріңіз. Сиан қышқылы мен калийцианидінің глюкозамен реакция теңдеулерін жазыңыз.

Тапсырма: №2. Химиктер «махаббатты» адам ағзасында амфетамин, адреналин, дофамин және фенилэтиламиннің бөлінуімен жүретін күрделі биохимиялық процесс деп санайды. Осы қосылыстардың құрылымдық формулаларын құрастырыңыз және олардың химиялық тұрғыдан организмге әсерін сипаттаңыз, сәйкес реакция теңдеулерін жазыңыз.

Тапсырма: №3. Темекі шегетін адамдар темекі түтінінен болатын ауруларды білуі керек. Темекі түтінінің негізгі компоненттері мен жаңадан пайда болатын аурулардың салыстырмалы

диаграммасын жасаңыз. Никотиннің, никотинқышқылының және никотинамидтің формуласын жаз. *Сұраққа жауап беріңіз:*

«у» және «дәрі» ұғымдарының арасында өткір шекараны қоюға болады ма?

Химия пәнінде кестелік тапсырмалар көп кездеседі. Осындай тапсырмаларды функционалдық сауаттылыққа бағыттау үшін ол тапсырмалар оқушылардың күнделікті өмірде кездесетін жағдайлармен байланысты болуы керек. Мысалы: дәрінің құрамы жазылған арнай кестелер, жансыз табиғаттағы және адам ағзасындағы химиялық элементтердің салыстырмалы сипаттамасы берілген кестелер, ағзадағы химиялық элементтердің биологиялық рөлі мен физиологиялық әрекеті және тірі ағзаның құрамындағы химиялық элементтердің жіктелуі, биологиялық классификациясы туралы емханалар, ауруханаларда кездесетін кестелерді пайдалануға болады.

Кестелік тапсырмаларға мысалдар:

Тапсырма №1 - Бес дәрінің құрамындағы химиялық элементтерге талдау жасап, келесі кестені толтыру.

Кесте 1. Дәрілік заттардың құрамындағы химиялық элементтердің мөлшері.

Дәрілік препарат	Химиялық элемент	Физиологиялық әсері
1.	1. 2. 3.	
2.	1. 2. 3.	

Тапсырма №2. Жер қыртысы мен адам ағзасындағы макроэлементтердің пайызы туралы ақпаратты табыңыз. Табылған мәндерді келесі кесте түрінде көрсетіңіз.

Кесте 2. Адам ағзасындағы және жер қыртысындағы химиялық элементтердің құрамы.

Элемент	Химиялық элементтердің пайыздық мөлшері	
	Адам ағзасы	Жер қабығы
1.		
2.		
3.		

Химия сабағында тапсырмаларды жобалау тапсырмаларына айналдыру кезінде мұғалімнің шығармашылық қабілеті ерекше рөл алады. Оқушылардың функционалдық сауаттылығын дамыту барысында жобалау тапсырмалары маңызды болып табылады. Сабақта қолданылған кішкене жобалау тапсырмаларын әрі қарай дамытып, үлкен зерттеу жұмысына жеткізуге болады. Мектеп оқушыларына химияны оқытудың жобалау технологиясы әртүрлі мақсаттарда қолданылуы мүмкін: химиялық сюжетті құрастыру; химиялық номенклатура бойынша жалпылама білімді қалыптастыру; мамандық таңдауда химиялық сауаттылықтың ресурстық рөлін түсіндіру. Жобалау тапсырмалары оқушылардың тұжырымдамалық қабілеттерін дамытуға көмектеседі. Жобалық тапсырманың соңында оқушы тақырыпты (технологияны) егжей-тегжейлі зерттеп, берілген мақсатқа жету жолдары жазылған, зерттелген практикалық нәтиже – шағын жоба жұмысын қорғау керек.

Жобалау тапсырмасына ұсынылатын тақырыптар:

Химия және адам денсаулығы;

Ағзадағы химиялық элементтердің биологиялық рөлі мен физиологиялық әрекеті (дәрілік заттар түрінде қолданылуы);

Адам денесінің элементтік құрамы; Тамақтанудағы және экологиядағы химия; Минералды тыңайтқыштар: пайдасы және зияны;

Косметикада қолданылатын химиялық заттар;

Пластикалық ыдысты микротолқынды пеште қыздырғанда жүретін химиялық процестер және т.б.

Функционалдық сауаттылыққа бағытталған тапсырмалар оқушылардың алған білімдерін болашақта мамандық таңдауда және кез-келген өмірлік жағдаяттарында қолдана алатына негіздеу болып табылады. Функционалдық сауаттылыққа негізделген тапсырмаларды орындау барысында оқушылардың бойында келесі креативтілік ойлау, ақпаратты өңдеу, сұрыптау, жинақтаудағылары дамиды. Білімалушыға қол жетімді теориялық білімді пайдалануға, жетіспейтін білімді өз бетінше алуға және алынған нәтижелерді түсіндіруге жағдай жасайтын контекстік тапсырмалар практикалық қызығушылық тудырады.

Пайдаланған әдебиеттер тізімі:

1. Мендубаева З.А., Макарова О.А., Гринченко Е.Л., Уварова Т.А. Задачи и упражнения с химическим содержанием к контекстам для студентов вуза как реализация функциональной нагрузки учебной книги // Современные проблемы науки и образования. – 2020. – №
2. URL: <https://science-education.ru/ru/article/view?id=29590>.

«ҮЗДІК ИННОВАЦИЯЛЫҚ САБАҚ»

Айдилдаева Гүлдархан Аманқызы «МАХАМБЕТТІҢ БАЙМАҒАМБЕТКЕ АЙТҚАНЫ» ПОЭМАСЫНЫҢ СТИЛІ	5
Бекқожаева Назгүл Сапарқызы ҚАНЫШ СӨТПАЕВ – ӘЛЕМ ТАНЫҒАН ТҮЛҒА	8
Байгулиева Жазира Нуреловна ROBOTICS. PEPPER THE EMOTIONAL ROBOT	10
Байгелова Каламкас Есбергеновна ЫДЫРАУ ҮДЕРІСТЕРІ. АС ҚОРЫТУ ФЕРМЕНТТЕРІНІҢ ӘСЕРІ	13
Бақтыбай Дәмелі Мұратқызы БІЛІМ АЛУШЫЛАРДЫҢ ГЕЙМИФИКАЦИЯ ТЕХНОЛОГИЯЛАРЫ МЕН WEB- КЕҢІСТІК РЕСУРСТАРЫН ҚОЛДАНА ОТЫРЫП ПӨНГЕ ДЕГЕН ІШКІ УӘЖІН АРТТЫРУ	16
Григорьева Диана Сергеевна ГЕРОИ ПОВЕСТИ «ПИКОВАЯ ДАМА» И ИХ ДУШЕВНЫЕ ТАЙНЫ	20
Жанпейсова Кундыз Мейрхановна АНТУАН ДЕ СЕНТ-ЭКЗЮПЕРИ. СКАЗКА-ПРИТЧА «МАЛЕНЬКИЙ ПРИНЦ»	25
Жангарашева Ардақ Төлепбаевна ҚАЗАҚСТАННЫҢ ЭКОНОМИКАЛЫҚ АУДАНДАРЫН МАМАНДАНДЫРУ	29
Джаманкулова Молдир Адилхановна WHO SAYS STRESS IS BAD FOR YOU	32
Жакипова Ақмарал Мырзажанқызы ҮШБҰРЫШТАРДЫ ШЕШУ	34
Инкарбаева Жанар Ержанқызы БІЛІМДІ ҰРПАҚ – ІРГЕЛІ ЕЛДІҢ КЕПІЛІ	39
Косакбаева Жанагуль Раимхановна Ш.Айтматов «Алғашқы ұстаз» повесі. «МЕН ҰСТАЗЫМА ӘКЕМНЕН КЕМ ҚАРЫЗДАР ЕМЕСПІН»	42
Кожажулова Жанна Калкатаевна ЦИФРЛЫ ОҚЫТУ ТЕХНОЛОГИЯСЫ	46
Нурбекова Анара Сейтхановна CLIL. LANGUAGE AND LITERATURE. WORD BUILDING: ADJECTIVES. GULLIVER'S TRAVEL	58
Найзагерова Ансаған Айтикешовна ЗНАКИ ПРЕПИНАНИЯ В БСП	62
Септемирова Акмолдир Жомартовна ЭЛЕКТРОМАГНИТТІК ТОЛҚЫНДАР. ЭЛЕКТРОМАГНИТТІК ТОЛҚЫНДАР ШКАЛАСЫ	65
Сейтжапарова Асем Батырбековна BIG DATA	67
Сейткалиева Раджанна Зинатоллина ЕКІ ТІЛДІ БІЛГЕН - ЕКІ АДАМ	70
Сатыбалдиева Тоғжан Сүйіндікқызы PODCAST TECHNOLOGY IN LANGUAGE LEARNING	72
Туленова Динара Джумабековна ТАБИҒИ РАДИОАКТИВТІЛІК. РАДИОАКТИВТІ ЫДЫРАУ ЗАҢЫ	73
Кубеев Дарын Бейсенгалиевич МИНИ РОБОСУМО	77

Иргебаева Гульназира Жалдиевна ҮШБҰРЫШТАРДЫ ШЕШУ	78
---	----

«ҮЗДІК ИННОВАЦИЯЛЫҚ САБАҚ» ЖОО

Елубаева Миршат Сайлаубековна ҚАЗІРГІ ТАҢДАҒЫ ОҚУ-ТӘРБИЕ ҮДЕРІСІНДЕГІ ТӘРБИЕ ТЕХНОЛОГИЯСЫ	84
Спаналиева Гулнур Турсимбетовна БІРЛЕСКЕН ӘРЕКЕТТЕР-СЫНИ ОЙЛАУДЫ ДАМУЫТУ НЕГІЗІ	87

«ҮЗДІК ИННОВАЦИЯЛЫҚ ӘДІСТЕМЕ»

Айтекова Анар Рапильбековна, Исақата Бекарыс Жолбайұлы «UNI USTAZ» ЖОБАСЫ	90
Абаханова Ақбота Тлеубайқызы БАҒДАРЛАМА «SPEAKING CLUB»	93
Бекмуратова Айгуль Козбаевна, Серік Санжар "ЭЛЕКТРОНДЫ ТЕМЕКІНІҢ БАЛА ДЕНСАУЛЫҒЫНА ЗИЯНДЫ ӘСЕРІ"	102
Кунбасова Гаухар Советкалиевна QR КОДТЫ БІЛІМ БЕРУДЕ ҚОЛДАНУ	116
Пермебаева Жұлдызай Мақсатқызы FOR ЦИКЛІ	123
Ревшенов Шынғыс Айтбаевич НОТАЛЫҚ БІЛІМСІЗ ДОМБЫРА ҮЙРЕНУ ӘДІСТЕМЕСІНІҢ ТИІМДІЛІГІ	127
Тоқтарбаева Гүлназ Қалыбекқызы «СҰЛУЛЫҚ – ӨМІР АЙНАСЫ»	132
Шынбатыр Тоқжан Байдалықызы ХИМИЯ ПӘНІНЕН ФУНКЦИОНАЛДЫҚ САУАТТЫЛЫҚҚА БАҒЫТТАЛҒАН ТАПСЫРМАЛАРДЫҢ ТҮРЛЕРІ	133

**«БІЛІМ БЕРУДЕГІ ЦИФРЛЫҚ КОЛЛАБОРАЦИЯ:
ӨЗЕКТІ ПРОБЛЕМАЛАРЫ ЖӘНЕ ПЕРСПЕКТИВАЛАРЫ»
Халықаралық педагогикалық оқуларының
ЖИНАҒЫ**

**СБОРНИК
Международных педагогических чтений
«ЦИФРОВАЯ КОЛЛАБОРАЦИЯ В ОБРАЗОВАНИИ:
АКТУАЛЬНЫЕ ПРОБЛЕМЫ И ПЕРСПЕКТИВЫ»**

**COLLECTION OF
International Pedagogical Readings
«DIGITAL COLLABORATION IN EDUCATION:
CURRENT ISSUES AND PROSPECTS»**

Жауапты редактор:

Бузаубакова К.Д.

Корректорлар:

Келиманова Ж.М.

Техникалық редакторы

Абдрасилов А.И.

Компьютерлік беттеу

Маханбеткул Г.

**Баспа кітаптың ішкі мазмұнына жауап бермейді.
Автордың дайын файлынан алынған.**

Баспаға 24.04.2024ж. қол қойылды.
Пішімі 60x80 1/16. Есепті б. т. 13,0. Шартты б. т. 12,5
Таралымы 100 Тапсырыс 856.

М.Х. Дулати атындағы Тараз өңірлік университеті
«Dulaty university» баспасы
080012, Тараз қ., Сүлейменов к-сі, 11